624225

Азбука природы

Табигать әлифбасы

Насекомые

Бөҗәкләр

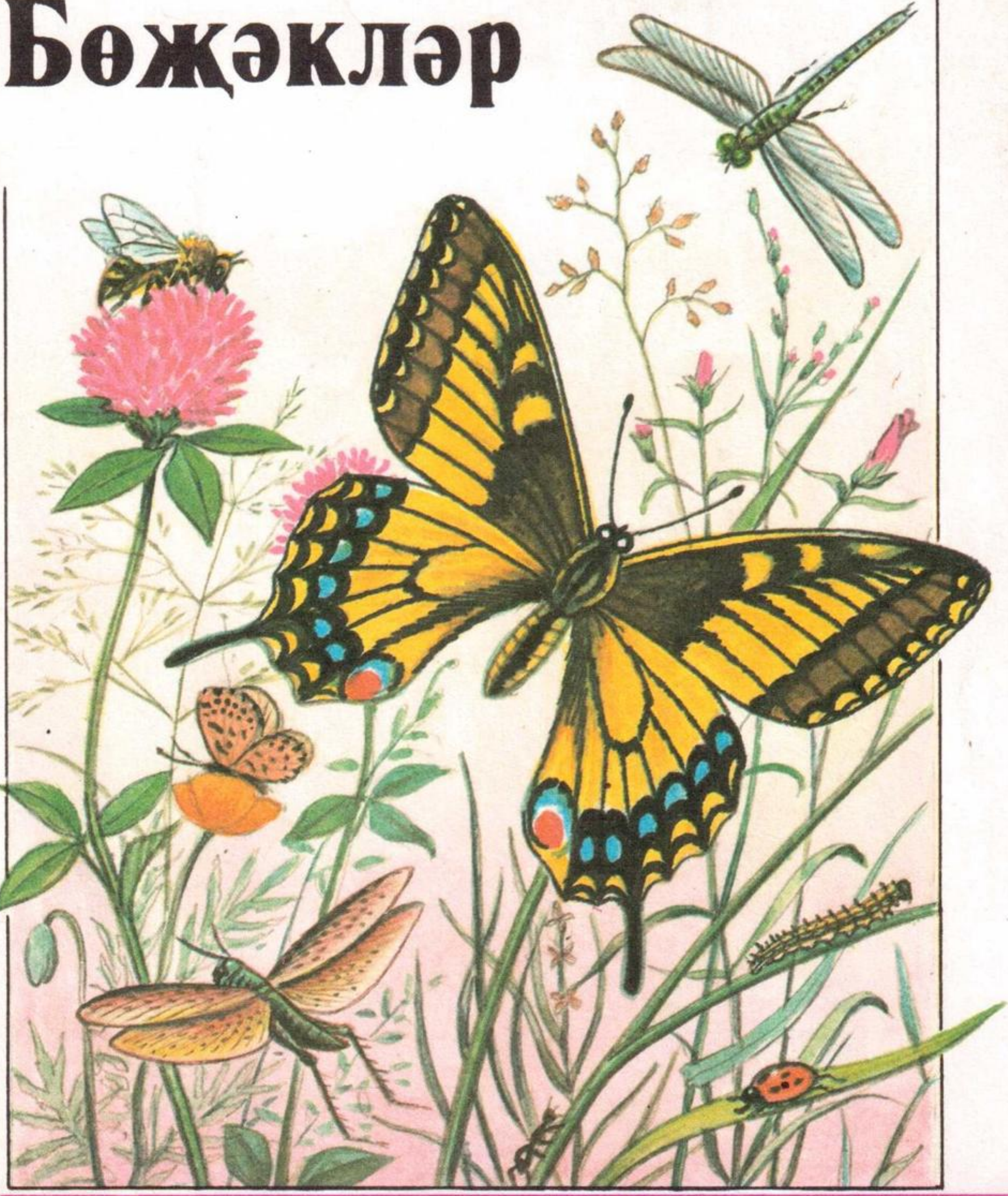

РУССКО-ТАТАРСКИЙ, ТАТАРСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ БИОЛОГИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

Книга вторая

КАЗАНЬ
ИЗДАТЕЛЬСТВО «МАГАРИФ»
1997

624225

ПРОВЕРЕНО
2008 г.

РУСЧА-ТАТАРЧА, ТАТАРЧА-РУСЧА БИОЛОГИЯ ТЕРМИННАРЫ СҮЗЛЕГЕ

Икенче китап

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
КФУ
0001089544

КАЗАН
«МӘГАРИФ» НӘШРИЯТЫ
1997

ББК 28.591 я 92
А35

Составитель: профессор КГУ А. Б. ХАЛИДОВ

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
им. Н. И. Лобачевского
КАЗАНСКОГО ГОС. УНИВЕРСИТЕТА

Азбука природы: Насекомые и другие беспозвоночные.
А35 — Русско-татарский, татарско-русский словарь биологических терминов/Составитель А. Б. Халидов. — Казань: Магариф, 1997. — 95 стр.
ISBN 5-7761-0437-8

"Насекомые и другие беспозвоночные" — вторая книга из серии "Азбука природы", представляющей полный цикл русско-татарского, татарско-русского словаря биологических терминов. Она состоит из 6 книг.
Словарь предназначен для учащихся средней школы, широкого круга читателей.

А $\frac{4602030000 - 086}{П\ 86\ (03) - 97}$ БЗ — 63 — 93 — 96/97 ББК 28. 591 я 92

ISBN 5-7761-0437-8 © Издательство "Магариф", 1997

БЕЗБРЕЖЕН МИР БЕСПОЗВОНОЧНЫХ...

С животными человек был связан во все времена своей истории. Он использовал их в качестве пищи, для изготовления различных украшений, для других хозяйственных целей. Но это, пожалуй, больше касается "контактов" человека с позвоночными животными. Между тем самую многочисленную часть животных организмов составляют беспозвоночные, которых можно встретить практически в любой точке нашей планеты. Они в почве и в воде (пресной и морской), паразиты других животных и растений и т.д. Число их видов можно пока назвать лишь примерно, по описанному в науке числу видов. На сегодня их известно более 2 миллионов. А что касается количества особей, относящихся к одному виду, то назвать здесь реальные цифры просто невозможно.

Неодинакова плотность заселения животными разных видов мест их обитания. Так, *улитка гидробиа* живет на дне Азовского моря в количестве 15 тыс. особей на 1 кв. м. *Инфузорий* же *энтодиниум* в желудке жвачных еще больше: их насчитывается по несколько сот тысяч в 1 $см^3$ содержимого желудка. А общее число организмов на единицу площади или объема окружающей нас среды выражается чуть ли не астрономическими цифрами. При таком громадном обилии наличие между ними ожесточенной конкуренции в борьбе за жизнь, за пищевые ресурсы как на суше, так и в море совсем не удивительно.

Итак, беспозвоночные — самая многочисленная группа животных. К ним относятся *простейшие, губки, кишечнополостные, иглокожие, несколько типов червей, членистоногие* и некоторые другие; всех их объединяет главнейший признак: отсутствие позвоночника.

Наиболее многочисленны среди беспозвоночных членистоногие, основную массу видов которых составляют насекомые.

Они делятся на 34 отряда. Насекомые чрезвычайно разнообразны по размерам, окраске, строению, адаптациям.

Насекомые — самый многочисленный класс животного мира, насчитывающий в настоящее время не менее 1 миллиона представителей. В пределах СНГ зарегистрировано их около 100 тысяч видов. А сколько еще их не известно науке! Безбрежен мир насекомых— этих небольших шестиногих и частью бескрылых и двукрылых, а в большинстве — четырехкрылых животных, с парой членистых усиков или антенн (органов обоняния и осязания) и замечательно устроенными сложными (фасеточными) глазами, каждый из которых состоит обычно из множества маленьких фасеток, т.е. глазков. У насекомых наружный скелет (кутикула), к которому прикрепляется двигательная мускулатура.

Конечно, читатель не раз встречал в поле, в саду, на огороде, в лесу и жуков (скажем, колорадского и майского), и бабочек капустницу и крапивницу, и тлей. Но вряд ли он знаком с большинством редко встречающихся насекомых. Между тем именно они хранят много неразгаданных тайн, и работы по изучению этих животных хватит на много и много поколений исследователей. Наверное, читателю будет интересно узнать, что ежегодно в мире описываются до 7,5 тыс. новых видов насекомых, а для территорий стран СНГ эта цифра достигает до 180 — 200. Можно себе представить, сколько тайн содержит в себе наука о насекомых — энтомология (от греческих слов "энтомон" — насекомое и "логос" — учение, наука).

Кого только не встретишь среди этих беспозвоночных животных! Здесь и полезные формы, уничтожающие насекомых-вредителей (например, жуки жужелицы, божьи коровки, паразиты-наездники), и обитатели почвы и лесной подстилки, участвующие в процессах почвообразования, способствуя разложению органики, и превосходные опылители растений (шмели, пчелы и др.), и поставщики ценных продуктов (например, меда), и сырья для промышленности (воска — пчелы, шелка — тутовый шелкопряд). Но много среди насекомых и вредных форм. Потери сельскохозяйственных культур от вредных беспозвоночных (среди которых большинство насекомые) составляют в среднем 1/3 урожая. Ряд видов насекомых — синантропные организмы, т. е. приспособленные жить рядом с человеком, прямо в его жилье или даже на нем.

Интересных вопросов для изучения в безбрежном мире беспозвоночных, в т. ч. в энтомологии — великое множество. Взять хотя бы бионику. Она применяет результаты исследований биообъектов для усовершенствования существующих и создания новых технических систем. Насекомые могут быть использованы как модельные объекты для решения сложных научных проблем. Как не удивляться, например, совершенной технике полета стрекоз, которые то "замирают" на месте в воздухе, то резко взмывают вверх или неуловимым движением делают рывок в сторону, то мчатся со скоростью порой до 100 км/час. Человек пытается создать похожие на них машины — вертолеты, но до высококлассного "пилотажа" стрекоз людям ой как еще далеко! Многие из вас наверняка помнят стрекочущих в поле кузнечиков. Это они своими призывными звуковыми сигналами, получаемыми при трении друг о друга передних крыльев, привлекают самок своего вида. А воспринимаются эти звуки органами слуха, расположенными на голенях передних ног. Выходит, кузнечики "слышат" ногами! Или вот еще один пример. Органы обоняния на усиках бабочек позволяют самцу разыскать самку по запаху на расстоянии до 11 км, а количество привлекающего вещества — феромона при этом всего лишь несколько молекул в 1 $м^3$ воздуха. Чтобы понять работу самых совершенных механизмов беспозвоночных животных, представить во всем многообразии мир насекомых, еще немало пота надо пролить. Но шаг за шагом продолжая постигать этот мир, мы постепенно улучшаем изучение окружающей среды, уменьшаем количество в ней непознанных тайн. Но мы не вправе забывать: чем богаче природа, тем больше в ней тайн. И если мы не сохраним всего разнообразия животных и растений, то понесем невосполнимые утраты и навсегда лишим себя возможности узнавать все более и более интересного и нового.

Так уж устроен человек, что он прежде всего обращает внимание на крупные виды животных. Мир беспозвоночных не исключение. Среди насекомых —это бабочки, крупные жуки, шмели, пчелы и некоторые другие. В силу крупности, яркости красок и т. д. они скорее попадаются на глаза и также скоро становятся жертвами. Поэтому не случайно то, что в вышедшей в конце минувшего 1995 года Красной книге Республики Татарстан основную часть взятых под охрану насекомых составляют крупные бабочки, жуки и перепончатокрылые.

Приступая к изучению мира беспозвоночных животных, читатель несомненно встретится с множеством незнакомых названий и терминов. Это обстоятельство может даже приглушить интерес к изучению данного раздела зоологии. Хочется надеяться, что предлагаемые словари помогут ученикам, широкому кругу читателей преодолеть этот барьер. В них многие названия и термины приводятся в переводе на татарский язык впервые, хотя это представляло подчас значительные трудности. Не удалось избежать в ряде случаев и прямого перевода. Тем не менее хочется надеяться, что предлагаемые словари помогут облегчить усвоение зоологии беспозвоночных в целом и энтомологии — в частности в школах, а также за их пределами.

А. Б. ХАЛИДОВ.

Насекомые и другие беспозвоночные

А

АВТОГАМИЯ — автогамия (инфузорияләрдә җенси үрчү төре)
АГАМНЫЕ ВИДЫ — агамлы төрләр (җенессез юл белән үрчүчеләр; мәс., беркүзәнәклеләр)
АДМИРАЛ — адмирал (күбәләк)
АКАРИНЫ — акариналар (талпаннар төре)
АКАРОЛОГИЯ — талпаннар турында фән
АКИНЕЗИЯ — акинезия (хәрәкәтсезлек)
АКСОН — аксон (нерв күзәнәгенең озын үсентесе)
АКСОПОДИИ — аксоподийлар (кояшсыманнарның ялган аяклары)
АКТИНИЯ — актиния (эчәккуышлы диңгез хайваны)
АКТИНУЛА — актинула (гидрасыманнарда личинка төре)
АМБАРНЫЙ ДОЛГОНОСИК — амбар (бөртек) филчеге
АМЁБА ДИЗЕНТЕРИЙНАЯ — дизентерия амёбасы
АМЁБА ПРОТЕЙ — гади амёба
АМЁБОВИДНЫЕ — амёбасыманнар
АМЁБОЦИТЫ — амёбоцитлар (организмда амёбасыман күзәнәкләр)
АММОНИТ — аммонит (башаяклы казылма моллюск)
АММОФИЛА ПЕСЧАНАЯ — ком аммофилы
АММОФИЛЫ — ком шөпшәләре
АМФИЛИНА — амфилина (тасма суалчан төре)
АМФИПОДЫ (*бокоплавы*) — янйөзәрләр (кыслалар отряды)
АНАМОРФОЗ — анаморфоз (формадан формага үзгәрешсез җитлегү)
АНДРЕНА — андрена (җирдә оялаучы кыргый бал корты)
АНДРЕНА ЖЕЛТОНОГАЯ — сары аяклы андрена
АНДРЕНА ТРАУРНАЯ — кайгылы бал корты
АНОДОНТА —анодонта (кабырчыклы моллюск төре)
АНОФЕЛЕС — анофелес, бизгәк озынборыны
АНТЕННУЛЫ — кыска мыекчалар
АНТЕННЫ (*усики, сяжки*) — мыекчалар, антенналар
АНТОФИЛИЯ — антофилия (серкә, нектар белән туклану)
АНТОФОРА СЕВЕРНАЯ — төньяк бал корты
АНУС — арт юл

АОРТА — аорта
АПАНТЕЛЕС — апантелес (элпәканатлы паразит бөҗәк)
АПОЛЛОН — аполлон (күбәләк)
АПОЛЛОН ЧЁРНЫЙ (*мнемозина*) — кара аполлон
АРГОНАВТ — аргонавт (башаяклы моллюск)
АРИСТА — ариста (кайбер чебеннәр антеннасында озын төкчә)
АРИСТОТЕЛЕВ ФОНАРЬ — Аристотель фонаре (диңгез керпесенең чәйнәү аппараты)
АРЦЕЛЛА — арцелла (кабырчыклы амёба)
АСКАРИДА — йомры суалчан (эчәк паразиты)
АСКОН — аскон (бадягларның түбән төзелешле формасы)
АТБАСАРКА — атбасарка (саранча төре)
АТРИУМ — атриум (бөҗәкләрдә сулыш юлы алды өлеше)
АУРЕЛИЯ — аурелия (сцифомедуза)
АУРИКУЛЯРИЯ — аурикулярия (голотуриялар личинкасы)
АФАГИЯ — афагия (кайбер бөҗәкләрдә ашау сәләтен югалту күренеше)
АФИНЫ — афиннар (гөбләләргә хас пигментлар)
АФОДИЙ — афодий (тирес коңгызы төре)
АФРОДИТА — афродита (диңгез суалчаны)

Б

БАБОЧКА — күбәләк
БАБОЧКА АМЕРИКАНСКАЯ БЕЛАЯ — Америка ак күбәләге
БАБОЧКА ОСОВИДКА — шөпшә күбәләк
БАБОЧКА СОВКА — байгыш (ябалакчык) күбәләк
БАБОЧКА-СТЕКЛЯННИЦА — пыялач күбәләк
БАБОЧКИ БАРХАТНИЦЫ — хәтфә күбәләкләр
БАБОЧКИ БУЛАВОУСЫЕ — чукмармыеклы күбәләкләр
БАБОЧКИ ДНЕВНЫЕ — көн күбәләкләре
БАБОЧКИ НОЧНЫЕ — төн күбәләкләре
БАБОЧКИ РАВНОКРЫЛЫЕ — тигезканатлы күбәләкләр
БАБОЧКИ-ТОЛСТОГОЛОВКИ — юан башлы күбәләкләр
БАБОЧНИЦА — күбәләк-чебен
БАДЯГА (*губка*) — болыт, бадяг, шайтан күбеге
БАКТЕРИОЗЫ — бактериозлар (бөҗәкләрдә бактериаль авырулар)
БАРИД КАПУСТНЫЙ — кәбестә филчеге
БАХРОМЧАТОКРЫЛЫЕ — чукканатлы бөҗәкләр (трипслар)
БЕГУНЧИК МОХНАТОНОГИЙ — йөнтәс аяклы йөгерчек

БЕГУНЧИКИ — йөгерек вак бызылдавыклар
БЕДРО — бот
БЕЗГЛАЗКА ТОЛСТОУСАЯ — күзсез юан мыеклы дөябаш
БЕЗЗУБКА — тешсез моллюск, анодонта
БЕЛОКРЫЛКА КЛЁНОВАЯ — өрәңге акканаты, чаган акканаты
БЕЛОКРЫЛКА ТЕПЛИЧНАЯ — теплица акканаты
БЕЛОКРЫЛКА ЧИСТОТЕЛОВАЯ — канлут акканаты
БЕЛОКРЫЛКИ (*алейродиды*) — акканатлылар, алейродидлар (бөҗәкләр семьялыгы)
БЕЛЯНКА КАПУСТНАЯ — кәбестә күбәләге
БЕЛЯНКА ПЁСТРАЯ — чуар күбәләк
БЕЛЯНКА РЕПНАЯ (*репница*) — шалкан күбәләге
БЕЛЯНКИ — ак күбәләкләр
БЕМБЕКС НОСАТЫЙ — зур борынлы бембекс, борынбай бембекс
БЕНТОС — бентос (су төбендә яшәүче хайваннар)
БЕСПОЗВОНОЧНЫЕ ЖИВОТНЫЕ — умырткасыз хайваннар
БЕССЯЖКОВЫЕ — мыекчасызлар (бөҗәкләр отряды)
БИЛАТЕРАЛЬНАЯ СИММЕТРИЯ — ике яклы симметрия
БИЛАТЕРАЛЬНЫЕ ЖИВОТНЫЕ — ике як симметрияле хайваннар
БИОЛЮМИНЕСЦЕНЦИЯ — бөҗәкләр тәне яктылыгы (утчыл коңгызларда һ.б.)
БИОТИП — биотип (үзара охшаш генотиплы организмнар)
БИПИННАРИЯ — бипиннария (диңгез йолдызы личинкасы)
БИССУС — биссус (кайбер моллюсклардагы җепселләр)
БИТИНИЯ — битиния (моллюск төре)
БЛЕСТЯНКА — ялтырак коңгыз
БЛЕСТЯНКА ЗОЛОТАЯ — алтын ялтырак (шөпшә)
БЛОХА-АЛАКУРТ — алакорт-борча
БЛОХА КОШАЧЬЯ — мәче борчасы
БЛОХА КРЫСИНАЯ — күсе борчасы
БЛОХА СОБАЧЬЯ — эт борчасы
БЛОХА ЧЕЛОВЕЧЕСКАЯ — кеше борчасы
БЛОХИ — борчалар (бөҗәкләр отряды)
БЛОХИ ГРЕБНЕРОТЫЕ — таракавыз борчалар
БЛОШКА — борча-коңгыз
БЛОШКА БЕЛИЧЬЯ — тиен борчасы
БЛОШКА ЗЕМЛЯНАЯ — җир борчасы
БЛОШКА КОНОПЛЯНАЯ — киндер борча-коңгызы
БЛОШКА ЛЬНЯНАЯ ЧЁРНАЯ — кара җитен борча-коңгызы
БЛОШКА ЛЬНЯНАЯ СИНЯЯ — зәңгәр җитен борча-коңгызы
БЛОШКА МЯТНАЯ — бөтнек борча-коңгызы

БЛОШКА СВЕКЛОВИЧНАЯ ОБЫКНОВЕННАЯ — гади чөгендер борча-коңгызы
БЛОШКА СТЕБЛЕВАЯ БОЛЬШАЯ — зур сабак борча-коңгызы
БЛЮДЦЕ МОРСКОЕ — диңгез тәлинкәсе (сцифомедуза төре)
БОГОМОЛ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади суфи чикерткә
БОГОМОЛОВЫЕ — суфи чикерткәләр (бөҗәкләр отряды)
БОЖЬЯ КОРОВКА — камка
БОЖЬЯ КОРОВКА СЕМИТОЧЕЧНАЯ — җиде ноктaлы камка
БОКОЖАБЕРНЫЕ — янсаңаклылар
БОКОНОГИЕ ГОЛОТУРИИ — янаяклы голотурияләр
БОКОПЛАВ БЛОХА — янйөзәр борча
БОКОПЛАВЫ (*амфиподы*) — янйөзәрләр
БОЛЬШЕКРЫЛЫЕ — зурканатлылар (бөҗәкләр отряды)
БОТРИЯ — ботрия (тасма суалчанда эчәккә ябышу ярыгы)
БОЯРЫШНИЦА — дүләнә күбәләге
БРАЖНИК — балкарак, йонлач күбәләк
БРАЖНИК ВЬЮНКОВЫЙ — эт эчәгесе балкарагы
БРАЖНИК ГЛАЗЧАТЫЙ — күзләч балкарак
БРАЖНИК ЛИПОВЫЙ — юкә йонлачы, балкарагы
БРАЖНИК "МЕРТВАЯ ГОЛОВА" — "үлебаш" балкарак
БРАЖНИК ОСИНОВЫЙ — усак йонлачы
БРАЖНИК СИРЕНЕВЫЙ — канәфер йонлачы (күбәләк)
БРАЖНИК СОСНОВЫЙ — нарат йонлачы
БРАЖНИК ТОПОЛЕВЫЙ — тирәк (тупыл) балкарагы
БРАКОНИДЫ — браконидлар (паразит бөҗәкләр)
БРОДЯЖКА — сукбай бөҗәк (кокцидлар личинкасы)
БРОНЗОВКА — бронзак коңгыз
БРОНЗОВКА ВОНЮЧАЯ — сасы бронзак
БРОНЗОВКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел бронзак
БРОНЗОВКА ЗОЛОТИСТАЯ — алтынсыман бронзак
БРОНЗОВКА МЕДНАЯ — бакыр бронзак
БРОНЗОВКА МРАМОРНАЯ — мәрмәр бронзак
БРОНЗОВКА МОХНАТАЯ (*олёнка*) — йөнтәс бронзак
БРОНЗОВКИ — бронзаклар
БРЮКВЕННИЦА — гәрәнкә күбәләге
БРЮХОНОГИЕ МОЛЛЮСКИ — корсагаяклы моллюсклар
БРЮХОРЕСНИЧНЫЕ ИНФУЗОРИИ — керфеккорсаклы инфузорияләр
БРЮХОРЕСНИЧНЫЕ ЧЕРВИ — керфеккорсаклы йомры суалчаннар
БРЮШКО (*абдомен*) — корсак өлеше

БУКАРКА — яфрак филчеге, букарка
БЫСТРЯК БРОНЗОВЫЙ — бронзак йөгерек
БЫСТРЯК ЖЕЛТОКРЫЛЫЙ — сары канатлы йөгерек бызылдавык
БЫСТРЯК СХОЖИЙ — охшаш йөгерек (бызылдавык)
БЫСТРЯК ЧЕТЫРЁХТОЧЕЧНЫЙ — дүртнокталы йөгерек бызылдавык

В

ВАКУОЛИ ПИЩЕВАРИТЕЛЬНЫЕ — ашкайнату вакуольләре
ВАКУОЛИ СОКРАТИТЕЛЬНЫЕ — бүлеп чыгару вакуольләре
ВАКУОЛЬ — вакуоль (күзәнәк эчендәге куыкчык)
ВАРРОАТОЗ — варроатоз (балкортлары авыруы)
ВЕЕРОКРЫЛЫЕ — җилпәзәканатлылар (бөҗәкләр отряды)
ВЕЛИГЕР (*парусник*) — җилкәнле личинка, велигер
ВЕНЕРИН ПОЯС — Венера путасы (керфектараклылардан)
ВЕНТРАЛЬНАЯ СТОРОНА — корсак ягы
ВЕРБЛЮДКА ТОЛСТОУСАЯ — юан мыеклы дөябаш
ВЕРБЛЮДКА ТОНКОУСАЯ — нечкә мыеклы дөябаш
ВЕРБЛЮДКИ — дөябашлар (бөҗәкләр отряды)
ВЕРТЛУГ — вертлуг (бөҗәкләр аягының бер өлеше)
ВЕРТУНЬЯ ПОЧКОВАЯ — бөре бөтергеч (күбәләк)
ВЕРТЯЧКА-ПОПЛАВОК — әйләнчек калкавыч коңгыз
ВЕРТЯЧКА СУМЕРЕЧНАЯ — кичке әйләнчек коңгыз
ВЕРТЯЧКИ — әйләнчек коңгызлар
ВЕРХНИЕ ЧЕЛЮСТИ (*мандибулы*) — өске теш казналыгы
ВЕРХНЯЯ ГУБА — өске ирен
ВЕСЛОНОГИЕ — ишкәгаяклылар (кысласыманнардан)
ВЕСНЯНКА ЖЕЛТОНОГАЯ — сары аяклы яз күбәләге
ВЕСНЯНКА НЕПАРНАЯ — ишсез җилпәзәканат
ВЕСНЯНКА СЕРАЯ — соры җилпәзәканат
ВЕСНЯНКА СЕРОКРЫЛАЯ — соры канатлы яз күбәләге
ВЕСНЯНКИ — җилпәвечканатлылар (бөҗәкләр отряды)
ВЕТВИСТОУСЫЕ — тармакмыеклылар (кысласыманнардан)
ВЕТВИСТОУСЫЕ РАЧКИ — тармакмыеклы кыслачыклар
ВЕСЛОКРЫЛКИ — салынкы канатлылар (бөҗәкләрдән)
ВЛАСОГЛАВ — чәчбаш (йомры суалчан)
ВЛАСОЕД КОЗИЙ — кәҗә йонашары
ВЛАСОЕД СОБАЧИЙ — эт йонашары
ВЛАСОЕДЫ — йонашарлар (бөҗәкләрдән)

ВЛАСОКРЫЛЫЕ (*ручейники*) — чәч (төкле) канатлылар (бөҗәкләр отряды)
ВНЕКИШЕЧНОЕ ПИЩЕВАРЕНИЕ — эчәктән тыш аш кайнату
ВОДОЖУК РЫЖЕНОГИЙ — җирән аяклы су коңгызы
ВОДОЛЮБ БОЛЬШОЙ — зур сусөяр
ВОДОЛЮБ БОЛЬШОЙ ЧЁРНЫЙ — зур кара сусөяр
ВОДОЛЮБ МАЛЫЙ ЖЕЛТОНОГИЙ — сары аяклы нәни сусөяр
ВОДОЛЮБ МАЛЫЙ — нәни сусөяр
ВОДОЛЮБ МАЛЫЙ ЧЁРНЫЙ — кара нәни сусөяр
ВОДОМЕРКА БОЛОТНАЯ — сазлык суүлчәре
ВОДОМЕРКА МОРСКАЯ — диңгез суүлчәре
ВОДОМЕРКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади суүлчәр
ВОДОМЕРКА ПАЛОЧКОВИДНАЯ — чыбыксыман суүлчәр
ВОДОМЕРКА ПРУДОВАЯ — буа суүлчәре, су кандаласы
ВОДОМЕРКА РЫЖАЯ — җирән суүлчәр
ВОДОМЕРКА УЗКАЯ — нечкә суүлчәр
ВОДЯНАЯ БЛОХА (*дафния*) — су борчасы
ВОДЯНОЙ ОСЛИК — су ишәкчеге (кысла төре)
ВОЗДУШНЫЕ МЕШКИ — һава капчыклары (бөҗәкләрдә)
ВОЛК ПЧЕЛИНЫЙ — бал корты бүресе, филант
ВОЛНЯНКА ЛЕСНАЯ — дулкын канатлы урман күбәләге
ВОЛНЯНКИ — дулкын канатлы күбәләкләр
ВОЛОВИЙ ГЛАЗ — үгез күзле күбәләк
ВОЛОСАТИК ЛЕСНОЙ — урман төкләче (кисмәне)
ВОЛОСАТИКИ — чәчсуалчаннар (йомры суалчаннардан)
ВОЛОСКИ ВСАСЫВАЮЩИЕ — суыручан төкчәләр
ВОЛОСКИ ЖГУЧИЕ — чаккыч төкчәләр
ВОЛОСКИ ЖЕЛЕЗИСТЫЕ — бизле төкчәләр
ВОЛЬФАРТОВА МУХА — Вольфарт чебене (паразит бөҗәк)
ВОРОТНИЧКОВЫЕ ЖГУТИКОВЫЕ — якалы камчылылар
ВОСКОВАЯ МОЛЬ — балавыз көясе
ВОСКОВИК — балавызчы (коңгыз)
ВОСКОВИК-ОТШЕЛЬНИК — ялгызак балавызчы
ВОСКОВИК ПЕРЕВЯЗАННЫЙ — билбаулы балавызчы
ВОСК ПЧЕЛИНЫЙ — бал корты балавызы
ВОШЬ — бет
ВОШЬ ГОЛОВНАЯ — баш бете
ВОШЬ КОРОВЬЯ — сыер бете
ВОШЬ ПЛАТЯНАЯ — кием бете
ВОШЬ СВИНАЯ — дуңгыз бете
ВОШЬ СОБАЧЬЯ — эт бете

ВОШЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКАЯ — кеше бете
ВРЕДИТЕЛЬ — үсемлек, хайваннар корткычы (бөҗәкләр һ.б.)
ВРЕДИТЕЛЬ СОСУЩИЙ — суыручы корткыч
ВСЕЯДНОСТЬ (*полифагия*) — ашауда талымсызлык
ВТОРИЧНОБЕСКРЫЛЫЕ — икенчел канатсызлар
ВТОРИЧНОРОТЫЕ — икенчел авызлылар
ВШИ КАРПОВЫЕ — карп бете (кыслачык)
ВЫСШИЕ НАСЕКОМЫЕ — югары төзелешле бөҗәкләр
ВЫСШИЕ РАКИ — югары төзелешле кыслалар

Г

ГАБИТУС — габитус (организмның тышкы күренеше)
ГАЛИКТ ЧЕТЫРЁХПОЛОСЫЙ — дүрт буйлы галикт
ГАЛЛИЦЫ — оры чебеннәре, галлицалар
ГАЛЛОВЫЕ НЕМАТОДЫ — оры нематодлары
ГАЛЛЫ — орылар
ГАМЕТЫ — җенес күзәнәкләре
ГАНГЛИЙ — нерв төене
ГАСТРОПОДЫ (*улитки*) — әкәм-төкәмнәр (корсагаяклы моллюсклар)
ГАСТРОТРИХА — гастротриха (корсак ягы төкле суалчан)
ГЕЛЬМИНТЫ — гельминтлар (паразит суалчаннар)
ГЕМОЛИМФА — бөҗәкләр каны
ГЕМОЦИТЫ — кан тәнчекләре
ГЕНИТАЛИИ — җенес органнары
ГЕОБИОНТЫ — геобионтлар (туфракта яшәүче организмнар)
ГЕОКСЕНЫ — геоксеннар (туфракта вакытлыча яшәүче организмнар)
ГЕОФИЛИДЫ — туфрак күбаяклары
ГЕРМАФРОДИТ — гермафродит (ике җенесле организм; мәс., кайбер гидралар, бөҗралы суалчаннар һ.б.)
ГИГРОФИЛЫ — гигрофиллар (дымлы җирдә яшәүчән организмнар)
ГИДРА — гидра (эчәккуышлы хайван)
ГИДРА ЗЕЛЁНАЯ — яшел гидра
ГИДРА СТЕБЕЛЬЧАТАЯ — сабаклы гидра
ГИДРОИДНЫЕ — гидрасыманнар
ГИПОПУС — гипопус (ашлык талпаннарының ашамыйча яшәү стадиясе)

ГЛАДЫШ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади шомачык, су кандаласы
ГЛАДЫШ КРОШКА — нәни шомачык
ГЛАЗОК — күзчел тап
ГЛАЗНОЙ ПУЗЫРЬ — күз куыгы (сцифомедузаларда)
ГЛИСТА ЛЕНТОЧНАЯ — тасма глист, тасма суалчан
ГЛОХИДИЙ — глохидий (кайбер моллюскларның личинкасы)
ГНИДА — бет күкәе, серкә
ГНУС — канечкеч икеканатлылар төркеме
ГОЛЕНЬ — сыйрак
ГОЛОВОГРУДЬ — башкүкрәк (кысла һәм үрмәкүчсыманнарда)
ГОЛОВОНОГИЕ МОЛЛЮСКИ — башаяклы моллюсклар
ГОЛОТУРИИ (*морские огурцы*) — голотуриялар (энәтиреле хайваннар)
ГОЛУБЯНКИ — күк күбәләкләр
ГОЛУБЯНКА-ИКАР — Икар күбәләк
ГОЛУБЯНКА КРАСИВАЯ — нәфис күк күбәләк
ГОЛУБЯНКА КРУШИННАЯ — эт шомырты күбәләге
ГОЛУБЯНКА ЛЕСНАЯ — күк урман күбәләге
ГОЛУБЯНКА МАЛИННАЯ — кура җиләге күбәләге
ГОЛУБЯНКА МЕЛЕАГР — зәңгәр күбәләк
ГОЛУБЯНКА СЕРЕБРИСТАЯ — көмешсыман күк күбәләк
ГОМОЙОТЕРМНЫЕ ЖИВОТНЫЕ — җылы канлы хайваннар
ГОНАДЫ — гонадалар (җенес бизләре)
ГОРБАТКА РОГАТАЯ — мөгезле бөкрәч (цикада)
ГРЕБНЕВИКИ — керфектараклылар
ГРЕНА — тут агачы ефәк күбәләге күкәйләре
ГРИБОЖИЛ ТЁМНЫЙ — карасу гөмбә коңгызы
ГРУДНОЙ ОТДЕЛ ТЕЛА НАСЕКОМЫХ — бөҗәкләр гәүдәсенең күкрәк өлеше
ГРЫЗУЩИЙ РОТОВОЙ АППАРАТ — кимергеч авыз аппараты
ГУБКИ ПРЕСНОВОДНЫЕ — төче су болытлары
ГУБКИ СТЕКЛЯННЫЕ — пыялач болытлар
ГУБОНОГИЕ — иренаяклылар (кыргаяклар)
ГУСЕНИЦА — күбәләк корты

Д

ДВИЖЕНИЕ АМЁБОИДНОЕ — амёбасыман хәрәкәтләнү
ДВИЖЕНИЕ ЧЕРВЕОБРАЗНОЕ — суалчансыман хәрәкәтләнү
ДВУКРЫЛЫЕ — икеканатлылар (бөҗәкләр отряды)
ДВУПАРНОНОГИЕ — ике параяклылар (күбаяклылар)
ДВУСТВОРЧАТЫЕ МОЛЛЮСКИ — ике кабырчыклы моллюсклар
ДВУУСТКА КОШАЧЬЯ — мәче суалчаны
ДВУУСТКА ЛАНЦЕТОВИДНАЯ — ланцетсыман бавыр имгеч
ДВУУСТКА ПЕЧЕНОЧНАЯ — бавыр имгеч
ДВУХВОСТКИ (*диплуры*) — икекойрыклылар (бөҗәкләр отряды)
ДЕКАПОДЫ (*раки десятиногие*) — унаяклы кыслалар
ДЕНДРИТ — дендрит (нерв күзәнәгенең кыска үсентесе)
ДЕРГУНЫ (*хирономиды*) — калтыравык чебеннәр
ДИАПАУЗА — диапауза (матдәләр алмашынуның сүлпәнләнеп торуы)
ДИАПТОМУС — диаптомус (кыслачык төре)
ДЛИННОУСЫЕ ДВУКРЫЛЫЕ — озын мыеклы чебеннәр
ДОЖДЁВКА ОБЫКНОВЕННАЯ — яңгыр кигәвене
ДОЖДЁВКА СВЕТЛАЯ — аксыл яңгыр кигәвене
ДОЖДЁВКА ТОЛСТОУСАЯ — юан мыеклы яңгыр кигәвене
ДОЖДЁВКА ЧЕРНОУСАЯ — кара мыеклы яңгыр кигәвене
ДОЖДЕВОЙ ЧЕРВЬ — яңгыр суалчаны
ДОЛГОНОЖКА ВРЕДНАЯ — корткыч озынаяк
ДОЛГОНОЖКА ЖЕЛТОКРЫЛАЯ — сары канатлы озынаяк
ДОЛГОНОЖКА МОХНАТОНОГАЯ — йөнтәс озынаяк (чебен төре)
ДОЛГОНОЖКА НАРЯДНАЯ — бизәкле (көяз) озынаяк
ДОЛГОНОЖКА РИСОВАЯ — дөге чебене
ДОЛГОНОЖКА ЧЁРНАЯ — озынаяклы кара чебен
ДОЛГОНОСИК АМБАРНЫЙ — амбар филчеге (коңгызы)
ДОЛГОНОСИК КЛЕВЕРНЫЙ — тукранбаш филчеге
ДОЛГОНОСИК КЛУБЕНЬКОВЫЙ — бүлбе филчеге
ДОЛГОНОСИК СВЕКЛОВИЧНЫЙ — чөгендер филчеге
ДОЛГОНОСИК ЯБЛОНЕВЫЙ — алмагач филчеге
ДОЛГОНОСИКИ (*слоники*) — филчекләр (озын хортумлы коңгызлар)
ДОЛОМЕД (*каёмчатый охотник*) — доломед, каймалы аучы
ДОМЕСТИКАЦИЯ — доместикация (кыргый организмнарның өй шартларына яраклашуы)
ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПИТАНИЕ — өстәмә туклану
ДОРЗАЛЬНАЯ СТОРОНА — арка (өске) як
ДРЕВЕСНИЦА ВЬЕДЛИВАЯ — агач күбәләге
ДРЕВНЕКРЫЛЫЕ — борынгыканатлылар (бөҗәкләр классының бер бүлеге)
ДРЕВОТОЧЕЦ ПАХУЧИЙ — исле күбәләк, исле агачтишәр
ДРЕЙССЕНЫ — дрейссеналар (ике кабырчыклы моллюсклар)

ДРОВОСЕК-КОЖЕВНИК — агач мыеклачы
ДРОВОСЕК ЧЁРНЫЙ — кара кисмән
ДРОВОСЕКИ-УСАЧИ — мыеклач агач коңгызлары
ДРОЗОФИЛЫ — җиләк-җимеш чебеннәре
ДУБОВАЯ ЛИСТОВЁРТКА — имән күбәләге
ДУБОВЫЙ ШЕЛКОПРЯД — имән ефәкчесе (ефәк күбәләге)
ДЫХАЛЬЦЕ (*стигма*) — сулыш алу тишеге

Е

ЕЖЕМУХИ (*тахины*) — керпе-чебеннәр
ЁЖ МОРСКОЙ — диңгез керпесе (энәтиреле хайван)

Ж

ЖАБРОДЫШАЩИЕ — саңак белән сулаучылар (саңаклылар)
ЖАБРОНОГ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади саңагаяк
ЖАБРЫ — саңаклар
ЖАБРЫ КОЖНЫЕ — тире саңаклар (энәтирелеләрдә)
ЖАЛО — чаккыч, ук
ЖАЛОНОСНЫЕ — уклылар
ЖВАЛЫ — чәйнәвечләр
ЖГУТИКОВЫЕ (*биченосцы*) — камчылылар
ЖЕЛЕЗА — биз
ЖЕЛЕЗА ЛИНОЧНАЯ — кабык салу бизе
ЖЕЛЕЗА ПИЩЕВАРИТЕЛЬНАЯ — ашкайнату бизе
ЖЕЛЕЗЫ ВОСКОВЫЕ — балавыз бизләре
ЖЕЛЕЗЫ ПРЯДИЛЬНЫЕ — ефәк җебе бизләре
ЖЕЛЕЗЫ РЕСНИЧНЫЕ — керфек бизләре
ЖЕЛЕЗЫ ЯДОВИТЫЕ — агу бизләре
ЖЕЛТОГУЗКА — сары корсаклы күбәләк
ЖЕЛТОЧНИКИ — сары матдә бизләре (имгеч суалчаннарда һ.б.)
ЖЕЛТУШКА ЗОЛОТИСТАЯ — алтынсыман сары күбәләк
ЖЕЛТУШКА ЛУГОВАЯ — сары болын күбәләге
ЖЕЛТУШКА РАКИТНИКОВАЯ — сары мурт тал күбәләге
ЖЕЛТУШКА СТЕПНАЯ — сары дала күбәләге
ЖЕЛТУШКА ТОРФЯНИКОВАЯ — торф күбәләге
ЖЕЛУДЬ МОРСКОЙ — диңгез чикләвеге (мыегаяк кысла)
ЖЕМЧУЖНИЦА — энҗе моллюск

ЖЕСТКОКРЫЛЫЕ — катыканатлы бөҗәкләр
ЖИВОРОЖДЕНИЕ — тереләй тудыру (бөҗәкләрдә һ.б.)
ЖИГАЛКА КОРОВЬЯ БОЛЬШАЯ — уклы сыер чебене
ЖИГАЛКА ОСЕННЯЯ — көзге чебен
ЖИЛКИ КРЫЛА — канат сеңерчәләре
ЖИРОВОЕ ТЕЛО — май тәнчеге
ЖУЖЕЛИЦА БЛЕСТЯЩАЯ — ялтыр бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ВЫПУКЛАЯ — кабарынкы бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ЗОЛОТИСТОЯМЧАТАЯ — алтын чокырлы бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ЛЕСОСТЕПНАЯ — урман-дала бызылдавыгы
ЖУЖЕЛИЦА-НАСЛЕДНИЦА — варис бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ТАЁЖНАЯ — тайга бызылдавыгы
ЖУЖЕЛИЦА-УЛИТКОЕД — моллюскашар бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ХЛЕБНАЯ — ашлык бызылдавыгы
ЖУЖЕЛИЦА ФИОЛЕТОВАЯ — шәмәхә бызылдавык
ЖУЖЕЛИЦА ШОНХЕРРИ — Шонхерри бызылдавыгы
ЖУЖЕЛИЦА ЩЕГЛОВА — Щеглов бызылдавыгы
ЖУЖЕЛИЦЫ-КРАСОТЕЛЫ — чибәр бызылдавыклар
ЖУЖЖАЛО ЗЕЛЕНОВАТЫЙ — яшькелт безелдәвек чебен
ЖУЖЖАЛО ТЁМНЫЙ — карасу безелдәвек чебен
ЖУЖЖАЛЬЦЕ — бызылдавык орган (чебеннәрдә)
ЖУК — коңгыз
ЖУК-БОМБАРДИР — атучы бызылдавык
ЖУК КОЛОРАДСКИЙ — колорадо (бәрәңге) коңгызы
ЖУК МАЛИННЫЙ — кура җиләге коңгызы
ЖУК-НОСОРОГ — мөгезборын коңгыз
ЖУК-ОЛЕНЬ — болан-коңгыз
ЖУК ПОЛОСКУН — чайкалчык коңгыз
ЖУК СВЕРЛИЛЬЩИК — тишмән коңгыз
ЖУК (*хрущ*) МАЙСКИЙ — май коңгызы
ЖУКИ-ВОДОЛЮБЫ — сусөяр коңгызлар
ЖУКИ ЖУЖЕЛИЦЫ — бызылдавык коңгызлар
ЖУКИ ЛИСТОЕДЫ — яфрагашар коңгызлар
ЖУКИ МЕРТВОЕДЫ — үләксәашар коңгызлар
ЖУКИ МОГИЛЬЩИКИ — үләксә коңгызлары
ЖУКИ НАВОЗНЫЕ — тирес коңгызлары
ЖУКИ ПЛОСКОТЕЛКИ — яссы тәнле коңгызлар
ЖУКИ-РОГАЧИ — мөгезле коңгызлар
ЖУКИ ХИЩНЫЕ — ерткыч коңгызлар
ЖУКИ ХЛЕБНЫЕ — ашлык коңгызлары
ЖУРЧАЛКА-БОЛЬШЕГОЛОВКА — зур башлы челтерәвек чебен

ЖУРЧАЛКА ВИСЯЩАЯ — эленмә безелдәвек
ЖУРЧАЛКА ПРОДОЛГОВАТАЯ — озынча челтерәвек чебен
ЖУРЧАЛКА СИЯЮЩАЯ — ялтыравык чебен
ЖУРЧАЛКА УКРАИНСКАЯ — бизәкле безелдәвек чебен
ЖУРЧАЛКА ЦВЕТОЧНАЯ — челтерәвек чәчәк чебене
ЖУРЧАЛКА ШМЕЛЕВИДНАЯ — төклетурасыман безелдәвек чебен
ЖУРЧАЛКА ШЕЛКОВИСТАЯ — ефәксыман челтерәвек чебен
ЖУРЧАЛКИ — безелдәвек чебеннәр

З

ЗАБОЛОННИК — төчлегән коңгызы
ЗАБОЛОННИК БЕРЁЗОВЫЙ — төчлегән каен коңгызы
ЗАБОЛОННИК ДУБОВЫЙ — төчлегән имән коңгызы
ЗАБОЛОННИК НАСТОЯЩИЙ — чын төчлегән коңгыз
ЗАДНЕГРУДЬ — арткүкрәк
ЗЕЛЕНОГЛАЗКА — яшел күзле чебен
ЗЕМЛЕКОП ДВУЦВЕТНЫЙ — җир казучы ике төсле кандала
ЗЕМЛЕКОП ЧЁРНЫЙ — җир казучы кара кандала
ЗЕРНОВКА — бөртегашар
ЗЕРНОВКА ГОРОХОВАЯ — борчак коңгызы
ЗЕРНОВКИ — бөртек (ашлык) коңгызлары
ЗЕФИР БЕРЁЗОВЫЙ — каен зефире (күбәләк)
ЗЕФИР ДУБОВЫЙ — имән зефире
ЗЛАТКА — ялтыр коңгыз
ЗЛАТКА БЕРЁЗОВАЯ — каен ялтыры
ЗЛАТКА БОЛЬШАЯ — зур ялтыр
ЗЛАТКА ВСЕЯДНАЯ — талымсыз ялтыр
ЗЛАТКА ДЕРЕВЕНСКАЯ — авыл ялтыры
ЗЛАТКА ДУБОВАЯ — имән ялтыры
ЗЛАТКИ — алтын коңгызлар
ЗЛАТОГЛАЗИК КРАСНЫЙ — нәфис ялтыркүз
ЗЛАТОГЛАЗИК КУСАЧИЙ — тешләч ялтыркүз
ЗЛАТОГЛАЗИК ЛЕСНОЙ — чуар урман кигәвене
ЗЛАТОГЛАЗИК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади чуар кигәвен, гади ялтыркүз
ЗЛАТОГЛАЗИК ТРАУРНЫЙ — кайгылы чуар кигәвен
ЗЛАТОГЛАЗИК УКРАШЕННЫЙ — бизәкле чуар кигәвен
ЗЛАТОГЛАЗИК ЧЕРНОНОГИЙ — кара тәпиле чуар кигәвен
ЗЛАТОГЛАЗКА (*флёрница*) — алтынкүз

ЗЛАТОГЛАЗКА ЖЕЛТОГОЛОВАЯ — сары башлы алтынкүз
ЗЛАТОГЛАЗКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел алтынкүз
ЗЛАТОГЛАЗКА КРАСИВАЯ — матур алтынкүз
ЗЛАТОГЛАЗКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади алтынкүз
ЗЛАТОГЛАЗКА СВЕТЛАЯ — аксыл алтынкүз
ЗЛАТОГУЗКА — алтын корсаклы күбәләк
ЗМЕЕХВОСТКИ (*офиуры*) — еланкойрыклар
ЗОБ — бүксә (алгы эчәкнең киңәйгән өлеше: бал кортларында һ.б.)
ЗООЛОГИЯ — зоология (хайваннарны өйрәнүче фән)
ЗООСПОРА — зооспора (хәрәкәтчел спора)
ЗОРЬКА ЗЕГРИС — таң күбәләге

И

ИГЛОКОЖИЕ — энәтиреләр
ИЗВЕСТКОВЫЕ ГУБКИ — известлы бадяглар, болытлар
ИКРА — уылдык
ИЛЬНИЦА — ләм чебене
ИЛЬНИЦА СХОДНАЯ — охшаш ләм чебене
ИМАГО — имаго (бөҗәкләрнең җенси җитлеккән стадиясе)
ИНФУЗОРИЯ — инфузория (беркүзәнәкле хайван)
ИНФУЗОРИИ КРУГОРЕСНИЧНЫЕ — бөҗра керфекле инфузорияләр
ИНФУЗОРИИ РАЗНОРЕСНИЧНЫЕ — төрле керфекле инфузорияләр
ИНФУЗОРИИ РЕСНИЧНЫЕ — керфекле инфузорияләр
ИНФУЗОРИИ СИДЯЧИЕ — утырма инфузорияләр
ИНФУЗОРИИ СОСУЩИЕ — имүче инфузорияләр
ИНФУЗОРИЯ ТУФЕЛЬКА — башмакчык
ИСКУССТВЕННОЕ РОЕНИЕ — ясалма рәвештә умарта күчен аеру

К

КАЗАРКА — казарка (корткыч филчек)
КАЛЛИФОРИДЫ — үләксә (ит) чебеннәре
КАЛОЕД — тизәк коңгызы
КАЛЬМАРЫ — кальмарлар (башаяк моллюсклар)
КАМИЛЛА — камилла (күбәләк)
КАПУСТНИЦА (*капустная белянка*) — кәбестә күбәләге

КАРАДРИНА — карадрина (ябалакчык күбәләк)
КАРАКАТИЦА (*сепия*) — каракатица, сепия
КАРАКУРТ — кара корт (агулы үрмәкүч)
КАРАПУЗИК ОДНОЦВЕТНЫЙ — бертөсле кара коңгыз
КАРАПУЗИК ПАДАЛЬНЫЙ — үләксәашар кара коңгыз
КАРАПУЗИК ПЛОСКОТЕЛЫЙ — яссы кара коңгыз
КАРАПУЗИК ПОДКОРНИК — кара кабык асты коңгызы
КАРАПУЗИК ЧЕТЫРЁХПЯТНИСТЫЙ — дүрт таплы шомырттай кара коңгыз
КАРАПУЗИКИ — шомырт кара коңгызлар
КАРПОВАЯ ВОШЬ — карп бете (кыслачык)
КАТУШКИ — кәтүк моллюсклар
КАТУШКА РОГОВАЯ — мөгезчә кәтүк
КИВСЯК — меңаяк
КИЛЕВИК КРАСНОЗАДЫЙ — кызыл артлы кандала
КИСТЕХВОСТ ОБЫКНОВЕННЫЙ — чук койрыклы күбәләк
КЛЕТКА СТРЕКАТЕЛЬНАЯ — чаккыч күзәнәк
КЛЕТКИ ЖЕЛЕЗИСТЫЕ — биз күзәнәкләре
КИШЕЧНОПОЛОСТНЫЕ — эчәккуышлылар
КЛЕШНЯ — кыскыч (кыслада)
КЛЕЩ — талпан
КЛЕЩ БЫЧИЙ — үгез талпаны
КЛЕЩ ВАРРОА — Варроа талпаны (бал корты паразиты)
КЛЕЩ МУЧНОЙ — он талпаны
КЛЕЩ СОБАЧИЙ — эт талпаны
КЛЕЩ ТРУПНЫЙ — үләксә талпаны
КЛЕЩ ЧЕСОТОЧНЫЙ (*зудень*) — кычу бете, талпаны
КЛЕЩИ АМБАРНЫЕ — ашлык талпаннары
КЛЕЩИ ВОДНЫЕ — су талпаннары
КЛЕЩИ ГАЛЛОВЫЕ — оры талпаннары
КЛЕЩИ ПАУТИННЫЕ — пәрәвез талпаннары
КЛЕЩИ РАСТИТЕЛЬНОЯДНЫЕ — үсемлек талпаннары
КЛЕЩИ ХИЩНЫЕ — ерткыч талпаннар
КЛОП — кандала
КЛОП ГРЕБЛЯК — ишкәкле су кандаласы
КЛОП ВОДОМЕРКА — суүлчәр кандала
КЛОП ГЛАДЫШ ОБЫКНОВЕННЫЙ — шома кандала
КЛОП ЗЕЛЁНЫЙ ДРЕВЕСНЫЙ — яшел кандала, агач кандаласы
КЛОП КАПУСТНЫЙ — кәбестә кандаласы
КЛОП КРЕСТОЦВЕТНЫЙ — әвернәле чәчәк кандаласы
КЛОП ОСТРОГОЛОВЫЙ — очлы башлы кандалачык

КЛОП ПОСТЕЛЬНЫЙ — кандала, кибәк
КЛОП РАЗУКРАШЕННЫЙ — бизәкле кандала
КЛОП ЩАВЕЛЬНЫЙ — кузгалак кандаласы
КЛОП-ЧЕРЕПАШКА ВРЕДНАЯ — корткыч ташбакачык кандала
КЛОП ЯГОДНЫЙ — җиләк кандаласы
КЛОПИК КОМАРОВИДНЫЙ — озынборынсыман кандалачык
КЛОПИК КРАПИВНЫЙ — кычыткан кандалачыгы
КЛОПИК ХЛЕБНЫЙ — ашлык кандалачыгы
КЛОПЫ ВОДНЫЕ — су кандалалары
КЛОПЫ ДЛИННОНОЖКИ — озын аяклы кандалалар
КЛОПЫ ЗЕМЛЕКОПЫ — җир казучы кандалалар
КЛОПЫ ЗЕМЛЯНЫЕ — җир кандалалары
КЛОПЫ КРАСНОПОЛОСАТЫЕ — кызыл буйлы кандалалар
КЛОПЫ КРУЖЕВНИЦЫ — челтәр кандалалар
КЛОПЫ-ОХОТНИКИ — аучы кандалалар
КЛОПЫ ПОДКОРНИКИ — кабык асты кандалалары
КЛОПЫ ПРИБРЕЖНИКИ — яр кандалалары
КЛОПЫ СЛЕПНЯКИ — үлән кандалалары, сукыр кандалалар
КЛОПЫ ЩИТНИКИ — калканлы кандалалар
КОБЫЛКА — вак саранча
КОБЫЛКА ИЗМЕНЧИВАЯ — үзгәрүчән саранча
КОГОТКИ — тырнакчык (бөҗәкләрдә һ.б.)
КОЖЕЕДЫ — тире-йон коңгызлары
КОЖЕЕД ВЕТЧИННЫЙ — ветчина тиреашары
КОЖЕЕД КОВРОВЫЙ — келәм тиреашары
КОЖЕЕД МЕХОВОЙ — мех тиреашары
КОЖЕЕД МУЗЕЙНЫЙ — музей тиреашары
КОЖЕЕД ПАДАЛЬНЫЙ — үләксә тиреашары
КОЖИСТОКРЫЛЫЕ (УХОВЕРТКИ) — тиреканатлылар (бөҗәкләр)
КОКОН — кузы
КОКОНОПРЯД МАЛИННЫЙ — кура җиләге кузы үргече
КОКОНОПРЯД СОСНОВЫЙ — нарат кузы үргече
КОКОНОПРЯД ТОПОЛЕВЫЙ — тупыл кузы үргече
КОКОНОПРЯДЫ — кузы үргеч күбәләкләр
КОЛОВРАТКИ — бөтерчек суалчаннар
КОЛОКОЛ ПЛАВАТЕЛЬНЫЙ — йөзү кыңгыравыгы
КОЛЬЧАТЫЕ ЧЕРВИ (*кольчецы*) — боҗралы суалчаннар
КОЛЬЧАТЫЙ ШЕЛКОПРЯД — боҗралы ефәкче
КОМАРИКИ ГРИБНЫЕ — гөмбә озынборынчыклары
КОМАРИК ЖГУЧИЙ — чагар озынборынчык
КОМАРИК ОГУРЕЧНЫЙ — кыяр чебене

КОМАРИК ПРОСЯНОЙ — тары чебене
КОМАР МАЛЯРИЙНЫЙ — бизгәк озынборыны, анофелес
КОМАР ПЕРИСТОУСЫЙ — каурый мыеклы озынборын
КОМАР-ПИСКУН — чәрелдәвек озынборын
КОМАРЫ ДОЛГОНОЖКИ — озынаяклы озынборыннар
КОМАРЫ ЗВОНЦЫ — шалтыравык озынборыннар
КОНЕЧНОСТИ ДВУВЕТВИСТЫЕ — ике тармаклы очлыклар
КОНЕЧНОСТИ ОДНОВЕТВИСТЫЕ — бер тармаклы очлыклар
КОНЕЧНОСТЬ (*нога*) — очлык
КОНЪЮГАЦИЯ — конъюгация (кайбер түбән төзелешле организмнарның җенси үрчү процессы)
КОПР — копр (тирес коңгызлары ыругы)
КОПР ЛУННЫЙ — төнге копр, копшангы
КОПУЛЯЦИЯ — копуляция, кушылу
КОРАБЕЛЬНЫЙ ЧЕРВЬ — корабль суалчаны (моллюск төре)
КОРАЛЛ — мәрҗән (эчәккуышлыларга керә)
КОРАЛЛ БЛАГОРОДНЫЙ — затлы мәрҗән
КОРАЛЛЫ ВОСЬМИЛУЧЕВЫЕ — сигез нурлы мәрҗәннәр
КОРАЛЛЫ КАМЕНИСТЫЕ — ташсыман мәрҗәннәр
КОРАЛЛЫ МАДРЕПОРОВЫЕ — ташмәрҗәннәр, мадрепор мәрҗәннәр
КОРНЕЕД — тамыр мыеклачы
КОРНЕНОЖКИ — тамыраяклар (амёбалардан)
КОРНЕНОЖКИ РАКОВИННЫЕ — кабырчыклы тамыраяклылар
КОРОВКА БАХЧЕВАЯ — яшелчә камкасы
КОРОВКА ДВУТОЧЕЧНАЯ — ике ноктaлы камка
КОРОВКА КАРТОФЕЛЬНАЯ — бәрәңге камкасы
КОРОВКА СЕМИТОЧЕЧНАЯ — җиде ноктaлы камка
КОРОВКА ТОЧЕЧНАЯ — тимгелле камка
КОРОЕД — кайры (кабык) коңгызы
КОРОЕД-ТИПОГРАФ — типограф-кайры коңгызы
КОРОЕД ШЕСТИЗУБЫЙ — алты тешле кабыгашар
КОРОМЫСЛО БОЛЬШОЕ — зур энә карагы
КОРОМЫСЛО ЗЕЛЁНОЕ — яшел энә карагы
КОРОМЫСЛО СИНЕЕ — зәңгәр энә карагы
КОРОТКОНАДКРЫЛЫЕ — кыскаканатлылар (коңгызлар)
КОРОТКОУСЫЕ ДВУКРЫЛЫЕ — кыска мыеклы чебеннәр
КОСТОЕД КРАСНОГРУДЫЙ — кызыл түшле сөягашар
КОСТОЕД КРАСНОНОГИЙ — кызыл аяклы сөягашар (коңгыз)
КОСТОЕД СИНИЙ — зәңгәр сөягашар
КОСТЯНКА — сөякчән (күбаяклылардан)

КРАБ — краб (унаяклы кыслалардан)
КРАБ КАМЕНИСТЫЙ — таш краб
КРАБ-РАЗБОЙНИК (*пальмовый вор*) — карак краб, пальма карагы
КРАНИАЛЬНЫЙ — краниаль (гәүдәнең баш ягы)
КРАПИВНИЦА — кычыткан күбәләге
КРАСНОКЛОП БЕСКРЫЛЫЙ (*солдатик*) — кызыл кандала
КРАСНОКРЫЛ КРОВАВЫЙ — кандай кызыл канат
КРАСНОХВОСТ — кызылкойрык (күбәләк)
КРАСНУШКИ — кызылча коңгызлар
КРАСОТЕЛ БРОНЗОВЫЙ — чибәр бронза коңгыз
КРАСОТЕЛ ЗОЛОТИСТОТОЧЕЧНЫЙ — алтын тимгелле чибәр коңгыз
КРАСОТЕЛ ПАХУЧИЙ — исле чибәр коңгыз
КРАСОТКА БЛЕСТЯЩАЯ — ялтырак чибәркәй (энә карагы)
КРЕВЕТКА — креветка, диңгез кысласы
КРОВОСОСКА СОБАЧЬЯ — эт канын эчкеч чебен
КРУГЛЫЕ ЧЕРВИ — йомры суалчаннар
КРЫЛАТЫЕ НАСЕКОМЫЕ — канатлы бөҗәкләр
КРЫЛЬЯ — канатлар
КТЫРИ — юл буе чебеннәре
КТЫРЬ БЕЛОГОЛОВЫЙ — акбашлы юл чебене
КТЫРЬ ТОНКОБРЮХИЙ — нечкә корсаклы юл чебене
КТЫРЬ ЧЕРНОВОЛОСЫЙ — кара төкле юл чебене
КТЫРЬ ЧЕРНОНОГИЙ — кара аяклы юл чебене
КТЫРЬ ШЕРШНЕВИДНЫЙ — шөпшәсыман юл чебене
КУБЫШКА — туфрак чүлмәк (турыканатлы бөҗәкләрнең күкәй салган савыты)
КУЗНЕЧИК — чикерткә
КУЗНЕЧИК ЗЕЛЁНЫЙ — яшел чикерткә
КУЗНЕЧКОВЫЕ — мыеклы чикерткәләр
КУКОЛКА — курчак (бөҗәкләр үсеше фазасы)
КУКОЛКА БОЧОНКОВИДНАЯ (*пупарий*) — мичкәсыман курчак, пупарий
КУКОЛКА ПОКРЫТАЯ — тышчалы курчак
КУКОЛКА СВОБОДНАЯ — ирекле (тышчасыз) курчак
КУКОЛКА СКРЫТАЯ — яшерен курчак
КУКУШКА ПОЛЕВОГО ШМЕЛЯ — кыр төклетурасы күкесе
КУСАКА КОЛЕНЧАТЫЙ — буынлы тешләч озынборын
КУСАКА-МУЧИТЕЛЬ — интектергеч тешләч
КУСАКА ПЯТНИСТЫЙ — тимгелле тешләч
КУТИКУЛА — кутикула (тире өсте ярысы)
КУТИКУЛЯРНЫЙ СЛОЙ — кутикуляр катлау

Л

ЛАКУНА — уем, чокырчык (гәүдә капламында)
ЛАНГУСТ — зур диңгез кысласы
ЛАПКА — тәпи
ЛАТЕРАЛЬНЫЕ ГЛАЗКИ — ян-як күзләр
ЛЕВ МУРАВЬИНЫЙ — арслан бөҗәк, кырмыска арсланы
ЛЁГКИЕ — үпкәләр
ЛЕДНИЧНИКИ — бозлачлар (бөҗәкләр)
ЛЕЙКОН — лейкон (иң катлаулы төзелешле бадяглар)
ЛЕЙШМАНИЯ — лейшмания (камчылы беркүзәнәкле организмнар)
ЛЕНТЕЦ ШИРОКИЙ — киң тасма суалчан
ЛЕНТОЧНИЦА — тасма күбәләк
ЛЕНТОЧНИЦА ГОЛУБАЯ — зәңгәр тасма күбәләк
ЛЕПТУРА — лептура (мыеклач коңгызлар ыругы)
ЛЕПТУРА КРАСНАЯ — кызыл лептура
ЛЖЕСКОРПИОНЫ — ялган чаяннар
ЛИНЬКА — кабык салу
ЛИСТОБЛОШКИ (МЕДЯНИЦЫ) — яфрак борчачыклары
ЛИСТОВЁРТКА ДУБОВАЯ — имән яфрактөргече
ЛИСТОВЁРТКА ПОЛЫННАЯ — әрем яфрагашары
ЛИСТОВЁРТКА СМОРОДИННАЯ — карлыган яфрактөргече
ЛИСТОВЁРТКИ — яфрак төргеч күбәләкләр
ЛИСТОЕД ЛАПЛАНДСКИЙ — Лапландия яфрагашары
ЛИСТОЕД РАПСОВЫЙ — рапс яфрагашары
ЛИСТОЕД РЫЖИЙ — яфрагашар җирән коңгыз
ЛИСТОЕД ТРАВЯНОЙ — үлән яфрагашары
ЛИСТОЕД ФИОЛЕТОВЫЙ — шәмәхә яфрагашар
ЛИСТОЕД ХРИЗОМЕЛА — яфрагашар хризомела
ЛИСТОЕД ХРИЗОХЛОА — яфрагашар хризохлоа
ЛИЧИНКА — бөҗәк корты, личинка
ЛИЧИНКА ОВОДА — укра
ЛИЧИНКИ ЧЕРВЕОБРАЗНЫЕ — суалчансыман личинкалар
ЛОЖНОГУСЕНИЦА — ялган корт
ЛОЖНОКОКОН (*пупарий*) — ялган кузы (чебеннәрдә)
ЛОЖНОНОЖКИ (*псевдоподии*) — ялган аяклар
ЛОЖНОПРОВОЛОЧНИКИ — ялган чыбык кортлар
ЛОЖНОСЛОНИКИ — ялган филчекләр
ЛУБОЕД ЯСЕНЕВЫЙ БОЛЬШОЙ — зур корычагач кабыгашары
ЛУБОЕД ЯСЕНЕВЫЙ ПЁСТРЫЙ — чуар корычагач-юкәрашары

ЛУНКА СЕРЕБРИСТАЯ — көмешсыман ай күбәләк
ЛУЧЕВИКИ (*радиолярии*) — нурлылар, радиолярийлар
ЛЬВИНКА ДЛИННОУСАЯ — озын мыеклы арслан чебен
ЛЬВИНКА ЗОЛОТАЯ — алтын арслан чебен
ЛЬВИНКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади арслан чебен
ЛЯФРИЯ ГОРБАТАЯ — бөкре ляфрия (чебеннәр төре)

М

МАДРЕПОРОВЫЕ (*каменистые*) КОРАЛЛЫ — ташмәрҗәннәр
МАЙКА — майка (шештергеч коңгыз)
МАЙКА СИНЯЯ — зәңгәр шештергеч коңгыз
МАКРОНУКЛЕУС — зур төш, макронуклеус (инфузорияләрдә)
МАЛАКОЛОГИЯ — малакология (моллюскларны өйрәнүче фән)
МАЛОРЕСНИЧНЫЕ ИНФУЗОРИИ — азкерфекле инфузорияләр
МАЛОЩЕТИНКОВЫЕ ЧЕРВИ (*олигохеты*) — азтөкле суалчаннар
МАЛЬПИГИЕВЫ СОСУДЫ — Мальпиги көпшәләре
МАЛЯРИЙНЫЙ ПЛАЗМОДИЙ — бизгәк плазмодийсы
МАНТИЯ — мантия (моллюскларда гәүдә япмасы)
МАХАОН — махаон (күбәләк)
МЕГАХИЛА ШМЕЛЕВИДНАЯ — төклетурасыман бал корты
МЕДВЕДИЦА ГЕБА — аю күбәләк Геба
МЕДВЕДИЦА ГЕРА — аю күбәләк Гера
МЕДВЕДИЦА ГОСПОЖА — бикә аю күбәләк
МЕДВЕДИЦА КРАСНОТОЧЕЧНАЯ — кызыл тимгелле аю күбәләк
МЕДВЕДИЦА КРОВАВАЯ — җете кызыл аю күбәләк
МЕДВЕДИЦА МЯТНАЯ — бөтнек аю күбәләге
МЕДВЕДИЦА ПРИТВОРНАЯ — хәйләкәр аю күбәләк
МЕДВЕДИЦА СЕЛЬСКАЯ — авыл аю күбәләге
МЕДВЕДИЦА-ХОЗЯЙКА — аю күбәләк-хуҗабикә
МЕДВЕДКА ОБЫКНОВЕННАЯ — аю чикерткә
МЕДЛЯК КУКУРУЗНЫЙ — кукуруз кымырдавыгы
МЕДЛЯК ПЕСЧАНЫЙ — кымырдавык коңгыз, ком кымырдавыгы
МЕДЛЯК СТЕПНОЙ — дала кымырдавыгы
МЕДУЗА ГИДРОИДНАЯ — гидроидсыман медуза
МЕДУЗА КОРНЕРОТ — тамыравыз медуза
МЕДУЗЫ СЦИФОИДНЫЕ — сцифоид медузалар
МЕДЯНИЦА ЯБЛОННАЯ (*листоблошка*) — алмагач борчачыгы
МЕДЯНИЦА (*листоблошка*) ГРУШЕВАЯ — груша борчасы
МЕРТВОЕД ГЛАДКИЙ — шома үләксәашар

МЕРТВОЕД ГОЛЫЙ — төксез үләксәашар
МЕРТВОЕД МОРЩИНИСТЫЙ — җыерчыклы үләксәашар
МЕРТВОЕД РЕБРИСТЫЙ — сырлы үләксәашар
МЕРТВОЕД ТЁМНЫЙ — кара үләксәашар
МЕТАМЕРИЯ — метамерия (хайваннар гәүдәсенең буыннарга бүленүе)
МЕТАМОРФОЗ — метаморфоз (бер форманың икенчесенә әверелүе)
МЕЧЕХВОСТ — кылычкойрык
МЕШОК ЧЕРНИЛЬНЫЙ — кара капчыгы (кайбер моллюскларда)
МИДИЯ — мидия (моллюск төре)
МИКОЗЫ — микозлар (бөҗәкләрдә гөмбә авырулары)
МИКРОПИЛЕ — микропиле (күкәй очындагы тишек)
МИКРОНУКЛЕУС — микротөш, кечкенә төш
МИРАЦИДИЙ — мирацидий (яссы суалчан личинкасы)
МИРМЕКОФИЛИЯ — кырмыска яратучанлык
МНОГОНОЖКА — күбаяк
МНОГОНОЖКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади күбаяк
МНОГОЦВЕТНИЦА САДОВАЯ — бизәкле күбәләк
МНОГОЩЕТИНКОВЫЕ ЧЕРВИ (*полихеты*) — күптөкле суалчаннар
МОКРЕЦ БОЛОТНЫЙ — саз юешләче
МОКРЕЦ ЧЁРНЫЙ — кара юешләч
МОКРИЦА —кыргаяк (кысласыманнардан)
МОКРЕЦЫ — юешләчләр (икеканатлылар семьялыгыннан)
МОЛЛЮСК КРЫЛОНОГИЙ — канатаяклы моллюск
МОЛЛЮСКИ — моллюсклар, әкәм-төкәмнәр
МОЛЛЮСКИ БРЮХОНОГИЕ — корсагаяклы моллюсклар
МОЛЛЮСКИ ГОЛОВОНОГИЕ — башаяклы моллюсклар
МОЛЛЮСКИ ДВУСТВОРЧАТЫЕ — ике кабырчыклы моллюсклар (әкәм-төкәмнәр)
МОЛЛЮСКИ ПЕРЕДНЕЖАБЕРНЫЕ — алсаңаклы моллюсклар
МОЛЛЮСКИ ЧЕТЫРЁХЖАБЕРНЫЕ — дүрт саңаклы моллюсклар
МОЛОЧНО-БЕЛАЯ ПЛАНАРИЯ — ак планария
МОЛЬ — көя күбәләге
МОЛЬ АМБАРНАЯ — амбар көясе
МОЛЬ ВИШНЁВАЯ — чия көясе
МОЛЬ ВОСКОВАЯ — балавыз көясе
МОЛЬ ЗУБАТАЯ —тешле көя
МОЛЬ КАПУСТНАЯ — кәбестә көясе
МОЛЬ КАРТОФЕЛЬНАЯ — бәрәңге көясе
МОЛЬ КОВРОВАЯ — йон көясе

МОЛЬ МАЛИННАЯ — кура җиләге көясе
МОЛЬ МЕБЕЛЬНАЯ — мебель көясе
МОЛЬ ШУБНАЯ — тун көясе
МОНАШКА — кара күбәләк
МОРСКАЯ ЗВЕЗДА — диңгез йолдызы
МОРСКАЯ ЛИЛИЯ — диңгез лилиясе
МОСКИТЫ —москитлар (чебеннәр төре)
МОТЫЛЁК ЛУГОВОЙ — болын күбәләге
МОТЫЛЬ — озынборын личинкасы
МОХНАТКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади йөнтәс коңгыз
МОШКА НОСАТАЯ — борынбай черки
МОШКИ — черкиләр
МУКОЕД РЫЖИЙ — җирән онашар коңгыз
МУКОЕД СУРИНАМСКИЙ — суринам коңгызы
МУРАВЕЙ — кырмыска
МУРАВЕЙ БЛЕСТЯЩИЙ — ялтырак кырмыска
МУРАВЕЙ ДЕРНОВЫЙ — кәс кырмыскасы
МУРАВЕЙ-ДРЕВОЖИЛ — куак кырмыскасы
МУРАВЕЙ ЗЕМЛЯНОЙ ЖЁЛТЫЙ — сары җир кырмыскасы
МУРАВЕЙ КРОВАВЫЙ — җете кызыл кырмыска
МУРАВЕЙ ЛЕСНОЙ РЫЖИЙ — җирән урман кырмыскасы
МУРАВЕЙ ЛУГОВОЙ — болын кырмыскасы
МУРАВЕЙ РЫЖИЙ — җирән кырмыска
МУРАВЕЙ ЧЁРНЫЙ — кара кырмыска
МУРАВЕЙНИК — кырмыска оясы
МУРАВЬЕЖУК КРАСНОНОГИЙ —кызыл аяклы кырмыска-коңгыз
МУРАВЬЕЖУК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади кырмыскакоңгыз
МУРАВЬИ-ДРЕВОТОЧЦЫ — агач кырмыскалары
МУХА — чебен
МУХА ВИШНЁВАЯ — чия чебене
МУХА ГЕССЕНСКАЯ — гессен чебене
МУХА ДОМОВАЯ — йорт чебене
МУХА ДЫННАЯ — кавын чебене
МУХА ЖУЖЖАЛА — безелдәвек чебен
МУХА ЗЕЛЕНУШКА — яшел чебен
МУХА КАПУСТНАЯ — кәбестә чебене
МУХА КАПУСТНАЯ ВЕСЕННЯЯ — язгы кәбестә чебене
МУХА КАПУСТНАЯ ЛЕТНЯЯ — җәйге кәбестә чебене
МУХА КОМНАТНАЯ — бүлмә чебене
МУХА КОРОВНИЦА — сыер чебене
МУХА КРАСНОГОЛОВАЯ — кызыл башлы чебен

МУХА КРАСНОХВОСТАЯ — кызыл койрыклы чебен
МУХА ЛУКОВАЯ — суган чебене
МУХА МАЛИННАЯ СТЕБЛЕВАЯ — кура җиләге сабагы чебене
МУХА МОРКОВНАЯ — кишер чебене
МУХА НАВОЗНИЦА — тирес чебене
МУХА ОЗИМАЯ — уҗым чебене
МУХА ОБЛЕПИХОВАЯ — сырганак чебене
МУХА СИНЯЯ МЯСНАЯ — зәңгәр ит чебене
МУХА ТРУПНАЯ — үләксә чебене
МУХА ЧЕРВЕЕДКА — корташар, суалчанашар чебен
МУХА ЧЕРНОГОЛОВАЯ — кара башлы чебен
МУХА ЧЕРНОНОГАЯ — кара аяклы чебен
МУХА ШВЕДСКАЯ БЛЕСТЯЩАЯ — ялтыравык швед чебене
МУХА ШВЕДСКАЯ ОВСЯНАЯ — солы швед чебене
МУХА ШВЕДСКАЯ ЯЧМЕННАЯ — арпа швед чебене
МУХА ШИПОВНИКОВАЯ — гөлҗимеш чебене
МУХИ ГОРБАТКИ — бөкрәч чебеннәр
МУХИ ЗЛАКОВЫЕ — кыяклылар чебеннәре
МУХИ-ЛЬВИНКИ — арслан чебеннәр
МУХИ МЯСНЫЕ — ит чебеннәре
МУХИ ПЁСТРОКРЫЛКИ — чуар канатлы чебеннәр
МУХИ ТОЛСТОНОЖКИ — юан аяклы чебеннәр
МУШКА КРИВОКРЫЛАЯ — кәкре канатлы ашлык чебенчеге
МШАНКИ — мүкчеләр
МЫШЕЧНЫЙ ЖЕЛУДОК — мускуллы ашказаны (бөҗәкләрдә һ.б.)
МЫШЬ МОРСКАЯ — диңгез тычканы (полихетлардан)
МЯГКОТЕЛКА БУРАЯ — йомшак тәнле көрән коңгыз
МЯГКОТЕЛКА СИНЯЯ — йомшак тәнле зәңгәр коңгыз
МЯГКОТЕЛКИ — йомшак тәнле коңгызлар
МЯГКОТЕЛЫЕ (*моллюски*) — йомшактәнлеләр (моллюсклар)

Н

НАВОЗНИК ВЕСЕННИЙ — язгы тиресләк (коңгыз)
НАВОЗНИК ЛЕСНОЙ — урман тирес коңгызы
НАВОЗНИК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади тирес коңгызы
НАВОЗНИКИ — тире коңгызлары
НАВОЗНИЦА ЖЁЛТАЯ — сары тирес чебене
НАДКРЫЛЬЯ (*элетры*) — канат өслекләре
НАЕЗДНИК (*яйцеед*) — җайдак бөҗәк (күкәйашар)

НАЛИЧНИК — битлек (бөҗәкләрдә)
НАРЫВНИК — шештергеч коңгыз
НАРЫВНИК МАЛЕНЬКИЙ — вак шештергеч коңгыз
НАРЫВНИК СТЕПНОЙ — дала шештергеч коңгызы
НАСЕКОМОЕ — бөҗәк
НАСЕКОМООПЫЛЕНИЕ — бөҗәкләр ярдәмендә серкәләнү
НАСЕКОМЫЕ ЖАЛЯЩИЕ — уклы бөҗәкләр, чаккыч бөҗәкләр
НАСЕКОМЫЕ С ПОЛНЫМ ПРЕВРАЩЕНИЕМ — үсеше тулы әйләнешле бөҗәкләр
НАУПЛИУС — науплиус (кысласыманнарның личинка чоры)
НАУТИЛУС — наутилус (башаяк моллюскы)
НАЯДА — наяда (суда яшәүче кайбер бөҗәкләрнең үсеш стадиясе)
НЕЙРОН — нейрон, нерв күзәнәге
НЕКРОФАГ (*мертвоед*) — үләксәашар
НЕМАТОДА СВЕКЛОВИЧНАЯ — чөгендер нематодасы
НЕМАТОДА СТЕБЕЛЬНАЯ — сабак нематодасы
НЕМАТОДЫ — нематодлар (йомры суалчаннар)
НЕМАТОДЫ РАСТЕНИЙ — үсемлек суалчаннары
НЕМЕРТИНЫ — немертиннар (тип)
НЕОТЕНИЯ — неотения (личинка стадиясендә үрчү сәләте; мәс., бавыр имгече)
НЕПАРНЫЙ ШЕЛКОПРЯД — парсыз ефәк күбәләге
НЕРЕИДА — нереида (күптөкле суалчаннар төре)
НЕРЕСТ (*выметывание икры*) — уылдык чәчү
НИЖНИЕ ЧЕЛЮСТИ (*максиллы*) — аскы теш казналыгы
НИЖНЯЯ ГУБА — аскы ирен
НИЗШИЕ НАСЕКОМЫЕ — түбән төзелешле бөҗәкләр
НИМФА — нимфа (бөҗәкләрнең үсеш стадиясе)
НИМФАЛИДЫ — нимфалидлар (көн күбәләкләре)
НОГА — аяк
НОГИ КОПАТЕЛЬНЫЕ — казу очлыклары
НОГИ ПЛАВАТЕЛЬНЫЕ — йөзү очлыклары
НОГИ ПРЫГАТЕЛЬНЫЕ — сикерү очлыклары
НОГИ СОБИРАТЕЛЬНЫЕ — җыю очлыклары
НОГОХВОСТКИ (*коллемболы*) — койрыгаяклылар (бөҗәкләр отряды)
НОГОЧЕЛЮСТИ — аякказналыклар (кысласыманнарда)
НОГОЩУПАЛЬЦЫ — аяккармавычлар (үрмәкүчсыманнарда)
НОСОРОГ — мөгезборын (коңгыз)
НОЧНИЦЫ (*совки*) — ябалак күбәләкләр

О

ОБНОЖКА — кәрәз ипие
ОБЩЕСТВЕННЫЕ НАСЕКОМЫЕ — җәмгыяви бөҗәкләр
ОВОД — бөгәлчән
ОВОД ЖЕЛУДОЧНЫЙ — ашказаны бөгәлчәне
ОВОД ЛОШАДИНЫЙ — ат бөгәлчәне
ОВОД НОСОГЛОТОЧНЫЙ — йоткылык өсте бөгәлчәне
ОВОД ОВЕЧИЙ — сарык бөгәлчәне
ОВОД ОЛЕНИЙ — болан бөгәлчәне
ОВОД ПОДКОЖНЫЙ БЫЧИЙ — үгез тирасты бөгәлчәне
ОГНЕВКА АКАЦИЕВАЯ — сәрви агачы утчылы
ОГНЕВКА КРЫЖОВНИКОВАЯ — крыжовник утчылы
ОГНЕВКИ — утчыл күбәләкләр
ОДНОКЛЕТОЧНЫЕ — беркүзәнәклеләр
ОЛЕНЁК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади боланчык
ОМАР — омар (унаяклы диңгез кысласы)
ОНИХОФОРЫ — онихофоралар
ООТЕКА — күкәйләр кузысы
ОПЛОДОТВОРЕНИЕ — аталану
ОПЫЛИТЕЛИ РАСТЕНИЙ — үсемлекләрне серкәләндерүче бөҗәкләр
ОРГАН ПРОВИЗОРНЫЙ — вакытлыча орган (мәс., личинкаларда)
ОРГАНЫ ГЕНЕРАТИВНЫЕ — үрчү органнары
ОРГАНЫ КОПУЛЯТИВНЫЕ — кушылу органнары
ОРГАНЫ ПИЩЕВАРЕНИЯ — ашкайнату органнары
ОРГАНЫ ПРИКРЕПЛЕНИЯ — берегү (ябышу) органнары
ОРГАНЫ РАВНОВЕСИЯ — тигезлек саклау органнары (статоцистлар)
ОРГАНЫ СЛУХА — ишетү органнары
ОРГАНЫ СТРЕКОТАНИЯ — черелдәү органнары
ОРГАНЫ ТЕРМИНАЛЬНЫЕ — очта урнашкан органнар
ОРГАНЫ ЧУВСТВ — сизү органнары
ОСА — шөпшә
ОСА ЗОЛОТАЯ — алтын шөпшә
ОСА ЛЕСНАЯ — урман шөпшәсе
ОСА МЕДНАЯ — бакыр шөпшә
ОСА ТОЛСТОГОЛОВКА — юан башлы шөпшә
ОСЛИК ВОДЯНОЙ — су ишәкчеге (кысла төре)
ОСООБРАЗНЫЕ — шөпшәсыманнар

ОСТРИЦА — бабасыр, йомры суалчан
ОСТРОТА ЗРЕНИЯ — күрү үткенлеге
ОСЫ ДОРОЖНЫЕ — юл буе шөпшәләре
ОСЫ РОЮЩИЕ — җир казучы шөпшәләр
ОСЫ ЦВЕТОЧНЫЕ — чәчәк шөпшәләре
ОСЬМИНОГ (*спрут*) — сигезаяк
ОФИУРЫ (*змеехвост*) — офиуралар, еланкойрыклар
ОХОТНИК МУРАВЬЕВИДНЫЙ — кырмыскасыман аучы кандала
ОЩУПНИКИ — капшавыч коңгызлар

П

ПАВЛИНИЙ ГЛАЗ ДНЕВНОЙ — көндезге тавискүз (күбәләк)
ПАВЛИНИЙ ГЛАЗ НОЧНОЙ РЫЖИЙ — төнге җирән тавискүз
ПАВЛИНОГЛАЗКА МАЛАЯ — кечкенә тавискүз (күбәләк)
ПАВЛИНОГЛАЗКИ — тавискүз күбәләкләр
ПАДЕВЫЙ МЁД — чык балы
ПАДАЛЬНИЦА ЗЕЛЁНАЯ — яшел үләксә чебене
ПАЛОЧНИКИ — таякчалар (бөҗәкләр отряды)
ПАЛЬЦЕКРЫЛКА — бармакканат, телмәканат (күбәләк)
ПАНТОФАГ — ашауга талымсыз организм (мәс., таракан һ.б.)
ПАНУРГИН МОЛОЧНОКРЫЛЫЙ — ак канатлы панургин
ПАНЦИРНЫЕ КЛЕЩИ — каты япмалы талпаннар
ПАРАПОДИИ — параподийлар (күптөкле суалчаннарның очлыклары)
ПАРТЕНОГЕНЕЗ — партеногенез (күкәй күзәнәкнең аталанмый үсеше)
ПАРУСНИК (*велигер*) — велигер (моллюскларда җилкәнле личинка)
ПАРУСНИКИ — җилкәнканатлылар
ПАУК — үрмәкүч
ПАУК ВОДЯНОЙ (*паук-серебрянка*) — су үрмәкүче, көмеш үрмәкүч
ПАУК-КРЕСТОВИК — әвернәле үрмәкүч
ПАУК-ПТИЦЕЕД — кошашар үрмәкүч
ПАУК-СЕНОКОСЕЦ — печәнче үрмәкүч
ПАУКИ МОРСКИЕ — диңгез үрмәкүчләре
ПАУКИ-СКАКУНЫ — чапкын үрмәкүчләр
ПАУКООБРАЗНЫЕ — үрмәкүчсыманнар
ПАУТИНА — пәрәвез

ПАУТИННЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — пәрвез бизләре
ПЕДИПАЛЬПЫ (*ногощупальцы*) — педипальпалар, аяккармавычлар (үрмәкүчсыманнарның икенче пар аяклары)
ПЕДИЦЕЛЛЯРИИ — педицеллярийләр (энәтиреле хайваннарда эскәксыман эналәр)
ПЕЛЛИКУЛА — пелликула (беркүзәнәкле организмнар тышчасы)
ПЕННИЦА ИВОВАЯ — күбекле тал цикадасы
ПЕННИЦА СЛЮНЯВАЯ — төкерек күбекле цикада, тал селәгәе
ПЕННИЦЫ — күбекле цикадалар
ПЕРВИЧНОБЕСКРЫЛЫЕ НАСЕКОМЫЕ — беренчел канатсыз бөҗәкләр
ПЕРВИЧНОЖАБЕРНЫЕ — беренчел саңаклылар
ПЕРВИЧНОПОЛОСТНЫЕ ЧЕРВИ — беренчел куышлы суалчаннар
ПЕРГА — бал икмәге, чыршын, чаршын
ПЕРЕДНЕГРУДЬ — алкүкрәк
ПЕРЕЛИВНИЦА БОЛЬШАЯ — төсен үзгәртүчән күбәләк, үзгәрүчән зур күбәләк
ПЕРЕПОНЧАТОКРЫЛЫЕ — элпәканатлылар
ПЕРЛАМУТРОВКА БОЛЬШАЯ — зур перламутр күбәләк
ПЕРЛАМУТРОВКИ — перламутрлы күбәләкләр
ПЕРО МОРСКОЕ — диңгез каурые
ПЕРОЕД ГОЛУБИНЫЙ — күгәрчен каурыйашары
ПЕРОЕД КУРИНЫЙ — тавык каурыйашары
ПЕРОКРЫЛКИ — каурый канатлы коңгызлар
ПЕСКОЖИЛ — ком суалчаны (полихетлар төре)
ПЕСКОРОЙ ПЕСЧАНЫЙ — ком казучан шөпшә
ПЕСТРОГЛАЗКА ГАЛАТЕЯ — чуаркүз Галатей (күбәләк)
ПЕСТРОНОЖКА НАРЯДНАЯ — бизәнгән чуараяк (чебен)
ПЕСТРОНОЖКА РОГАТАЯ — мөгезле чуараяк чебен
ПЕСТРУШКА — чуар күбәләк
ПЕСТРЯКИ — чуар коңгызлар
ПЕСТРЯНКИ — чуар күбәләкләр
ПЕЧАЛЬНИЦА — кара чебен, кайгылы чебен
ПИГИДИЙ — пигидий (бөҗәкләрнең корсак өлешендәге оч)
ПИЛИЛЬЩИК БЛЕДНОНОГИЙ — аксылаяклы кисмән
ПИЛИЛЬЩИК ВИШНЁВЫЙ — чия кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК-ЖЕЛТОУСИК — сары мыеклы кисмән
ПИЛИЛЬЩИК ЗЕЛЁНЫЙ — яшел кисмән
ПИЛИЛЬЩИК КРАСНОГОЛОВЫЙ — кызыл башлы кисмән
ПИЛИЛЬЩИК КРЫЖОВНИКОВЫЙ — крыжовник кисмәне

ПИЛИЛЬЩИК ЛЕСНОЙ — урман кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК ПОЛЕВОЙ — кыр кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК РАПСОВЫЙ — рапс кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК ХЛЕБНЫЙ ЧЁРНЫЙ — кара ашлык кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК ЯБЛОННЫЙ — алма кисмәне
ПИЛИЛЬЩИК ЯГОДНЫЙ — җиләк кисмәне
ПИЛИЛЬЩИКИ — кисмәннәр
ПИЛОХВОСТ ВОСТОЧНЫЙ — пычкы койрыклы чикерткә
ПИНОЦЕТОЗ — пиноцетоз (амёба эченә сыек матдәләрнең керү ысулы)
ПИТАНИЕ — туклану, тукландыру
ПИЯВКА — сөлек
ПИЯВКА МЕДИЦИНСКАЯ — медицина сөлеге, дару сөлеге
ПИЯВКИ ЧЕЛЮСТНЫЕ — казналыклы сөлекләр
ПЛАВТ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади плавт (су кандаласы)
ПЛАВУНЕЦ — йөзгәләк коңгыз
ПЛАВУНЕЦ ГЛАДКИЙ — шома йөзгәләк
ПЛАВУНЕЦ ОКАЙМЛЕННЫЙ — каймалы йөзгәләк
ПЛАВУНЕЦ ПЯТНИСТЫЙ — тимгелле йөзгәләк
ПЛАВУНЕЦ ЧЁРНЫЙ — кара йөзгәләк
ПЛАВУНЕЦ ШИРОКИЙ — киң йөзгәләк
ПЛАЗМОДИЙ МАЛЯРИЙНЫЙ — бизгәк плазмодие
ПЛАНКТОН — планктон
ПЛАНУЛА — планула (эчәккуышлылар личинкасы)
ПЛАСТИНОКРЫЛ ОБЫКНОВЕННЫЙ — пластинка канатлы чикерткә
ПЛАСТИНЧАТОЖАБЕРНЫЕ — пластинка саңаклылар
ПЛАСТИНЧАТОУСЫЕ — пластинка мыеклылар
ПЛЕЧЕНОГИЕ — җилкә (кулбаш) аяклылар (класс)
ПЛОДОЖИЛ — төш корткычы, җимеш филчеге
ПЛОДОЖИЛ ОРЕХОВЫЙ — чикләвек филчеге
ПЛОДОЖОРКА (*карпофаг*) — җимешашар күбәләк
ПЛОДОЖОРКА ГОРОХОВАЯ — борчак корткычы
ПЛОДОЖОРКА ГРУШЕВАЯ — груша корткычы
ПЛОДОЖОРКА ЛЬНЯНАЯ — җитен корткычы
ПЛОДОЖОРКА СЛИВОВАЯ — слива корткычы
ПЛОДОЖОРКА ШИПОВНИКОВАЯ — гөлҗимеш корткычы
ПЛОДОЖОРКА ЯБЛОННАЯ — алмагач күбәләге
ПЛОСКИЕ ЧЕРВИ — яссы суалчаннар (тип)
ПЛОШИЦА (*лобковая вошь*) — касык бете
ПОДАЛИРИЙ — подалирий (күбәләк төре)
ПОДЁНКА ЖЁЛТАЯ — сары көнлекче

ПОДЁНКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади көнлекче
ПОДЁНКА ПОЛОСАТАЯ — буйлы көнлекче
ПОДЁНКИ — көнлекчеләр (бөҗәкләр отряды)
ПОДУРА ВОДЯНАЯ — су аяккойрыгы
ПОЙКИЛОТЕРМНЫЕ ЖИВОТНЫЕ — даими температурасыз тәнлеләр
ПОКОЛЕНИЕ — буын
ПОКРЫТЫЕ КУКОЛКИ — япмалы курчаклар
ПОЛЕЗНЫЕ НАСЕКОМЫЕ — файдалы бөҗәкләр
ПОЛИКСЕНА — поликсена (күбәләк төре)
ПОЛИМОРФИЗМ — полиморфизм (бер төрнең берничә формада булуы)
ПОЛИП КОРАЛЛОВЫЙ — мәрҗән полибы
ПОЛИХЕТЫ — полихетлар (күптөкле суалчаннар)
ПОЛОВЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — җенес бизләре
ПОЛОСТЬ МАНТИЙНАЯ — мантия куышлыгы
ПОЛУЖЕСТКОКРЫЛЫЕ (*клопы*) — ярымкаты канатлылар, кандалалар
ПРОВОЛОЧНИК — каты корт, чыбык личинка
ПОЛОВОЙ ДИМОРФИЗМ — җенси икетөрлелек
ПРИСОСКА — имгеч, ябышкыч
ПРИТВОРЯШКА-ВОР — хәйләкәр карак коңгыз
ПРОСТЕЙШИЕ — иң түбән төзелешлеләр
ПРОСТОМИУМ — авыз алды (полихетларда һ. б.)
ПРОТОЗООЛОГИЯ (*протистология*) — протозоология (иң гади хайваннарны өйрәнүче фән)
ПРОТОНЕФРИДИЙ — протонефридий (кайбер умырткасыз хайваннарда гади бөер)
ПРУДОВИК БОЛЬШОЙ — зур буа әкәм-төкәме
ПРУДОВИК МАЛЫЙ — вак буа әкәм-төкәме
ПРЫГАТЕЛЬНАЯ ВИЛКА — сикергеч җайланма
ПРЯМОКРЫЛЫЕ — турыканатлылар (бөҗәкләр отряды)
ПТЕРОСТИГМА — канат күзчеге, канат табы
ПУХОЕД БЫЧИЙ — үгез бете
ПУХОЕД ГУСИНЫЙ — каз мамыгашары
ПУХОЕД КОШАЧИЙ — мәче бете
ПУХОЕД КУРИНЫЙ — тавык мамыгашары, тавык бете
ПУХОЕД ПТИЧИЙ — кош мамыгашары
ПУХОЕД СОБАЧИЙ (*вошь собачья*) — эт бете
ПУХОЕДЫ — мамык бетләре
ПЧЕЛА ГОЛАЯ — шәрә (төксез) бал корты

ПЧЕЛА ДЛИННОУСАЯ — озын мыеклы бал корты
ПЧЕЛА ЗЕМЛЯНАЯ (*андрена*) — җир бал корты
ПЧЕЛА-ЛИСТОРЕЗ ЛЮЦЕРНОВАЯ (*мегахила округлая*) — яфраккискеч бал корты
ПЧЕЛА МЕДОНОСНАЯ — бал корты
ПЧЕЛА МОХНАТОНОГАЯ — йонлач аяклы бал корты
ПЧЕЛА-ПЛОТНИК ОБЫКНОВЕННАЯ — шәмәхә бал корты
ПЧЕЛА-ШЕРСТОБИТ — йонъязар бал корты
ПЧЕЛОВИДКА ЛЕСНАЯ —балкортысыман урман чебене
ПЧЕЛОВИДКА МОГИЛЬНАЯ — кабер чебене
ПЧЕЛОВИДКА ОБЫКНОВЕННАЯ — балкортысыман гади чебен
ПЧЕЛОВИДКА САДОВАЯ — балкортысыман бакча чебене
ПЬЯВИЦА — сөлекчә коңгыз
ПЬЯВИЦА КРАСНОГРУДНАЯ — кызыл түшле сөлекчә
ПЬЯВИЦА СИНЯЯ — зәңгәр сөлекчә
ПЫЛЬЦЕЕД РЫЖЕЛАПЫЙ — җирән аяклы серкәашар
ПЫЛЬЦЕЕД СЕРЫЙ — соры серкәашар
ПЫЛЬЦЕЕДЫ — серкәашар коңгызлар
ПЯДЕНИЦА — карышлавык күбәләк
ПЯДЕНИЦА ЗИМНЯЯ — кышкы карышлавык күбәләк
ПЯДЕНИЦА СОСНОВАЯ — нарат карышлавыгы
ПЯТИУСТКА СОБАЧЬЯ — эт бишавызы (паразит хайван)

Р

РАВНОКРЫЛЫЕ — тигезканатлылар (бөҗәкләр отряды)
РАВНОНОГИЕ — тигезаяклылар (кыслалар)
РАВНОРЕСНИЧНЫЕ — тигезтөкләләр (инфузорияләр)
РАДУЖНИЦА ВОДЯНАЯ — нурлы су коңгызы
РАДУЖНИЦА ПРОСТАЯ — нурлы коңгыз
РАДУЖНИЦА ТОЛСТОНОГАЯ — юан аяклы нурлы коңгыз
РАЗМНОЖЕНИЕ — үрчү, үрчетү
РАЗНОРЕСНИЧНЫЕ ИНФУЗОРИИ — төрле керфекле инфузорияләр
РАК — кысла
РАК-БОГОМОЛ — суфи кысла
РАК ВЕСЛОНОГИЙ — ишкәгаяклы кысла
РАК ВЕТВИСТОУСЫЙ — тармакмыеклы кысла
РАК ЖАБРОНОГИЙ — саңагаяклы кысла
РАК ЛИСТОНОГИЙ — яфрагаяклы кысла
РАК РАЗНОНОГИЙ — төрле аяклы кысла

РАК РЕЧНОЙ — елга кысласы
РАК РОТОНОГИЙ — авызаяклы кысла
РАК УЗКОПАЛЫЙ — тараяклы кысла
РАКИ ДЕСЯТИНОГИЕ (*декаподы*) — унаяклы кыслалар
РАКИ НИЗШИЕ — түбән төзелешле кыслалар
РАКОВИНА МОЛЛЮСКА — кабырчык, бака кашыгы
РАКООБРАЗНЫЕ — кысласыманнар
РАКОСКОРПИОНЫ — кысла-чаяннар (үлеп беткәннәр)
РАК-ОТШЕЛЬНИК — поскын (ялгыз) кысла
РАЧЬЯ ПИЯВКА — кысла сөлеге
РЕЛИКТЫ — реликтлар (борынгыдан аз калган организмнар)
РЕМНЕЦЫ — каешчалар (тасма суалчаннардан)
РЕПЕЙНИЦА — әрекмән күбәләге
РЕПНИЦА (*белянка репная*) — шалкан күбәләге
РЕСНИЧНЫЕ ИНФУЗОРИИ — төкле инфузорияләр
РЕСНИЧНЫЕ ЧЕРВИ — төкле суалчаннар, турбеллярийлар
РЕЦЕПТОР — тою, сизү органы
РИШТА — ришта (җепсыман йомры паразит суалчан)
РОГАЧ БЕРЁЗОВЫЙ — каен мөгезләче
РОГАЧИК СКРОМНЫЙ — тыйнак мөгезләч
РОГОХВОСТ БОЛЬШОЙ — зур мөгезкойрык
РОГОХВОСТ СИНИЙ — зәңгәр мөгезкойрык
РОГОХВОСТЫ — мөгезкойрыклар
РОЙ ПЧЕЛИНЫЙ — умарта иле, күче, күч
РОПАЛИИ — ропалийлар (сцифомедузаларның сизү органнары)
РОСТКОВЫЕ МУХИ — шытым чебеннәре
РОТОВОЕ ОТВЕРСТИЕ — авыз, авыз ачыклыгы
РОТОВЫЕ ОРГАНЫ — авыз органнары
РУЧЕЙНИК БАБОЧКОВИДНЫЙ — күбәләксыман төкле канатлы бөҗәк
РУЧЕЙНИК РИСОВЫЙ — дөге күбәләкчеге
РУЧЕЙНИК СЕТЧАТЫЙ — челтәрле елга күбәләге
РУЧЕЙНИКИ — елга күбәләкләре (бөҗәкләр отряды)

С

САККУЛИНА — саккулина (паразит кыслачык)
САЛИВАРИЙ — саливарий (бөҗәкләр авызының арткы өлеше)
САПРОФАГИЯ — сапрофагия (таркала, чери торган матдәләр ашап туклану)

САРАНЧА ПЕРЕЛЁТНАЯ — күчмә саранча
САРАНЧА ПУСТЫННАЯ — чүл саранчасы
САРАНЧЁВЫЕ — саранчалар
САРКОДОВЫЕ — саркодлылар (беркүзәнәклеләрдән)
СВЕРЧКОВЫЕ — чикерткәсыманнар
СВЕРЧОК — шөрчек, йорт чикерткәсе
СВЕРЧОК ПОЛЕВОЙ — кыр чикерткәсе
СВЕРЧОК СТЕПНОЙ — дала чикерткәсе
СВЕТЛЯК — якты (утлы) коңгыз, тычкан уты
СВЕТЛЯК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади утлы коңгыз, якты коңгыз
СЕМЯ — орлык
СЕМЯИЗВЕРЖЕНИЕ — орлык чыгару, орлык ату
СЕМЯПРОВОД — орлык юлы
СЕННИЦА АРКАНИЯ — аркания печән күбәләге
СЕННИЦА ГЕРО — Геро печәнчесе
СЕННИЦА ОБЫКНОВЕННАЯ — печән күбәләге
СЕНОЕД КНИЖНЫЙ — китап бете
СЕНОЕДЫ — печәнашарлар (бөҗәкләр отряды)
СЕТЧАТОКРЫЛЫЕ — челтәрканатлылар (бөҗәкләр отряды)
СИКОН — сикон (катлаулы төзелешле бадяглар)
СКАКУН ГЕРМАНСКИЙ — герман чапкыны
СКАКУН ЛЕСНОЙ — урман чапкыны
СКАКУН ПОЛЕВОЙ — кыр чапкыны
СКАРАБЕЙ СВЯЩЕННЫЙ — изге скарабей
СКОЛЕКС — сколекс (тасма суалчан башчыгы)
СКОЛИЯ ЧЕТЫРЁХТОЧЕЧНАЯ — дүрт тимгелле шөпшә
СКОЛОПЕНДРА — сколопендра (күбаяклы хайван)
СКОРПИОН — чаян
СКОРПИОН ВОДЯНОЙ — су чаяны, су кандаласы
СКОРПИОН ЛОЖНЫЙ — ялган чаян
СКОРПИОННИЦЫ (*скорпионовы мухи*) — чаян чебеннәр
СКРЕБНИ КОЛЮЧЕГОЛОВЫЕ — ыргакбаш суалчаннар
СКРИПУН МРАМОРНЫЙ — мәрмәр шыгырдавык
СКРИПУН ОСИНОВЫЙ — усак шыгырдавыгы
СКРЫТОГЛАВ ЗЕЛЁНЫЙ — яшел яшеренбаш (коңгыз)
СКРЫТОГЛАВ СЕРДЦЕВИДНЫЙ — йөрәксыман яшеренбаш коңгыз
СЛЕПЕНЬ — кигәвен
СЛЕПЕНЬ БЫЧИЙ — үгез кигәвене
СЛЕПЕНЬ ДЕРЕВЕНСКИЙ — авыл кигәвене
СЛЕПЕНЬ ЛЕТНИЙ — җәйге кигәвен
СЛЕПЕНЬ ОЛЕНИЙ — болан кигәвене

СЛЕПЕНЬ ОСЕННИЙ — көзге кигәвен
СЛЕПЕНЬ ПОЛУДЕННЫЙ — төшке кигәвен
СЛЕПЕНЬ РЫЖЕУСЫЙ — җирән мыеклы кигәвен
СЛЕПЕНЬ СЕРЫЙ — соры кигәвен
СЛЕПЕНЬ ШИРОКОЛОБЫЙ — киң маңгайлы кигәвен
СЛИЗЕНЬ ГОЛЫЙ — лайлач әкәм-төкәм
СЛОЖНЫЕ (*фасеточные*) ГЛАЗА — катлаулы күзләр
СЛОНИК БОЛЬШОЙ СОСНОВЫЙ — зур нарат филчеге
СЛОНИК ЗЕЛЕНУШКА — яшел филчек
СЛОНИК ЛИСТОВОЙ (*букарка*) — яфрак филчеге
СЛОНИК СВЕКЛОВИЧНЫЙ — чөгендер филчеге
СЛОНИК ТРАВЯНОЙ — үлән филчеге
СЛОНИК ХВОЙНЫЙ — ылыс филчеге
СЛЮННЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — төкерек бизләре
СЛЮНЯВИЦА КРАСНОПЯТНИСТАЯ — кызыл тимгелле төкерекчән
СЛЮНЯВИЦА ПОЛЕВАЯ — кыр төкерекчәне, кыр селәгәе
СМОЛЁВКА СОСНОВАЯ — сумалалы нарат филчеге
СМОЛЁВКИ — сумала коңгызлары
СОВКА-ГАММА — гамма-ябалакчык (күбәләк)
СОВКА ЗЕМЛЯНАЯ — җир ябалакчыгы
СОВКА ЗЕРНОВАЯ — бөртек ябалакчыгы
СОВКА ЗОЛОТАЯ — алтын ябалакчык
СОВКА КАПУСТНАЯ — кәбестә ябалакчыгы
СОВКА КЛЕВЕРНАЯ — тукранбаш ябалакчыгы
СОВКА ЛЕБЕДОВАЯ — алабута ябалакчыгы
СОВКА ЛУГОВАЯ — болын ябалакчыгы
СОВКА ЛЬНЯНАЯ — җитен ябалакчыгы
СОВКА ЛЮЦЕРНОВАЯ — люцерна ябалакчыгы
СОВКА МАЛАЯ — вак ябалакчык, карадрина
СОВКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади ябалакчык
СОВКА ОЗИМАЯ — уҗым ябалакчыгы, уҗым күбәләге
СОВКА ПОЛОСАТАЯ — буйлы ябалакчык
СОВКА СВЕКЛОВИЧНАЯ — чөгендер ябалакчыгы
СОВКА СОСНОВАЯ — нарат ябалакчыгы
СОВКА ХЛОПКОВАЯ — мамык ябалакчыгы
СОВКА ЯРОВАЯ — сабан ашлык ябалакчыгы
СОВКИ (НОЧНИЦЫ) — төнге ябалакчыклар (күбәләкләр)
СОЛИТЁР (*цепень*) БЫЧИЙ — үгез солитёры (тасма суалчан)
СОЛИТЁР (*цепень*) КАРЛИКОВЫЙ — кәрлә солитёр
СОЛИТЁР (*цепень*) ТЫКВЕННЫЙ — кабак солитёры (тасма суалчан)

СОЛИТЁР СВИНОЙ — дуңгыз солитёры
СОЛНЕЧНИКИ — кояшсыманнар (беркүзәнәкле организмнар)
СОСАЛЬЩИКИ (*трематоды*) — имгеч суалчаннар
СОСУЩИЙ РОТОВОЙ АППАРАТ — суыргыч (имгеч) авыз аппараты
СПАРИВАНИЕ (*копуляция*) — кушылу
СПОРОВИКИ —споровиклар (беркүзәнәклеләр)
СПОРОЗИТ — спорозит (споровиклар яралгысы)
СПРУТ (*осьминог*) — сигезаяк
СРЕДНЕГРУДЬ — урта күкрәк (бөҗәкләрдә)
СТАФИЛИНИДЫ — стафилинидлар (ерткыч коңгызлар)
СТЕКЛЯННИЦА МАЛИННАЯ — кура җиләге пыялачы (күбәләк)
СТЕКЛЯННИЦА СМОРОДИННАЯ —карлыган пыялачы (күбәләк)
СТЕКЛЯННИЦА ТОПОЛЕВАЯ — тупыл пыялачы (күбәләк)
СТЕКЛЯННИЦА ЯБЛОННАЯ — алмагач пыялачы (күбәләк)
СТЕММЫ — бөҗәкләр личинкасы күзчекләре
СТРАНГАЛИЯ — странгалия (мыеклы коңгызлар ыругы)
СТРЕКОЗА ПЛОСКАЯ — яссы энә карагы
СТРЕКОЗЫ — энә караклары (бөҗәкләр отряды)
СТРЕЛКА ГОЛУБАЯ (*стрекоза*) — зәңгәр ук
СТРЕЛКА ИЗЯЩНАЯ (*стрекоза*) — нәфис ук
СУВОЙКА — бөтерелгеч инфузория
СФЕКС ЗУБАСТЫЙ — үткен тешле шөпшә

Т

ТАЗИК — очачык
ТАКТИЛЬНЫЙ АНАЛИЗАТОР — тою, сизү анализаторы
ТАНАТОЗ — танатоз (хәйләчел үлү)
ТАРАКАН — таракан
ТАРАКАН ЛЕСНОЙ — урман тараканы
ТАРАКАН МОРСКОЙ — диңгез тараканы (кыслачык)
ТАРАКАН ПЯТНИСТЫЙ — тимгелле таракан
ТАРАКАН РЫЖИЙ (*прусак*) — җирән таракан
ТАРАКАН СТЕПНОЙ — дала тараканы
ТАРАКАН ЧЁРНЫЙ — кара таракан
ТАРАНТУЛ — бөе (агулы үрмәкүч)
ТЕЛЕНОМУС — теленомус (паразит бөҗәк)
ТЕЛИФОН ХВОСТАТЫЙ — койрыклы телифон (үрмәкүчсыманнардан)
ТЕМЯ — баш түбәсе

ТЁРКА (*радула*) — кыргыч
ТЕРМИТЫ —термитлар (бөҗәкләр отряды)
ТИМПАНАЛЬНЫЙ ОРГАН — тимпаналь орган (бөҗәкләрдә ишетү органы)
ТИХОХОДКИ — әкрен йөрүче хайваннар (класс)
ТКАЧ ВИШНЁВЫЙ — чия тукучысы
ТКАЧ ПЛОДОВЫЙ— җимеш тукучысы
ТЛЯ — гөблә, үлән бете
ТЛЯ ВИШНЁВАЯ — чия бете
ТЛЯ ГОРОХОВАЯ — борчак бете
ТЛЯ КАПУСТНАЯ — кәбестә бете
ТЛЯ КРЫЖОВНИКОВАЯ — крыжовник бете
ТЛЯ СВЕКЛОВИЧНАЯ — чөгендер бете
ТЛЯ ХМЕЛЕВАЯ — колмак бете
ТЛЯ ЯБЛОННАЯ — алмагач бете
ТЛЯ ЯЧМЕННАЯ — арпа бете
ТОЛКУНЧИК ЖЕЛТОСПИННЫЙ — сары аркалы укмашучан чебен
ТОЛКУНЧИК КРЫЛОНОГИЙ — канат аяклы укмашучан чебен
ТОЛКУНЧИК ТЕМНОКРЫЛЫЙ — кара канатлы укмашучан чебен
ТОЛСТОНОЖКА ВЕСЕННЯЯ — язгы юанаяк чебен
ТОЛСТОНОЖКА САДОВАЯ — бакча юанаягы
ТОЛСТОНОЖКА ЧЕРНОБРЮХАЯ — кара корсаклы юанаяк
ТОЧИЛЬЩИК ДОМОВЫЙ — йорт кыручы, бүрәнә кыручы
ТОЧИЛЬЩИК ЗЕРНОВОЙ — бөртек кыручы (тишүче)
ТОЧИЛЬЩИК МЕБЕЛЬНЫЙ — мебель кыручы
ТОЧИЛЬЩИК ПЁСТРЫЙ — кыручы чуар коңгыз
ТОЧИЛЬЩИК ХЛЕБНЫЙ — ашлык тишүче (кыручы)
ТОЧИЛЬЩИКИ — кыручы (тишүче) коңгызлар
ТРАУРНИЦА — кайгылы күбәләк
ТРАХЕЯ — сулау органы
ТРЕМАТОДЫ (*сосальщики*) — имгеч суалчаннар
ТРЕПАНГ — трепанг (энәтирелеләрдән)
ТРЕЩАЛКА ЛУКОВАЯ — суган чытырдавыгы
ТРЕЩОТКА ШИРОКОКРЫЛАЯ — чытырдавык саранча
ТРИДАКНА — тридакна (диңгез моллюскы)
ТРИПАНОСОМА — трипаносома (беркүзәнәкле паразит)
ТРИПС ЛЬНЯНОЙ — җитен трипсы
ТРИПС ПШЕНИЧНЫЙ —бодай трипсы
ТРИПС ТАБАЧНЫЙ — тәмәке трипсы
ТРИПСЫ —трипслар (бөҗәкләр отряды)
ТРИХОГРАММА — трихограмма (элпәканатлы паразит бөҗәк)

ТРОХОФОРА — трохофора (полихетлар, моллюсклар личинкасы)
ТРУБАЧ (*стентор*) — быргычы, стентор (инфузорияләр төре)
ТРУБКОВЁРТ БЕРЁЗОВЫЙ — каен көпшәтөргече
ТРУБКОВЁРТ ДУБОВЫЙ — имән көпшәтөргече
ТРУБКОВЁРТЫ — көпшәтөргеч коңгызлар (яфрактан)
ТРУПОЕДКА ДВУТОЧЕЧНАЯ — ике нокталы үләксәашар коңгыз
ТРУТЕНЬ — соры корт (ата бал корты)
ТУРБЕЛЛЯРИИ ПРЯМОКИШЕЧНЫЕ — турыэчәкле турбелляриййлар
ТУСКЛЯК БРОНЗОВЫЙ — тоныкбронза, төсле бызылдавык
ТУСКЛЯК ЖЁЛТЫЙ — сары тоныкбызылдавык
ТУСКЛЯК ЖЕЛТОНОГИЙ —сары аяклы тоныкбызылдавык
ТУСКЛЯК ОБЫКНОВЕННЫЙ — тоныкбызылдавык

У

УГЛОКРЫЛЬНИЦА — почмак канатлы күбәләк
УЗКОНАДКРЫЛ БОЛЬШОЙ — тар канатлы зур коңгыз
УЗКОНАДКРЫЛ ГЛАДКИЙ — тар канатлы шома коңгыз
УЗКОНАДКРЫЛ ЖЕЛТОКРЫЛЫЙ — тар канатлы сары коңгыз
УЗКОНАДКРЫЛ ЗЕЛЁНЫЙ — тар канатлы яшел коңгыз
УЗКОНАДКРЫЛКИ — тар канатлы коңгызлар
УЗКОТЕЛКА — нәзек коңгызлар
УЛИТКА (*моллюск*) — әкәм-төкәм
УЛИТКА ВИНОГРАДНАЯ — йөзем әкәм-төкәме
УРОПОДИИ — уроподийлар (кыслаларда койрык очлыклары)
УСАЧ ДОМОВЫЙ — йорт мыеклачы
УСАЧ ДУБОВЫЙ — имән мыеклачы
УСАЧ ЕЛОВЫЙ ЧЁРНЫЙ — кара чыршы мыеклачы
УСАЧ ИВОВЫЙ — тал мыеклачы
УСАЧ КЕЛЕРА — Келер мыеклачы
УСАЧ МНОГОЯДНЫЙ — талымсыз мыеклач
УСАЧ ПЁСТРЫЙ — чуар мыеклач
УСАЧ РЕБРИСТЫЙ — кырлы мыеклач
УСАЧ ТРАВЯНОЙ — үлән мыеклачы
УСАЧИ-ДРОВОСЕКИ — мыеклач агач коңгызлары
УСИКИ БУЛАВОВИДНЫЕ — чукмар мыекчалар
УСИКИ ПЕРИСТЫЕ — каурыйсыман мыекчалар
УСОНОГИЕ РАКИ — мыегаяклы кыслалар

УСТРИЦА — устрица (диңгез моллюскы)
УТОЧКА МОРСКАЯ — диңгез үрдәкчеге (кыслачык)
УХОВЕРТКА — эскәккойрык (бөҗәк)
УХОВЕРТКА ДВУТОЧЕЧНАЯ — ике таплы эскәккойрык
УХОВЕРТКА ОБЫКНОВЕННАЯ — бакча эскәккойрыгы
УШКО МОРСКОЕ — диңгез колакчыгы (моллюск төре)

Ф

ФАЛАНГА (*тарантул*) — бөе
ФАРАОНОВ МУРАВЕЙ — фиргавен кырмыскасы, сары кырмыска
ФАСЕТОЧНЫЕ (*сложные*) ГЛАЗА — фасетлы (катлаулы) күзләр
ФАУНА — фауна, хайваннар дөньясы
ФЕРОМОНЫ — феромоннар (химик тел матдәсе)
ФИЛЛОКСЕРА — филлоксера (йөзем бете, гөбләсе)
ФИТОФАГ — фитофаг (үсемлекләр белән тукланучы)
ФОРАМИНИФЕРЫ — фораминифералар (саркодлылардан)

Х

ХАЛЬЦИДЫ — хальцидлар (паразит бөҗәкләр)
ХВОСТАТКА БЕРЁЗОВАЯ — койрыклы каен күбәләге
ХВОСТАТКА ДУБОВАЯ — койрыклы имән күбәләге
ХЕЛИЦЕРОВЫЕ — хелицерлылар (үрмәкүчсыманнар һ.б. керә)
ХЕЛИЦЕРЫ — хелицерлар (хелицерлы хайваннарда кармавыч һәм казналык функциясен үтәүче беренче пар очлыклар)
ХЕРМЕСЫ — хермеслар (тигез канатлы бөҗәклардән)
ХЕТ — хет (каты төк)
ХИРОНОМИДЫ — хирономидлар (шалтыравык чебеннәр)
ХИТИН — хитин
ХИТОН — хитон (диңгездә яшәүче панцирлы моллюск)
ХОБОТНЫЕ ЖУКИ — хортумлы коңгызлар
ХОБОТНЫЕ ПИЯВКИ — хортумлы сөлекләр
ХОБОТОК — хортумчык
ХОРИОН — күкәй кабыгы (тышчасы)
ХОХЛАТКА ОСИНОВАЯ — бүрекле усак күбәләге
ХРУЩАК МУЧНОЙ — ашлык (он) коңгызы
ХРУЩ МРАМОРНЫЙ — мәрмәр коңгыз (июль коңгызы)
ХРУЩ ИЮНЬСКИЙ — июнь коңгызы

Ц

ЦВЕТОЕД МАЛИННЫЙ — кура җиләге чәчәгашары
ЦВЕТОЕД РАПСОВЫЙ — рапс чәчәгашары
ЦВЕТОЕД ЯБЛОННЫЙ — алмагач чәчәгашары, алмагач филчеге
ЦЕНУР — ценур (тасма суалчан личинкалары төре)
ЦЕПЕНЬ ВООРУЖЁННЫЙ — ыргаклы солитёр
ЦЕРКАРИЯ — церкария (бавыр суалчаны личинкасы)
ЦЕСТОДЫ — цестодлар, тасма суалчаннар
ЦЕЦЕ — цеце (чебен төре)
ЦИКАДА — цикада (бөҗәк төре)
ЦИКАДА ЗЕЛЁНАЯ — яшел цикада
ЦИКАДА ПЕВЧАЯ — сайрар цикада
ЦИКАДА ПЁСТРАЯ — чуар цикада
ЦИКАДКА ПОЛОСАТАЯ — буйлы цикадка
ЦИКАДЫ ГОРБАТКИ — бөкрәч цикадалар
ЦИКЛ ЖИЗНИ — яшәү циклы (бөҗәкләрдә һ.б.)
ЦИКЛОП — циклоп (кысла төре)
ЦИМБЕКС БЕРЁЗОВЫЙ — каен кисмәне
ЦИМБЕКС ОЛЬХОВЫЙ — зирек кисмәне
ЦИТОСТОМ — цитостом (күзәнәк «авыз»ы; мәс., башмакчыкта)

Ч

ЧЕРВЕЦ — кортча (корткыч бөҗәк)
ЧЕРВИ ЛЕНТОЧНЫЕ — тасма суалчаннар
ЧЕРВОНЕЦ ОГНЕННЫЙ — утлы алтын күбәләк
ЧЕРВОНЕЦ ПЯТНИСТЫЙ — таплы алтын күбәләк
ЧЕРЕПАШКИ — ташбакачык кандалалар
ЧЕРНОЗЛАТКА МРАЧНАЯ — күңелсез кара ялтырак
ЧЕРНОТЕЛКИ — кара коңгызлар
ЧЕРНУШКА КОФЕЙНАЯ —кара кофе күбәләге
ЧЕШУЕКРЫЛЫЕ (*бабочки*) — тәңкәканатлылар (күбәләкләр)
ЧЕШУЙКИ — тәңкәчекләр
ЧЕШУЙНИЦА — тәңкәтән (бөҗәк)
ЧЕШУЙНИЦА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади тәңкәтән (түбән төзелешле бөҗәк)
ЧЛЕНИСТОНОГИЕ — буынтыгаяклылар
ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ — сизүчәнлек

Ш

ШАМПИНЬОНОВЫ МУХИ — шампиньон чебеннәре
ШВЕДСКАЯ МУХА — швед чебене
ШЕЛКООТДЕЛИТЕЛЬНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — ефәк аергыч бизләр
ШЕЛКОПРЯД — ефәк күбәләге
ШЕЛКОПРЯД ДУБОВЫЙ — имән ефәкчесе (күбәләк)
ШЕЛКОПРЯД МОНАШЕНКА — кара ефәк күбәләге
ШЕЛКОПРЯД НЕПАРНЫЙ — парсыз ефәгүргеч күбәләк
ШЕЛКОПРЯД ТУТОВЫЙ — тут ефәк күбәләге
ШЕРШЕНЬ БОЛЬШОЙ — эре шөпшә, божан
ШЕСТИЛУЧЕВОЙ КОРАЛЛ — алты нурлы мәрҗән
ШМЕЛЕВИДКА ШМЕЛЕВИДНАЯ — төклетурасыман челтерәвек чебен
ШМЕЛЬ — төклетура
ШМЕЛЬ АРМЯНСКИЙ — әрмән төклетурасы
ШМЕЛЬ БАЙКАЛЬСКИЙ — Байкал төклетурасы
ШМЕЛЬ ЗЕМЛЯНОЙ — җир төклетурасы
ШМЕЛЬ ЗИХЕЛЯ — Зихель төклетурасы
ШМЕЛЬ ЙОНЕЛЛЮС — Йонеллюс төклетурасы
ШМЕЛЬ КАМЕННЫЙ — таш төклетурасы
ШМЕЛЬ КРАСНОВАТЫЙ — кызгылт төклетура
ШМЕЛЬ ЛЕСНОЙ — урман төклетурасы
ШМЕЛЬ МОХОВОЙ — мүк төклетурасы
ШМЕЛЬ ПАТАГИАТУС — патагиатус төклетурасы
ШМЕЛЬ ПЛАСТИНЧАТОЗУБЫЙ — пластинка тешле төклетура
ШМЕЛЬ ПОМОРУМ — поморум төклетурасы
ШМЕЛЬ ПРАТОРУМ — праторум төклетурасы
ШМЕЛЬ ПЯТНОСПИННЫЙ — таплы аркалы төклетура
ШМЕЛЬ СИБИРСКИЙ — себер төклетурасы
ШМЕЛЬ СПОРАДИКУС — спорадикус төклетурасы
ШМЕЛЬ СТЕПНОЙ — дала төклетурасы
ШМЕЛЬ ШРЕНКА — Шренк төклетурасы
ШПАНСКАЯ (*ясеневая*) МУШКА — корычагач чебенчәсе (коңгыз)

Щ

ЩАВЕЛЕЕД ЗЕЛЁНЫЙ — яшел кузгалагашар
ЩЕЛКУН — шыртлавык коңгыз
ЩЕЛКУН БЛЕСТЯЩИЙ — ялтырак шыртлавык

ЩЕЛКУН ГРЕБНЕУСЫЙ — тарак мыеклы шыртлавык
ЩЕЛКУН КРАСНЫЙ — кызыл шыртлавык
ЩЕЛКУН КРЕСТОНОСЕЦ — әвернәле шыртлавык
ЩЕЛКУН КРОВАВЫЙ — җете кызыл шыртлавык
ЩЕЛКУН МЕДНЫЙ — бакыр шыртлавык
ЩЕЛКУН ПОЛОСАТЫЙ — буйлы шыртлавык
ЩЕЛКУН ПОСЕВНОЙ — басу шыртлавыгы
ЩЕЛКУН РЯБОВАТЫЙ — чуар шыртлавык
ЩЕЛКУН ТЁМНЫЙ — карасу шыртлавык
ЩЕЛКУН ЧЁРНЫЙ — кара шыртлавык
ЩЕЛКУН ШИРОКИЙ — киң шыртлавык
ЩЕТИНКОЧЕЛЮСТНЫЕ — төклеказналыклылар
ЩЕТИНОХВОСТКИ — каты төккойрыклылар (бөҗәкләр отряды)
ЩИТЕНЬ — калкан кысла
ЩИТЕНЬ ВЕСЕННИЙ — язгы калканкысла
ЩИТЕНЬ ЛЕТНИЙ — җәйге калканкысла
ЩИТНИК БЕРЁЗОВЫЙ — калканлы каен кандаласы
ЩИТНИК ЗЕЛЁНЫЙ — яшел калканлы кандала
ЩИТНИК РЖАВЫЙ — тутык калканлы кандала
ЩИТНИК СОСНОВЫЙ — калканлы нарат кандаласы
ЩИТОВКА КАЛИФОРНИЙСКАЯ — Калифорния калканчыгы
ЩИТОВКА ЯБЛОНЕВАЯ ЗАПЯТОВИДНАЯ — өтерсыман алмагач калканчыгы
ЩИТОВКА ЯПОНСКАЯ ПАЛОЧКОВИДНАЯ — таякчыксыман япон калканчыгы
ЩИТОВКА ФИОЛЕТОВАЯ — шәмәхә калканчык
ЩИТОНОГИЙ РАК — калкан аяклы кысла
ЩИТОНОСКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел калканлы коңгыз
ЩИТОНОСКА СВЕКЛОВИЧНАЯ — калканлы чөгендер коңгызы
ЩУПАЛЬЦЕ (*щупик*) — кармавыч
ЩУПАЛЬЦЕВЫЕ — кармавычлылар (тип)

Э

ЭВГЛЕНА — эвглена (беркүзәнәкле организм)
ЭКДИЗОН — кабык салу гормоны
ЭКСКРЕТ — бүлендек
ЭКСРЕЦИЯ — бүленеп чыгу
ЭКТОПАРАЗИТЫ — эктопаразитлар (тышкы паразитлар)

ЭЛИТРЫ — каты канатлар (коңгызларда)
ЭНДОПАРАЗИТЫ — эндопаразитлар (эчке паразитлар)
ЭНТОМОЛОГ — энтомолог (бөҗәкләр белгече)
ЭНТОМОЛОГИЯ — бөҗәкләрне өйрәнүче фән
ЭНТОМОФАГ — бөҗәгашар
ЭНТОМОФИЛИЯ — бөҗәкләр ярдәмендә серкәләнү
ЭПИЗООТИЯ — хайваннарның күпләп авыруы
ЭФЕМЕР — кыска гомерле организм
ЭФИАЛЬТ-ОБНАРУЖИВАТЕЛЬ — табучы эфиальт (паразит бөҗәк)
ЭХИНОКОКК — эхинококк (тасма суалчан төре)
ЭХИУРИДЫ — эхиуридлар (бөҗра суалчаннар классы)

Я

ЯБЛОННАЯ МОЛЬ — алмагач көясе
ЯД ПЧЕЛИНЫЙ — бал корты агуы
ЯИЧНИК — күкәйлек
ЯЙЦЕВЫЕ ТРУБОЧКИ — күкәй көпшәләре
ЯЙЦЕЕДЫ — күкәйашарлар
ЯЙЦЕЖИВОРОДЯЩИЕ — күкәйдән терелəй тудыручылар
ЯЙЦЕКЛАД — күкәйсалгыч

АЛАННАРДА УЙНЫЙ КҮБӘЛӘК, ЧӘЧӘКТӘН ЧӘЧӘККӘ ЧҮГӘЛӘП

Гөрләвекле яз табигатькә яңарыш алып килә. Табигать кышкы йокысыннан уяна. Җирдән кар да китмәгән, ә таллар, ак песиләре белән тирә-юньгә ямь өстәп, кояш нурларында коена. Умырзаялар да күптән уянган, тик кар-юрган ачылганны гына көтеп яталар.

Кышны тынчу умарталарында үткәргән *бал кортлары*, җилсез һәм җылы көннәрдә ояларыннан чыгып, инде ничәнче тапкыр язгы очыш ясыйлар, якындагы елга буенда үсеп утырган талларга юнәләләр. Бу вакытта алар тал песиләрен бигрәк тә якын күрәләр инде. Хәер, песиләр үзләре дә, бал кортларын көтеп торгандай, серкәчләрендә алар өчен татлы нектар әзерләп куйганнар. Күп тә үтмәс, бу файдалы бөҗәкләрне үги ана яфрагы, тузганак, язның башка беренче чәчәкләре үзләренең баллы хәзинәләре белән куандырырлар. Шулай итеп, бал корты гаиләләре, көч-хәл алып, бал җыярга керешерләр. Шул арада яңа буын канатка күтәрелер, болары да, өлкәннәргә ияреп, аллы-гөлле чәчәкләргә күмелгән болыннардан һәм урман аланнарыннан бал ташыр. Ишле һәм куәтле гаилә, җәй матур килгәндә, сезонга 25 — 30 килограмм бал җыя, кайберләре умартачыны аннан да күбрәк татлы ризык белән шатландыра.

Әлегә җирдә кар ята. Язның кайбер көннәрендә салкынча җил дә искәләп куя. Шуңа карамастан, *кычыткан күбәләге*, җир өстенә җылы нурларын сипкән кояш яктысыннан уянып, кар өстендә очып йөри. Кар-җәймә өстендә уйнаклаган күбәләк ак кәгазьгә төшерелгән бик матур бизәк кебек күренде миңа. Аның бизәкләре дә кар аклыгында бик җете иде. Төрле төсләргә манчылган һәр сызыгы һәм тимгеле күз камаштырырлык. Ул чибәр һәм бик тә нәфис җан иясе икән. Матурлыгына таң калып карап тордым. Күбәләкнең аркасы карасу-коңгырт. Саргылт-кызыл канатлары каралҗым таплар белән чуарланган, ике якка аерылып киткән пар мыегы да кара төскә манчылган.

Кычыткан күбәләге оча-оча арыды булса кирәк, каршымдагы карлыган ботагына төшеп чүгәләде. Канатларын җәеп, утырган җирендә хәрәкәтсез калды. Язгы кояшның җылы нурларында озак коенды ул. Кар астында, салкынча яфракюрган астында кыш буе йоклап, авызына энә очы кадәрле дә азык капмыйча хәлсезләнгәндер ул. Ә хәзер шифалы кояш нурында тәненә көч-сихәт ала.

Галимнәр исәпләвенчә, дөньяда бер миллион чамасы төр бөҗәк исәпләнә, шуларның 200 меңләп төре күбәләкләр. Татарстан җирендә 30 мең төр чамасы бөҗәк яши, шул исәптән күбәләкләр дә хәтсез. Җәен басу-болыннарда, урман аланнарында йөргәндә, сезнең дә бу гүзәл җан ияләренә сокланып карап торганыгыз бардыр. *Адмирал*, *аполлон*, *хәтфә* исемлеләре, тавис койрыгындагы шикелле түгәрәк бизәкләре белән ыспайланган *тавискүз*, канат читләре аксыл-сары кайма белән тотылган *кара күбәләк*, *күк урман күбәләкләре*, тагын әллә ниндиләре җәен туган җиребезгә ямь өстиләр. Без яшәгән мохит алар белән тагын да гүзәлрәк.

Туган җиребездә көндезге һәм төнге күбәләкләр яшәгәнен һәркем белә. Мәсәлән, тавискүзнең ике төрлесе — көндезге һәм төнгесе була. Күбәләкләр арасында корткычлары да аз түгел. Шундыйлардан *яфрактөргеч*, *ябалакчык (ябалакбаш)*, *орлык ябалакчыгы*, *зур яшел карышлавык*, *уҗым ябалакчыгы*, *сабан ашлык ябалакчыгы*, *парсыз ефәк күбәләкләрен* күрсәтергә мөмкин.

Кырмыскалар да җылы яз килгәнен сизенделәр. Урманда кар шактый утырды, юкарды. Кечкенә чүмәләне хәтерләткән кырмыска оялары кар астыннан башларын төртте. Кояш алар өстенә көлтә-көлтә җылы нурларын сибә. Кырмыскалар яз тантанасын каршыларга оя башына күтәрелә башладылар.

Бу тынгысыз җаннарның күп төрләре — авыл һәм урман хуҗалыгына файда китерүче бөҗәкләр. Алар җәй буена күп кенә зарарлы бөҗәкләрне кыралар. Урманның уңган “санитар”лары — кечкенә һәм зур җирән кырмыскалар.

Алар, бал кортлары кебек, зур гаилә булып яшиләр. Гаиләдә эшче кырмыскалар саны берничә миллионга җитә. Бу эшчәннәр 1 — 1,5 метр биеклектә оя җиткерәләр. “Йорт” эче ике метр чамасы тирәнлектә — җир астында урнашкан була. Кырмыскалар анда төрле юллар, “зал”лар ясыйлар. Махсус мәгарәләрдә “ханча”лар яши. Аларның бар шөгыле— йомырка салу. Йомыркадан личинка чыга һәм ак ефәк сыман кузы

эченә яшеренә. Бераздан личинка, җитлегеп, кузыдан чыга һәм чыккан бере гаилә эшенә җигелә.

Ояда һәр кырмыскага эш төгәл бүленгән. Әйтик, солдатлар “ханча”ны һәм ояны саклыйлар, тәрбия кылучылары кечкенәләрне карый һәм ашата, эшчеләр гомере буе эш белән мәшгуль — беришеләре азык турында кайгырта, икенчеләре төзелеш эшләрен башкара.

Үләннәр арасыннан йөгергән бу бөҗәкләргә карап торсаң, хәйран буласың. Алар үзләре сузган серле юллардан бертуктаусыз йөгерәләр. Ә сукмаклары ояда дистәләрчә метр читкә сузыла. Әнә берсе, үзеннән дә зур кортны әләктереп, “йорт”ына ашыга, икенчесе яшел кузыны өстери. Исең китәр, аның ничек көче җитә, диген, бер-ике сантиметр озынлыктагы корткыч кузыны сөйрәргә?! Берсенең көче җитмәсә, аңа башкалары булыша.

Дөньяда болын кырмыскалары, бакча, урман, чүл, тропик урманнарда яшәүче һәм башка төрле кырмыскалар бар. Ә менә сезнең ашлык җыючы кырмыскалар турында ишеткәнегез яки укыганыгыз бармы? Андый төр кырмыскалар арасында да эш төгәл бүленгән: берәүләре сабак буйлап башакка менә һәм җиргә аның бөртекләрен коя, икенчеләре аларны ояга ташый. Алар ашлыкны тирәнгә яшерәләр, дымланса, өскә чыгарып, кояшта киптерәләр һәм яңадан “амбар”ларына салып куялар.

Җир йөзендә бал җыючы кырмыскалар да яши. Алары — Төньяк Американың көньягында һәм Мексикада. Бу бөҗәкләрнең беришe баллы имәннән татлы нектар суыра һәм аны ояга алып кайта. Башкалары, шушы хәзинәне кабул итеп, корсагына тутыра — бал мичкәсе ролен үти. Алар, балны эчә-эчә, чия зурлыгында кабаралар. Ябь токым һәм ачыккан кырмыскалар шул “мичкә”ләрдәге бал белән тукланалар.

Җәйнең матур көне иде. Бакчада яшь алмагач янында утырам. Күзем бөдрәләнеп утырган яшь ботакка төште. Ботакны гөбләләр (үлән бете) сырып алган. Яшь яфраклар астында да шул ук корткыч бөҗәкләр. Алар җимеш агачларының татлы сыекчасын гына түгел, борчак, кәбестә, чөгендер һәм башка үсемлекләрнең дә суын суыралар, аны эшкәртеп, татлы куе сыекчага әверелдерәләр. Бакчада яшәүче кара кырмыскалар гөбләләрне тикмәгә генә үзләренең савым “сыер”лары итеп асрамыйлар икән: аларның татлы сыекчасы белән тамак ялгыйлар.

Кырмыскалар савым "сыер"ларын карап үстерәләр, аларны дошманнарыннан саклыйлар. Ә *камка* гөбләнең чын дошманы инде менә. Димәк, ул — файдалы коңгыз. Әнә кырмыскаларның беришесе агач кәүсәсеннән югарыга, гөбләләр сырып алган яшь ботакка үрмәли, икенчеләре, татлы сыекча эчеп, түбәнгә төшә, ояларына ашыга.

Бу очракта гөбләләрне карап үстергән , аларны үрчеткән бакча кырмыскаларын файдалы бөҗәкләр рәтенә куя алмыйм. Чөнки корткыч гөбләләр җимеш агачларына зур зыян китерәләр, аларның яшь ботакларын корыталар. Димәк, гөбләләргә каршы көрәшергә кирәк. Гөблә балан куакларында һәм каен үсентеләрендә дә очрый. Аларны *зур җирән кырмыскалар* савым "сыер"лары итеп тоталар.

Урманда йөргәндә кырмыскаларны гына түгел, башка күп төрле бөҗәкләрне дә очратасың. Шулай бервакытны кура җиләклегендә *шөпшә* оясына тап булдым. Зур оя иде. Димәк, шөпшәләре дә хәтсез булырга тиеш. Кура җиләге сабагындагы нечкә билләр оясына якынлашуым булды, берничәсе баш очымда әйләнә дә башлады. Өлгергән җиләкләрне өзеп ашау, шөпшә балыннан авыз итү уем яшен тизлегендәй юкка чыкты. Чөнки шөпшә чакса, бал кортыныкы гына түгел, өздереп ала!

Кызганыч, шөпшә балыннан авыз итә алмадым. Куак төбенә посып, аларның кәрәз өстендә арлы-бирле йөргәннәрен генә күзәтергә туры килде. Үзләре карап торырга матурлар: озын кара мыеклы, билләре неп-нечкә. Корсакларына аркылыга сары сызыклы бизәкләр төшкән.

Безнең урманнарда яшәүче бу бөҗәкләр кәгазь ясаучы шөпшәләр нәселенә карый. Чөнки алар оя-кәрәзләрен авызлары белән коры агачтан кырып алган материалга селәгәйләрен кушып ясыйлар — аны кәгазь сыман массага әйләндереп, шуңардан "йорт" җиткерәләр. Әйе, шөпшәләр — оста төзүчеләр, төрле шартларда яшәргә җайлашкан җан ияләре.

Шулай дигәннән, шөпшәләрнең каралты-кура тирәсендә яши, шунда яшь токымны үстерә торганнары да бар. Алар ояларын шундый ук "кәгазь"дән шар сыман итеп ясыйлар. "Өй"ләре келәт, абзар һәм йорт түбәләрендәге кайчы, такта асларында эленеп тора. Шарсыман оялары катлы-катлы, эчендә иң кечкенә шар урнашкан. Бөҗәк уылын шунда сала, шунда яшь токым үстерә.

Дөньяда шөпшәләрнең йөзләрчә төре яши. *Ялтыравык шөпшә* — шундыйларның берсе. Анасы йомыркасын ялгызак бал корты, күбәләк һәм башка бөҗәкләр курчакларына сала. Ә менә *җир шөпшәсе* "йорт"ын йомраннан яки тычканнан калган иске ояда җиткерә, кәрәзләрен үзле балчыктан эшли. Малай чакта без андый ояларны аз туздырмадык. Олыгайгач, бу хакта уйлыйсың да балачак шуклыкларын искә төшерәсең: "Нинди начарлык кылып йөргәнбез, яшәргә хаклы шөпшәләрнең гомерләрен кискәнбез", — дип, үкенеп куясың. Ә бит алар — файдалы бөҗәкләр. Чәчәкләрне серкәләндереп, корткыч бөҗәкләрне кырып, авыл хуҗалыгына күпме файда китерәләр. Әйтик, бер шөпшә җәй буена меңнәрчә чебенне, чиркткә һәм кисмәнне, зарарлы күбәләк һәм коңгыз курчакларын кыра.

Төклетуралар да (аларның төрчәләре хәтсез, кайберләре безнең якларда да яши) — файдалы бөҗәкләр. Шөпшәләр, бал кортлары серкәләндерә алмаган чәчәкләрне серкәләндерә.

Безнең якта җәй кыска. Әмма шул арада төклетура, җылы көннәрнең рәхәтен күреп, яшәргә һәм үрчергә, яшь токымны үстерергә өлгерә. Коры җирдә, сулыкларда яши торганнары да җәйнең уңай шартларыннан тулысынча файдаланырга тырыша.

Умырткасыз хайваннар дөньясы бөҗәкләр белән генә чикләнми. Иң түбән төзелешлеләрдән башлап бөҗәкләргә кадәр әле медузалар һәм полиплар, яссы, йомры һәм боҗралы суалчаннар, моллюсклар, кысласыманнар һәм үрмәкүчсыманнар бар. Болар — барысы да умырткасызлар.

Инде кыскача гына үрмәкүчсыманнар белән танышыйк. Аларның кайбер төрләре безнең республика җирендә дә яшиләр. Болар — пәрәвез үрүче *әверләле үрмәкүч*, суда яшәүче *көмеш үрмәкүч* һ.б. Аларны кайда гына очратмыйсың — урманда дисеңме, өйдә һәм абзарда дисеңме. Хәтта көмеш үрмәкүч кебекләре суда гомер кичерә. Дөньяда үрмәкүчләрнең төрләре дистәләрчә меңгә җитә. Алар арасында файдалылары да бар. Яртысы корткычлар рәтенә керә. Галимнәр исәпләвенчә, файдалы үрмәкүчләр урманның һәр гектарында елына ике йөз килограмм бөҗәкне юк итә.

Пәрәвез җебе — гади җеп кенә түгел. Ул иясе өчен бөҗәк тоту "корал"ы булса, астрономия, геодезия өлкәсендә төгәл инструментлар һәм аппаратларда файдаланыла.

Үрмәкүч пәрәвезне бөҗәк аулар, оя ясар өчен үрә. Моңа

күп көч сарыф итә. Махсус бизләреннән сыекча чыгарып, пәрәвездән челтәр бәйли. Язгы җылы көннәрдән алып көзге салкыннарга кадәр шул эше белән шөгыльләнә ул. Үрмәкүч — оста "йорт" төзүче.

Бу җан ияләре тереклегендә кызыклы хәлләрне күзәтергә мөмкин. Туйлары җитәр алдыннан парларның биегәннәрен, ата үрмәкүч үзенең кәләшенә чебен яки черки "бүләк" иткәнне күрергә була. Алар — сизгер синоптиклар да: көн бозыласын яки аяз буласын алдан беләләр, һавада дымның артуын яки кимүен тиз сизәләр. Яңгыр көтелсә, үрмәкүч ышык урынга, агач кайрысы астына поса, кояшлы көннәр дәвамлы булырга охшаса, тырышып-тырышып, өзелгән пәрәвез җепләрен ялгый — "йорт"ын рәтли.

Сентябрь уртасына таба көннәр матурланып китә. Гүя җәй кире кайта: болыннарга янә яшел төс куна. Ара-тирә тузганаклар алтын-сары чәчәкләрен күрсәтә. Зәңгәр күктә кояш елмая. Әбиләр чуагы шул була инде. Нәкъ шушы вакытта, һавада җил уңаена нечкә аксыл җепләр оча. Аларга үрмәкүч балалары утырып, сәфәргә чыгалар. Кая карама, шунда пәрәвез "самолет"ларга утырган үрмәкүч балалары.

Су үрмәкүче "тормыш"ын башкачарак корган. Ул елгаинешләрнең сай, агымсыз култыкларында, сазлык суларында яшәргә җайлашкан. Бу җан иясен көмеш үрмәкүч дип тә йөртәләр. Көмеш үрмәкүч оясын су төбендәге үлән сабакларына кора. "Йорт"ы һава тутырылган куыктан гыйбарәт. Ул, корсагындагы төкләренә су өстеннән һава куыкчыгын эләктереп, аны оясына ташый. Шардай куыкта һава нихәтле күп булса, ул шулчаклы зур була.

Билгеле булганча, безнең якларда кысласыманнардан берничә төр кысла, суалчаннардан тасма, түгәрәк, боҗралы суалчаннар, йомшак тәнлеләрдән сулыкларда ике капкачлы моллюсклар, әкәм-төкәмнәр, ә урманда, бакча һәм кырда лайлач әкәм-төкәмнәр яши.

Боларның кайберләре турында кызыклы мәгълүматлар да китерергә булыр иде, әлбәттә. Алар турында сез "Мәгариф" нәшрияты бастырып чыгарган "Табигатьнең биш патшалыгы" дигән матур бизәлешле китаптан тулырак танышырсыз, дип ышанам.

КАСЫЙМ ТӘХАУ.

Бөҗәкләр һәм башка умырткасызлар

А

АВТОГАМИЯ — автогамия
АВЫЗ (*авыз ачыклыгы*) — ротовое отверстие
АВЫЗАЯКЛЫ КЫСЛА — рак ротоногий
АВЫЗ ОРГАННАРЫ — ротовые органы
АВЫЛ АК КҮБӘЛӘГЕ — медведица сельская
АВЫЛ КИГӘВЕНЕ — слепень деревенский
АВЫЛ ЯЛТЫРЫ — златка деревенская
АГАМЛЫ ТӨРЛӘР (*җенессез юл белән үрчүчеләр; мәс., беркүзәнәклеләр*) — агамные виды
АГАЧ КАНДАЛАСЫ (*яшел кандала*) — клоп зеленый древесный
АГАЧ КЫРМЫСКАЛАРЫ — муравьи-древоточцы
АГАЧ КҮБӘЛӘГЕ — древесница въедливая
АГАЧ МЫЕКЛАЧЫ — дровосек кожевник
АГУ БИЗЛӘРЕ — железы ядовитые
АДМИРАЛ (*күбәләк*) — бабочка адмирал
АЗКЕРФЕКЛЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — малоресничные инфузории
АЗТӨКЛЕ СУАЛЧАННАР — малощетинковые черви, олигохеты
АКАРИНАЛАР (*талпаннар төре*) — акарины
АКАРОЛОГИЯ (*талпаннар турында фән*) — акарология
АКБАШЛЫ ЮЛ ЧЕБЕНЕ — ктырь белоголовый
АКИНЕЗИЯ (*хәрәкәтсезлек*) — акинезия
АК КАНАТЛЫ ПАНУРГИН — панургин молочнокрылый
АККАНАТЛЫЛАР (*алейродидлар*) — белокрылки
АК КҮБӘЛӘК ГЕБА — медведица Геба
АК КҮБӘЛӘК ГЕРА — медведица Гера
АК КҮБӘЛӘКЛӘР — белянки
АК ПЛАНАРИЯ — молочно-белая планария
АКСОН (*нерв күзәнәгенең озын үсентесе*) — аксон
АКСОПОДИЙЛАР (*кояшсыманнарның ялган аяклары*) — аксоподии
АКСЫЛ АЛТЫНКҮЗ — златоглазка светлая
АКСЫЛ ЯҢГЫР КИГӘВЕНЕ — дождёвка обыкновенная
АКСЫЛАЯК КИСМӘН — пилильщик бледноногий

АКТИНИЯ (*эчәккуышлы диңгез хайваны*) — актиния
АКТИНУЛА (*гидрасыманнарда личинка төре*) — актинула
АЛАБУТА ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка лебедовая
АЛАКОРТ-БОРЧА — блоха-алакурт
АЛКҮКРӘК — переднегрудь
АЛМА КИСМӘНЕ — пилильщик яблонный
АЛМАГАЧ БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля яблонная
АЛМАГАЧ БОРЧАСЫ — медяница яблонная
АЛМАГАЧ КӨЯСЕ — моль яблонная
АЛМАГАЧ КҮБӘЛӘГЕ — плодорожка яблонная
АЛМАГАЧ ПЫЯЛАЧЫ (*күбәләк*) — стеклянница яблонная
АЛМАГАЧ ФИЛЧЕГЕ — долгоносик яблоневый
АЛМАГАЧ ЧӘЧӘГАШАРЫ (*алмагач филчеге*) — цветоед яблонный
АЛСАҢАКЛЫ МОЛЛЮСКЛАР — моллюски переднежаберные
АЛТЫН АРСЛАН ЧЕБЕН — львинка золотая
АЛТЫН КОРСАКЛЫ КҮБӘЛӘК — златогузка
АЛТЫН КОҢГЫЗЛАР — златки
АЛТЫНКҮЗ — златоглазка, флёрница
АЛТЫ НУРЛЫ МӘРҖӘН — шестилучевой коралл
АЛТЫНСЫМАН БРОНЗАК — бронзовка золотистая
АЛТЫНСЫМАН САРЫ КҮБӘЛӘК — желтушка золотистая
АЛТЫН ТИМГЕЛЛЕ ЧИБӘР КОҢГЫЗ — красотел золотистоточечный
АЛТЫН ЧОКЫРЛЫ БЫЗЫЛДАВЫК —жужелица золотистоямчатая
АЛТЫН ШӨПШӘ — оса золотая
АЛТЫН ЯБАЛАКЧЫК — совка золотая
АЛТЫН ЯЛТЫРАК (*шөпшә*) — блестянка золотая
АЛТЫ ТЕШЛЕ КАБЫГАШАР — короед шестизубый
АМБАР (*бөртек*) ФИЛЧЕГЕ — амбарный долгоносик
АМБАР КӨЯСЕ — моль амбарная
АМЁБАСЫМАННАР — амёбовидные
АМЁБАСЫМАН ХӘРӘКӘТЛӘНҮ — движение амёбовидное
АМЁБАЦИТЛАР (*организмда амёбасыман күзәнәкләр*) — амёбациты
АМЕРИКА АК КҮБӘЛӘГЕ — американская белая бабочка
АММОНИТ (*башаяклы казылма моллюск*) — аммонит
АМФИЛИНА (*тасма суалчан төре*) — амфилина
АНАМОРФОЗ (*формадан формага үзгәрешсез җитлегү*) — анаморфоз
АНДРЕНА (*җирдә оялаучы кыргый бал корты*) — андрена
АНОДОНТА (*кабырчыклы моллюск төре*) — анодонта
АОРТА — аорта
АПАНТЕЛЕС (*элпәканатлы паразит бөҗәк*) — апантелес

АПОЛЛОН (*күбәләк*) — аполлон
АРГИРОНЕТА — көмеш үрмәкүч
АРГОНАВТ (*башаяклы моллюск*) — аргонавт
АРИСТА (*кайбер чебеннәр антеннасында озын төкчә*) — ариста
АРИСТОТЕЛЬ ФОНАРЕ (*диңгез керпесенең чәйнәү аппараты*) — Аристотелев фонарь
АРКАНИЯ ПЕЧӘН КҮБӘЛӘГЕ — сенница аркания
АРКА (*өске*) ЯК — дорзальная сторона
АРПА БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля ячменная
АРПА ШВЕД ЧЕБЕНЕ — муха шведская ячменная
АРСЛАН БӨҖӘК (*кырмыска арсланы*) — лев муравьиный
АРСЛАН ЧЕБЕННӘР — мухи львинки
АРТ КҮКРӘК — заднегрудь
АРТ ЮЛ — анус
АРЦЕЛЛА (*кабырчыклы амёба*) — арцелла
АСКАРИДА (*йомры суалчан, эчәк паразиты*) — аскарида
АСКОН (*бадягларның түбән төзелешле формасы*) — аскон
АСКЫ ТЕШ КАЗНАЛЫГЫ — нижние челюсти, максиллы
АТАЛАНУ —оплодотворение
АТБАСАРКА (*саранча төре*) — атбасарка
АТ БӨГӘЛЧӘНЕ — овод лошадиный
АТРИУМ (*бөҗәкләрнең сулыш юлы алды өлеше*) — атриум
АТУЧЫ БЫЗЫЛДАВЫК — жук бомбардир
АУРЕЛИЯ (*сцифомедуза*) — аурелия
АУРИКУЛЯРИЯ (*голотуриялар личинкасы*) — аурикулярия
АУЧЫ КАНДАЛАЛАР — клопы-охотники
АФАГИЯ (*кайбер бөҗәкләрдә ашау сәләтен югалту күренеше*) — афагия
АФИННАР (*гөбләләргә хас пигментлар*) — афины
АФОДИЙ (*тирес коңгызы төре*) — афодий
АФРОДИТА (*диңгез суалчаны*) — афродита
АШАУДА ТАЛЫМСЫЗЛЫК — всеядность, полифагия
АШКАЗАНЫ БӨГӘЛЧӘНЕ — овод желудочный
АШКАЙНАТУ БИЗЕ — железа пищеварительная
АШКАЙНАТУ ВАКУОЛЬЛӘРЕ — вакуоли пищеварительные
АШКАЙНАТУ ОРГАННАРЫ— органы пищеварения
АШЛЫК БЫЗЫЛДАВЫГЫ — жужелица хлебная
АШЛЫК КАНДАЛАЧЫГЫ —клопик хлебный
АШЛЫК КИСМӘНЕ — пилильщик хлебный чёрный
АШЛЫК КОҢГЫЗЛАРЫ — жуки хлебные
АШЛЫК (*он*) КОҢГЫЗЫ — хрущак мучной

АШЛЫК ТАЛПАННАРЫ — клещи амбарные
АШЛЫК ТИШҮЧЕ — точильщик хлебный
АЮ КҮБӘЛӘК-ХУҖАБИКӘ — медведица-хозяйка
АЯК — нога
АЯККАЗНАЛЫКЛАР (*кысласыманнарда*) — ногочелюсти
АЯККАРМАВЫЧЛАР (*үрмәкүчсыманнарда*) — ногощупальцы

Б

БАБАСЫР (*йомры суалчан*) — острица
БАВЫР ИМГЕЧ (*паразит яссы суалчан*) — двуустка печеночная
БАЙГЫШ (*ябалакчык*) КҮБӘЛӘК — бабочка совка
БАЙКАЛ ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель байкальский
БАКТЕРИОЗЛАР (*бөҗәкләрдә бактериаль авырулар*) — бактериозы
БАКЧА ЭСКӘККОЙРЫГЫ — уховёртка обыкновенная
БАКЧА ЮАНАЯГЫ — толстоножка садовая
БАКЫР ШЫРТЛАВЫК — щелкун медный
БАКЫР ШӨПШӘ — оса медная
БАЛ ИКМӘГЕ (*чаршын*) — перга
БАЛ КОРТЫ АГУЫ — яд пчелиный
БАЛ КОРТЫ БАЛАВЫЗЫ — воск пчелиный
БАЛ КОРТЫ — пчела медоносная
БАЛ КОРТЫ БҮРЕСЕ (*филант*) — волк пчелиный
БАЛ КОРТЫСЫМАН БАКЧА ЧЕБЕНЕ — пчеловидка садовая
БАЛ КОРТЫСЫМАН УРМАН ЧЕБЕНЕ — пчеловидка лесная
БАЛАВЫЗ БИЗЛӘРЕ — железы восковые
БАЛАВЫЗ КӨЯСЕ — моль восковая
БАЛАВЫЗЧЫ — восковик
БАЛКАРАК (*йонлач күбәләк*) — бражник
БАРМАККАНАТ (*күбәләк*) — пальцекрылка
БАСУ ШЫРТЛАВЫГЫ — щелкун посевной
БАШАЯКЛЫ МОЛЛЮСКЛАР — головногие моллюски
БАШ БЕТЕ — вощь головная
БАШ КАЛАГЫ — акрон
БАШКҮКРӘК (*кысла һәм үрмәкүчсыманнарда*) — головогрудь
БАШМАКЧЫК (*инфузория*) — туфелька
БАШ ТҮБӘСЕ — темя
БЕЗЕЛДӘВЕК ОЗЫНБОРЫН — комар-пискун
БЕЗЕЛДӘВЕК ЧЕБЕН — муха жужжала
БЕНТОС (*су төбендә яшәүче хайваннар*) — бентос

БЕРЕГҮ (*ябышу*) ОРГАННАРЫ — органы прикрепления
БЕРЕНЧЕЛ КАНАТСЫЗ БӨҖӘКЛӘР — первичнобескрылые насекомые
БЕРЕНЧЕЛ КУЫШЛЫ СУАЛЧАННАР — первичнополостные черви
БЕРЕНЧЕЛ САҢАКЛЫЛАР — первичножаберные
БЕРКҮЗӘНӘКЛЕЛӘР — одноклеточные
БЕРТАРМАКЛЫ ОЧЛЫКЛАР — конечности одноветвистые
БЕРТӨСЛЕ КАРА КОҢГЫЗ — карапузик одноцветный
БЕТ КҮКӘЕ (*серкә*) — гнида
БИЗ — железа
БИЗ КҮЗӘНӘКЛӘРЕ — клетки железистые
БИЗГӘК ОЗЫНБОРЫНЫ (*анофелес*) — комар малярийный
БИЗГӘК ПЛАЗМОДИЙСЫ — малярийный плазмодий
БИЗЛЕ ТӨКЧӘЛӘР — волоски железистые
БИЗӘКЛЕ БЕЗЕЛДӘВЕК ЧЕБЕН — журчалка украшенная
БИЗӘКЛЕ КАНДАЛА — клоп разукрашенный
БИЗӘКЛЕ ЧУАР КИГӘВЕН — златоглазик украшенный
БИЗӘНГӘН ЧУАРАЯК (*чебен*) — пестроножка нарядная
БИКӘ АЮ КҮБӘЛӘК — медведица госпожа
БИЛБАУЛЫ БАЛАВЫЗЧЫ — восковик перевязанный
БИОТИП (*үзара охшаш генотиплы организмнар*) — биотип
БИССУС (*кайбер моллюсклардагы җепселләр*) — биссус
БИТИНИЯ (*моллюск төре*) — битиния
БИТЛЕК (*бөҗәкләрдә*) — наличник
БИШАВЫЗ (*паразит*) — пятиустка
БОДАЙ ТРИПСЫ — трипс пшеничный
БОЗЛАЧЛАР — ледничники
БОЛАН БӨГӘЛЧӘНЕ — овод олений
БОЛАН КИГӘВЕНЕ — слепень олений
БОЛАН-КОҢГЫЗ — жук-олень
БОЛЫН КЫРМЫСКАСЫ — муравей луговой
БОЛЫН КҮБӘЛӘГЕ — мотылек луговой
БОЛЫН ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка луговая
БОЛЫТ (*бадяг, шайтан күбеге*) — бадяга, губка
БОРЫНБАЙ БЕМБИКС — бембикс носатый
БОРЫНБАЙ ЧЕРКИ — мошка носатая
БРОНЗАК КОҢГЫЗ — бронзовка
БОРЧА-КОҢГЫЗ — блошка
БОРЧАК БЕТЕ — тля гороховая
БОРЧАК КОҢГЫЗЫ — зерновка гороховая
БОРЧАЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — блохи

БОРЫНГЫ КАНАТЛЫЛАР — древнекрылые
БОТРИЯ (*тасма суалчанда эчәккә ябышу ярыгы*) — ботрия
БОҖРА КЕРФЕКЛЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — кругоресничные инфузории
БОҖРАЛЫ ЕФӘКЧЕ — кольчатый шелкопряд
БОҖРАЛЫ СУАЛЧАННАР — кольчатые черви, кольчецы
БРАКОНИДЛАР (*паразит бөҗәкләр*) — бракониды
БРОНЗАКЛАР — бронзовки
БРОНЗАСЫМАН МАТУР БЫЗЫЛДАВЫК — красотел бронзовый
БУА СУҮЛЧӘРЕ (*су кандаласы*) — водомерка прудовая
БУЙЛЫ БОРЧА-КОҢГЫЗ — блошка полосатая
БУЙЛЫ КӨНЛЕКЧЕ — подёнка полосатая
БУЙЛЫ ЛӘМ ЧЕБЕНЕ — ильница полосатая
БУЙЛЫ ЦИКАДКА — цикадка полосатая
БУЙЛЫ ШЫРТЛАВЫК — щелкун полосатый
БУЙЛЫ ЯБАЛАКЧЫК — совка полосатая
БУЫН — поколение
БУЫНЛЫ ТЕШЛӘЧ (*озынборын*) — кусака коленчатый
БУЫНТЫГАЯКЛЫЛАР — членистоногие
БЫЗЫЛДАВЫК КОҢГЫЗЛАР — жуки жужелицы
БЫЗЫЛДАВЫК ОРГАН (*чебеннәрдә*) — жужжальце
БЫРГЫЧЫК (*стентор*) — трубач, стентор (вид инфузории)
БӨГӘЛЧӘН — овод
БӨЕ (*агулы үрмәкүч*) — тарантул, фаланга
БӨКРЕ ЛЯФРИЯ (*чебеннәр төре*) — ляфрия горбатая
БӨКРӘЧ ЦИКАДАЛАР — цикады-горбатки
БӨКРӘЧ ЧЕБЕННӘР — мухи горбатки
БӨРЕ БӨТЕРГЕЧ — вертунья почковая (бабочка)
БӨРТЕК (*ашлык*) КОҢГЫЗЛАРЫ — зерновки
БӨРТЕГАШАР — зерновка
БӨРТЕК ТИШҮЧЕ (*кыручы*) — точильщик зерновой
БӨРТЕК ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка зерновая
БӨТЕН НӘРСӘНЕ АШАУЧЫ — пантофаг
БӨТЕРЕЛГЕЧ ИНФУЗОРИЯ — сувойка
БӨТЕРЧЕК СУАЛЧАН — коловратка
БӨТНЕК АЮ КҮБӘЛӘГЕ — медведица мятная
БӨТНЕК БОРЧА-КОҢГЫЗЫ — блошка мятная
БӨҖӘК — насекомое
БӨҖӘГАШАР — энтомофаг
БӨҖӘК КОРТЫ (*личинка*) — личинка
БӨҖӘКЛӘР ТӘНЕ ЯКТЫЛЫГЫ (*утчыл коңгызларда һ.б.*) — биолюминесценция

БӨҖӘКЛӘР КАНЫ — гемолимфа
БӨҖӘКЛӘР ЛИЧИНКАСЫ КҮЗЧЕКЛӘРЕ — стеммы
БӨҖӘКЛӘР ЯРДӘМЕНДӘ СЕРКӘЛӘНҮ — насекомоопыление
БӨҖӘКЛӘРНЕҢ КҮКРӘК ӨЛЕШЕ — грудной отдел тела насекомых
БӘРӘҢГЕ КАМКАСЫ — коровка картофельная
БӘРӘҢГЕ КӨЯСЕ — моль картофельная
БҮКСӘ — зоб
БҮЛБЕ ФИЛЧЕГЕ — долгоносик клубеньковый
БҮЛМӘ ЧЕБЕНЕ — муха комнатная
БҮРЕКЛЕ УСАК КҮБӘЛӘГЕ — хохлатка осиновая
БҮЛЕНДЕК — экскрет
БҮЛЕНЕП ЧЫГУ — экскреция

В

ВАК БУА ӘКӘМ-ТӨКӘМЕ — прудовик малый
ВАК САРАНЧА — кобылка
ВАК ШЕШТЕРГЕЧ КОҢГЫЗ — нарывник маленький
ВАК ЯБАЛАКЧЫК — совка малая
ВАКЫТЛЫЧА ОРГАН (*мәс., личинкаларда*) — орган провизорный
ВАРИС БЫЗЫЛДАВЫК — жужелица-наследница
ВАРРОА ТАЛПАНЫ (*бал корты паразиты*) — клещ Варроа
ВАРРОАТОЗ (*бал кортлары авыруы*) — варроатоз
ВЕЛИГЕР (*моллюскларда җилкәнле личинка*) — парусник, велигер
ВЕНЕРА ПУТАСЫ (*керфектаракрылылардан*) — Венерин пояс
ВЕРТЛУГ (*бөҗәк аягының бер өлеше*) — вертлуг
ВЕТЧИНА ТИРЕАШАРЫ — кожеед ветчинный
ВОЛЬФАРТ ЧЕБЕНЕ (*паразит бөҗәк*) — Вольфартова муха

Г

ГАБИТУС (*организмның тышкы күренеше*) — габитус
ГАДИ АЛТЫНКҮЗ — златоглазка обыкновенная
ГАДИ АМЁБА — амёба протей
ГАДИ АРСЛАН ЧЕБЕНЕ — львинка обыкновенная
ГАДИ БАЛКОРТЫСЫМАН ЧЕБЕН — пчеловидка обыкновенная
ГАДИ БОЛАНЧЫК — оленёк обыкновенный
ГАДИ ЙӨНТӘС КОҢГЫЗ — мохнатка обыкновенная

ГАДИ КЫРМЫСКА-КОҢГЫЗ — муравьежук обыкновенный
ГАДИ КӨНЛЕКЧЕ — подёнка обыкновенная
ГАДИ КҮБАЯК — многоножка обыкновенная
ГАДИ ПЛАВТ (*су кандаласы*) — плавт обыкновенный
ГАДИ САҢАГАЯК — жаброног обыкновенный
ГАДИ СУФИ ЧИКЕРТКӘ — богомол обыкновенный
ГАДИ СУҮЛЧӘР — водомерка обыкновенная
ГАДИ ТИРЕС КОҢГЫЗЫ — навозник обыкновенный
ГАДИ ТӘҢКӘТӘН (*түбән төзелешле бөҗәк*) — чешуйница обыкновенная
ГАДИ УТЛЫ КОҢГЫЗ (*тычкан күзе*) — светляк обыкновенный
ГАДИ ЧУАР КИГӘВЕН (*гади ялтыркүз*) — златоглазик обыкновенный
ГАДИ ЧУККОЙРЫК — кистехвост обыкновенный
ГАДИ ЧӨГЕНДЕР БОРЧА-КОҢГЫЗЫ — блошка свекловичная обыкновенная
ГАДИ ШОМАЧЫК (*су кандаласы төре*) — гладыш обыкновенный
ГАДИ ЯБАЛАКЧЫК — совка обыкновенная
ГАЛАТЕЯ (*күбәләк*) — галатея
ГАМЕТАЛАР (*җенес күзәнәкләре*) — гаметы
ГАММА-ЯБАЛАКЧЫК — совка-гамма
ГАНГЛИЙ (*нерв күзәнәкләре төенчеге*) — ганглий
ГАСТРОТРИХА (*корсак ягы төкле суалчан*) — гастротриха
ГЕЛЬМИНТЛАР (*паразит суалчаннар*) — гельминты
ГЕМОЦИТЛАР — гемоциты
ГЕОБИОНТЛАР (*туфракта яшәүче организмнар*) — геобионты
ГЕОКСЕННАР (*туфракта вакытлыча яшәүче организмнар*) — геоксены
ГЕОФИЛИДЛАР (*туфрак күбаяклары*) — геофилиды
ГЕОФИЛЛАР (*яшәешнең аерым фазаларында туфракка бәйле организмнар*) — геофилы
ГЕРМАН ЧАПКЫНЫ — скакун германский
ГЕРО ПЕЧӘНЧЕГЕ — сенница Геро
ГЕССЕН ЧЕБЕНЕ — муха гессенская
ГИГАНТ МӨГЕЗКОЙРЫК — рогохвост-гигант
ГИГРОФИЛЛАР (*дымлы җирдә яшәүчеләр*) — гигрофилы
ГИДРА — гидра
ГИДРАСЫМАННАР — гидроидные
ГИДРОИДСЫМАН МЕДУЗА — медуза гидроидная
ГИПОПУС (*ашлык талпаннарының ашамыйча яшәү стадиясе*) — гипопус
ГЛОХИДИЙ — глохидий

ГОНАДАЛАР (*җенес бизләре*) — гонады
ГОЛОТУРИЯЛӘР (*диңгез кыярлары*) — голотурии, морские огурцы
ГОМОЙОТЕРМЛЫ ХАЙВАННАР (*җылы канлылар*) — гомойотермные животные
ГРЕНА (*ефәк күбәләге күкәе*) — грена
ГРУША БОРЧАСЫ — медяница грушевая
ГРУША КОРТКЫЧЫ — плодожорка грушевая
ГӘРӘНКӘ КҮБӘЛӘГЕ — брюквенница
ГӨБЛӘ (*үлән бете*) — тля
ГӨЛҖИМЕШ КОРТКЫЧЫ — плодожорка шиповниковая
ГӨЛҖИМЕШ ЧЕБЕНЕ — муха шиповниковая
ГӨМБӘ ОЗЫНБОРЫНЧЫКЛАРЫ — комарики грибные

Д

ДАИМИ ТЕМПЕРАТУРАСЫЗ ТӘНЛЕЛӘР — пойкилотермные животные
ДАЛА КЫМЫРДАВЫГЫ — медляк степной
ДАЛА ТАРАКАНЫ — таракан степной
ДАЛА ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель степной
ДАЛА ЧИКЕРТКӘСЕ — сверчок степной
ДАЛА ШЕШТЕРГЕЧ КОҢГЫЗЫ — нарывник степной
ДЕНДРИТ (*нерв күзәнәгенең кыска үсентесе*) — дендрит
ДИАПАУЗА (*матдәләр алмашынуының сүлпәнләнеп торуы*) — диапауза
ДИАПТОМУС (*кыслачык төре*) — диаптомус
ДИЗЕНТЕРИЯ АМЁБАСЫ — амёба дизентерийная
ДИҢГЕЗ ЙОЛДЫЗЫ — морская звезда
ДИҢГЕЗ ЙОЛДЫЗЫ ЛИЧИНКАСЫ (*бипиннария*) — бипиннария
ДИҢГЕЗ КАУРЫЕ — перо морское
ДИҢГЕЗ КЕРПЕСЕ — ёж морской
ДИҢГЕЗ КОЛАКЧЫГЫ (*моллюск*) — ушко морское
ДИҢГЕЗ КЫСЛАСЫ — креветка
ДИҢГЕЗ СУҮЛЧӘРЕ — водомерка морская
ДИҢГЕЗ ТАРАКАНЫ (*кыслачык*) — таракан морской
ДИҢГЕЗ ТЫЧКАНЫ (*полихетлардан*) — мышь морская
ДИҢГЕЗ ТӘЛИНКӘСЕ (*сцифомедуза*) — блюдце морское
ДИҢГЕЗ ЧИКЛӘВЕГЕ (*мыегаяк кысла*) — жёлудь морской
ДИҢГЕЗ ЧӘЧӘГЕ — морская лилия
ДИҢГЕЗ ҮРДӘКЧЕГЕ (*кыслачык*) — уточка морская
ДИҢГЕЗ ҮРМӘКҮЧЛӘРЕ — морские пауки

ДОЛОМЕД (*каймалы аучы*) — доломед, каёмчатый охотник
ДОМЕСТИКАЦИЯ (*кыргый организмнарның өй шартларына яраклашуы*) — доместикация
ДРЕЙССЕНАЛАР (*ике кабырчыклы моллюсклар*) — дрейссены
ДРИАДА (*күбәләк*) — сатир Дриада
ДУЛКЫН КАНАТЛЫ КҮБӘЛӘКЛӘР — волнянки
ДУЛКЫН КАНАТЛЫ УРМАН КҮБӘЛӘГЕ — волнянка лесная
ДУҢГЫЗ БЕТЕ — вошь свиная
ДУҢГЫЗ СОЛИТЁРЫ (*тасма суалчан*) — солитёр свиной
ДӨГЕ КҮБӘЛӘКЧЕГЕ — ручейник рисовый
ДӨГЕ ЧЕБЕНЕ — долгоножка рисовая
ДӨЯБАШЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — верблюдки
ДҮЛӘНӘ КҮБӘЛӘГЕ — боярышница
ДҮРТ БУЙЛЫ ГАЛИКТ — четырёхполосый галикт
ДҮРТ НОКТАЛЫ ЙӨГЕРЕК (*бызылдавык*) — четырёхточечный быстряк
ДҮРТ САҢАКЛЫ МОЛЛЮСКЛАР — моллюски четырёхжаберные
ДҮРТ ТАПЛЫ ШОМЫРТТАЙ КАРА КОҢГЫЗ — четырёхпятнистый карапузик
ДҮРТ ТИМГЕЛЛЕ ШӨПШӘ — четырёхточечная сколия

Е

ЕЛАНКОЙРЫКЛАР — змеехвостки, офиуры
ЕЛГА КЫСЛАСЫ — рак речной
ЕЛГА КҮБӘЛӘКЛӘРЕ (*бөҗәкләр отряды*) — ручейники
ЕРТКЫЧ КОҢГЫЗЛАР — жуки хищные
ЕРТКЫЧ ТАЛПАННАР — клещи хищные
ЕФӘК АЕРГЫЧ БИЗЛӘР — шелкоотделительные железы
ЕФӘК КҮБӘЛӘГЕ (*ефәкче, ефәгүреч*) — шелкопряд
ЕФӘКСЫМАН ЧЕЛТЕРӘВЕК ЧЕБЕН — журчалка шелковистая
ЕФӘК ҖЕБЕ БИЗЛӘРЕ — железы прядильные

З

ЗАТЛЫ МӘРҖӘН — благородный коралл
ЗИРЕК КИСМӘНЕ — цимбекс ольховый
ЗИХЕЛЬ ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель Зихеля
ЗООЛОГИЯ (*хайваннарны өйрәнүче фән*) — зоология

ЗООСПОРА (*хәрәкәтчел спора*) — зооспора
ЗУР БАШЛЫ ЧЕЛТЕРӘВЕК ЧЕБЕН — журчалка-большеголовка
ЗУР БОРЫНЛЫ БЕМБЕКС (*борынбай бембекс*) — бембекс носатый
ЗУР БУА ӘКӘМ-ТӨКӘМЕ — прудовик большой
ЗУР ДИҢГЕЗ КЫСЛАСЫ — лангуст
ЗУР ИМӘН МЫЕКЛАЧЫ — большой дубовый усач
ЗУРКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — большекрылые
ЗУР КАРА СУСӨЯР — водолюб большой чёрный
ЗУР КОРЫЧАГАЧ ЮКӘРАШАРЫ — лубоед ясеневый большой
ЗУР МӨГЕЗКОЙРЫК — рогохвост большой
ЗУР НАРАТ ФИЛЧЕГЕ — слоник большой сосновый
ЗУР ПЕРЛАМУТР КҮБӘЛӘК — бабочка перламутровка большая
ЗУР ПЫЯЛАЧ (*күбәләк*) — стеклянница большая
ЗУР САБАК БОРЧА КОҢГЫЗЫ — блошка стеблевая большая
ЗУР СУСӨЯР — водолюб большой
ЗУР (*эре*) ШӨПШӘ (*божан*) — шершень большой
ЗУР ЭНӘ КАРАГЫ — коромысло большое
ЗУР ЯЛТЫР — златка большая
ЗӘҢГӘР ИТ ЧЕБЕНЕ — муха синяя мясная
ЗӘҢГӘР КАНАТЛЫ ВАК САРАНЧА — кобылка изменчивая
ЗӘҢГӘР КҮБӘЛӘК — голубянка Мелеагр
ЗӘҢГӘР МӨГЕЗКОЙРЫК — рогохвост синий
ЗӘҢГӘР СӨЛЕКЧӘ — пьявица синяя
ЗӘҢГӘР СӨЯГАШАР — костоед синий
ЗӘҢГӘР ТАСМА КҮБӘЛӘК — ленточница голубая
ЗӘҢГӘР УК (*энә карагы төре*) — стрелка голубая
ЗӘҢГӘР ШЕШТЕРГЕЧ КОҢГЫЗ — майка синяя
ЗӘҢГӘР ЭНӘ КАРАГЫ — коромысло синее
ЗӘҢГӘР ҖИТЕН БОРЧА-КОҢГЫЗ — блошка льняная синяя

И

ИЗВЕСТЛЫ БАДЯГЛАР (*болытлар*) — известковые губки
ИЗГЕ СКАРАБЕЙ (*тирес коңгызы*) — скарабей священный
ИКАР КҮБӘЛӘК — голубянка-икар
ИКЕ КАБЫРЧЫКЛЫ МОЛЛЮСКЛАР (*әкәм-төкәмнәр*) — моллюски двустворчатые
ИКЕКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — двукрылые
ИКЕНЧЕЛ АВЫЗЛЫЛАР — вторичноротые
ИКЕНЧЕЛ КАНАТСЫЗЛАР — вторичнобескрылые

ИКЕ КОЙРЫКЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — двухвостки, диплуры
ИКЕ НОКТАЛЫ КАМКА — коровка двуточечная
ИКЕ НОКТАЛЫ ЯЛТЫР — златка двуточечная
ИКЕ НОКТАЛЫ ҮЛӘКСӘАШАР КОҢГЫЗ — трупоедка двуточечная
ИКЕ ПАРАЯКЛЫЛАР (*кубаяклылар*) — двупарноногие
ИКЕ ТАПЛЫ ЭСКӘККОЙРЫК — уховёртка двуточечная
ИКЕ ТАРМАКЛЫ ОЧЛЫКЛАР — конечности двуветвистые
ИКЕ ЯКЛЫ СИММЕТРИЯ — билатеральная симметрия
ИКЕ ЯК СИММЕТРИЯЛЕ ХАЙВАННАР — билатеральные животные
ИКЕ ҖЕНЕСЛЕ ОРГАНИЗМ — гермафродит
ИМАГО (*бөҗәкләрнең җенси җитлеккән стадиясе*) — имаго
ИМГЕЧ СУАЛЧАННАР — сосальщики, трематоды
ИМГЕЧ, ЯБЫШКЫЧ — присоска
ИМӘН ЕФӘКЧЕСЕ (*күбәләк*) — шелкопряд дубовый
ИМӘН ЗЕФИРЕ (күбәләк) — зефир дубовый
ИМӘН КҮБӘЛӘГЕ — листовёртка дубовая
ИМӘН КӨПШӘТӨРГЕЧЕ — трубковёрт дубовый
ИМӘН МЫЕКЛАЧЫ — усач дубовый
ИМӘН ЯЛТЫРЫ — златка дубовая
ИМӘН ЯФРАК БӨТЕРГЕЧЕ — трубковёрт дубовый
ИМҮЧЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — инфузории сосущие
ИНТЕКТЕРГЕЧ ТЕШЛӘЧ — кусака-мучитель
ИНФУЗОРИЯ — инфузория
ИРЕКЛЕ КУРЧАК — куколка свободная
ИРЕНАЯКЛЫЛАР (*кыргаяклар*) — губоногие
ИСЛЕ КҮБӘЛӘК (*исле агачтишәр*) — древоточец пахучий
ИСЛЕ ЧИБӘР КОҢГЫЗ — красотел пахучий
ИТ ЧЕБЕННӘРЕ — мухи мясные
ИШЕТҮ ОРГАННАРЫ — органы слуха
ИШКӘГАЯКЛЫЛАР (*кысласыманнардан*) — веслоногие
ИШКӘГАЯКЛЫ КЫСЛА — рак веслоногий
ИШКӘКЛЕ КАНДАЛА — клоп-гребляк
ИЮНЬ КОҢГЫЗЫ — хрущ июньский
ИҢ ТҮБӘН ТӨЗЕЛЕШЛЕЛӘР — простейшие

Й

ЙОМРЫ СУАЛЧАННАР — круглые черви
ЙОМШАК ТӘНЛЕ ЗӘҢГӘР КОҢГЫЗ — мягкотелка синяя
ЙОМШАК ТӘНЛЕ КОҢГЫЗЛАР — мягкотелки

ЙОМШАК ТӘНЛЕ КӨРӘН КОҢГЫЗ — мягкотелка бурая
ЙОМШАКТӘНЛЕЛӘР (*моллюсклар*) — мягкотелые
ЙОНАШАРЛАР (*бөҗәкләрдән*) — власоеды
ЙОНЕЛЛЮС ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель Йонеллюс
ЙОН КӨЯСЕ — моль ковровая
ЙОНЛАЧ АЯКЛЫ БАЛ КОРТЫ — пчела мохнатоногая
ЙОНЪЯЗАР БАЛ КОРТЫ — пчела-шерстобит
ЙОРТ КЫРУЧЫ (*бүрәнә кыручы*) — точильщик домовый
ЙОРТ МЫЕКЛАЧЫ — домовый усач
ЙОРТ ЧЕБЕНЕ — муха домовая
ЙОРТ ЧИКЕРТКӘСЕ — сверчок домовый
ЙОТКЫЛЫК ӨСТЕ БӨГӘЛЧӘНЕ — овод носоглоточный
ЙӨГЕРЕК ВАК БЫЗЫЛДАВЫКЛАР — бегунчики
ЙӨЗГӘЛӘК КОҢГЫЗ — плавунец
ЙӨЗЕМ ӘКӘМ-ТӨКӘМЕ — улитка виноградная
ЙӨЗҮ КУЫГЫ — плавательный пузырь
ЙӨЗМӘ КЫҢГЫРАВЫК — колокол плавательный
ЙӨЗҮ ОЧЛЫКЛАРЫ (*аяклары*) — ноги плавательные
ЙӨНТӘС АЯКЛЫ ЙӨГЕРЧЕК — бегунчик мохнатоногий
ЙӨНТӘС (*йонлач*) БРОНЗАК — бронзовка мохнатая, олёнка
ЙӨНТӘС ОЗЫНАЯК (*чебен төре*) — долгоножка мохнатоногая
ЙӨРӘКСЫМАН ЯШЕРЕНБАШ — скрытоглав сердцевидный

К

КАБАК СОЛИТЁРЫ (*тасма суалчан*) — солитёр, цепень тыквенный
КАБАРЫНКЫ БЫЗЫЛДАВЫК — жужелица выпуклая
КАБЕР ЧЕБЕНЕ — пчеловидка могильная
КАБЫК АСТЫ КАНДАЛАЛАРЫ — клопы подкорники
КАБЫГАШАР (*кайрыашар*) КОҢГЫЗ — короед
КАБЫК САЛУ — линька
КАБЫК САЛУ БИЗЕ — железа линочная
КАБЫК САЛУ ГОРМОНЫ — экдизон
КАБЫРЧЫК (*бака кашыгы*) — раковина моллюска
КАБЫРЧЫКЛЫ ТАМЫРАЯКЛЫЛАР — корненожки раковинные
КАВЫН ЧЕБЕНЕ — муха дынная
КАЕН ЗЕФИРЕ — зефир берёзовый (бабочка)
КАЕН КИСМӘНЕ — цимбекс берёзовый
КАЕН МӨГЕЗЛӘЧЕ — рогач берёзовый

КАЕН ЯЛТЫРЫ — златка берёзовая
КАЕН ЯФРАК БӨТЕРГЕЧЕ — трубковёрт берёзовый
КАЕШЧАЛАР (*тасма суалчаннардан*) — ремнецы
КАЗАРКА (*корткыч филчек*) — казарка
КАЗ МАМЫГАШАРЫ — пухоед гусиный
КАЗНАЛЫКЛЫ СӨЛЕКЛӘР — пиявки челюстные
КАЗУ ОЧЛЫКЛАРЫ (*аяклары*) — ноги копательные
КАЙГЫЛЫ КҮБӘЛӘК — траурница
КАЙГЫЛЫ ЧУАР КИГӘВЕН — златоглазик траурный
КАЙМАЛЫ АУЧЫ (*доломед*) — доломед, каёмчатый охотник
КАЙМАЛЫ ЙӨЗГӘЛӘК — плавунец окаймлённый
КАЛИФОРНИЯ КАЛКАНЧЫГЫ — щитовка калифорнийская
КАЛКАН АЯКЛЫ КЫСЛА — рак щитоногий
КАЛКАНКЫСЛА — щитень
КАЛКАНЛЫ КАЕН КАНДАЛАСЫ — щитник берёзовый
КАЛКАНЛЫ КАНДАЛАЛАР — клопы щитники
КАЛКАНЛЫ НАРАТ КАНДАЛАСЫ — щитник сосновый
КАЛКАНЛЫ ЧӨГЕНДЕР КОҢГЫЗЫ — щитоноска свекловичная
КАЛТЫРАВЫК ЧЕБЕННӘР — дергуны, хирономиды
КАЛЬМАРЛАР (*башаяк моллюсклар*) — кальмары
КАМИЛЛА (*күбәләк*) — камилла
КАМКА — божья коровка
КАМЧЫЛЫЛАР — жгутиковые, биченосцы
КАНАТАЯКЛЫ МОЛЛЮСК — моллюск крылоногий
КАНАТ АЯКЛЫ УКМАШУЧАН ЧЕБЕН — толкунчик крылоногий
КАНАТЛЫ БӨҖӘКЛӘР — крылатые насекомые
КАНАТ СЕҢЕРЧӘЛӘРЕ — жилки крыла
КАНАТ ТАБЫ (*күзчек*)— птеростигма
КАНАТ ӨСЛЕКЛӘРЕ (*элитрлар*) — надкрылья
КАНДАЙ КЫЗЫЛ КАНАТ — краснокрыл кровавый
КАНДАЛА (*кибәк*) — клоп постельный
КАНЛУТ АККАНАТЫ — белокрылка чистотеловая
КАН ТӘНЧЕКЛӘРЕ — гемоциты
КАНЕЧКЕЧ АТ ЧЕБЕНЕ — кровососка лошадиная
КАНЕЧКЕЧ ИКЕКАНАТЛЫЛАР ТӨРКЕМЕ — гнус
КАНӘФЕР ЙОНЛАЧЫ (*күбәләк*) — бражник сиреневый
КАПШАВЫЧ КОҢГЫЗЛАР — ощупники
КАРА АПОЛЛОН (*күбәләк*) — аполлон чёрный (мнемозина)
КАРА АЯКЛЫ ЧЕБЕН — муха черноногая
КАРА АЯКЛЫ ЮЛ ЧЕБЕНЕ — ктырь черноногий
КАРА БАШЛЫ ЧЕБЕН — муха черноголовая

КАРА ЕФӘК КҮБӘЛӘГЕ — шелкопряд монашенка
КАРА ЙӨЗГӘЛӘК — плавунец чёрный
КАРА КАБЫК АСТЫ КОҢГЫЗЫ — карапузик подкорник
КАРА КАНАТЛЫ УКМАШУЧАН ЧЕБЕН — толкунчик темнокрылый
КАРА КАПЧЫГЫ (*кайбер моллюскларда*) — чернильный мешок
КАРА КИСМӘН — дровосек чёрный
КАРАК КРАБ (*пальма карагы*) — краб-разбойник, пальмовый вор
КАРА КОРСАКЛЫ ЮАНАЯК — толстоножка чернобрюхая
КАРА КОРТ (*агулы үрмәкүч*) — каракурт
КАРА КОФЕ КҮБӘЛӘГЕ — чернушка кофейная
КАРА КОҢГЫЗЛАР — жуки чернотелки
КАРА КЫРМЫСКА — муравей чёрный
КАРА КҮБӘЛӘК — монашка
КАРА МЫЕКЛЫ ЯҢГЫР КИГӘВЕНЕ — дождёвка черноусая
КАРА ТАРАКАН — таракан чёрный
КАРА ТӘПИЛЕ ЧУАР КИГӘВЕН — златоглазик черноногий
КАРА ТӨКЛЕ ЮЛ ЧЕБЕНЕ — ктырь черноволосый
КАРА ЧЕБЕН (*кайгылы чебен*) — печальница
КАРА ШЫРТЛАВЫК — щелкун чёрный
КАРА ЮЕШЛӘЧ — мокрец чёрный
КАРА ЧЫРШЫ МЫЕКЛАЧЫ — усач еловый чёрный
КАРА ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед тёмный
КАРА ҖИТЕН БОРЧА-КОҢГЫЗЫ — блошка льняная чёрная
КАРАДРИНА (*ябалакчы күбәләк*) — карадрина
КАРАКАТИЦА (*моллюск*) — каракатица, сепия
КАРЛЫГАН ПЫЯЛАЧЫ (*күбәләк*) — стеклянница смородинная
КАРЛЫГАН ЯФРАКТӨРГЕЧЕ — листовёртка смородинная
КАРМАВЫЧЛЫЛАР — щупальцевые
КАРМАВЫЧ, КАПШАВЫЧ (*бөҗәкләрдә һ.б.*) — щупальце
КАРП БЕТЕ (*кысласыманнардан*) — карповая вошь
КАРЫШЛАВЫК КҮБӘЛӘК — пяденица
КАСЫК БЕТЕ — площица, лобковая вошь
КАТЛАУЛЫ КҮЗЛӘР — фасеточные глаза
КАТЫ КАНАТЛЫ БӨҖӘКЛӘР — жёсткокрылые
КАТЫ КАНАТЛАР (*коңгызларда*) — элитры
КАТЫ КОРТ (*чыбык личинка*) — проволочник
КАТЫ ТӨККОЙРЫКЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — щетинохвостки
КАТЫ ЯПМАЛЫ ТАЛПАННАР — панцирные клещи
КАУРЫЙ КАНАТЛЫ КОҢГЫЗЛАР — перокрылки
КАУРЫЙ МЫЕКЛЫ ОЗЫНБОРЫН — комар перистоусый

КАУРЫЙСЫМАН МЫЕКЧАЛАР — усики перистые
КЕЛЕР МЫЕКЛАЧЫ — усач Келера
КЕЛӘМ ТИРЕАШАРЫ — кожеед ковровый
КЕРПЕ-ЧЕБЕННӘР — ежемухи
КЕРФЕК БИЗЛӘРЕ — железы ресничные
КЕРФЕК КОРСАКЛЫ ИНФУЗОРИЯЛӘР — брюхоресничные инфузории
КЕРФЕКЛЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — инфузории ресничные
КЕРФЕКТАРАКЛЫЛАР — гребневики
КЕЧКЕНӘ МЫЕКЧАЛАР — антеннулы
КЕЧКЕНӘ ТАВИСКҮЗ (*күбәләк*) — павлиноглазка малая
КЕШЕ БЕТЕ — вошь человеческая
КЕШЕ БОРЧАСЫ — блоха человеческая
КИГӘВЕН — слепень
КИЕМ БЕТЕ — вошь платяная
КИМЕРГЕЧ АВЫЗ АППАРАТЫ — грызущий ротовой аппарат
КИНДЕР БОРЧА-КОҢГЫЗЫ — блошка конопляная
КИСЕКБАШ КҮБӘЛӘК — адамова голова
КИСМӘННӘР — пилильщики
КИТАП БЕТЕ — сеноед книжный
КИЧКЕ ӘЙЛӘНЧЕК КОҢГЫЗ — вертячка сумеречная
КИШЕР ЧЕБЕНЕ — муха морковная
КИҢ ЙӨЗГӘЛӘК — плавунец широкий
КИҢ МАҢГАЙЛЫ КИГӘВЕН — слепень широколобый
КИҢ ТАСМА СУАЛЧАН — лентец широкий
КИҢ ШЫРТЛАВЫК — щелкун широкий
КОЙРЫГАЯКЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — ногохвостки, коллемболы
КОЙРЫКЛЫ ИМӘН КҮБӘЛӘГЕ — хвостатка дубовая
КОЙРЫКЛЫ КАЕН КҮБӘЛӘГЕ — хвостатка берёзовая
КОЙРЫКЛЫ ТЕЛИФОН (*үрмәкүчсыманнардан*) — телифон хвостатый
КОЛМАК БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля хмелевая
КОЛОРАДО КОҢГЫЗЫ (*бәрәңге коңгызы*) — жук колорадский, *картофельный*
КОМ КАЗУЧАН ШӨПШӘ — пескорой песчаный
КОМ КЫМЫРДАВЫГЫ — медляк песчаный
КОМ СУАЛЧАНЫ (*полихетлар төре*) — пескожил
КОМ ШӨПШӘЛӘРЕ — аммофилы
КОМ ШӨПШӘСЕ — аммофила песчаная
КОНЪЮГАЦИЯ (*кайбер түбән төзелешле организмнарның җенси үрчү процессы*) — конъюгация

КОПР (*тирес коңгызлары ыругы*) — копр
КОПУЛЯЦИЯ (*кушылу*) —копуляция
КОРАБЛЬ СУАЛЧАНЫ (*моллюск төре*) — корабельный червь
КОРСАГАЯКЛЫ МОЛЛЮСКЛАР — брюхоногие моллюски
КОРСАК — брюшко, абдомен
КОРСАК ЯГЫ — вентральная сторона
КОРТАШАР (*суалчанашар*) ЧЕБЕН — муха червеедка
КОРТКЫЧ КАНДАЛА (*ташбакачык*) — клоп-черепашка вредная
КОРТКЫЧ ОЗЫНАЯК — долгоножка вредная
КОРТЧА (*корткыч бөҗәк*) — червец
КОРЧАҢГЫ БЕТЕ (*талпаны*) — клещ чесоточный, зудень
КОРЫЧАГАЧ ЧЕБЕНЕ (*коңгыз*) — шпанская (ясеневая) мушка
КОШАШАР ҮРМӘКҮЧ — паук-птицеед
КОШ МАМЫГАШАРЫ — пухоед птичий
КОЯШСЫМАННАР — солнечники
КОҢГЫЗ — жук
КРАБ (*кыслалар төре*) — краб
КРЕВЕТКА (*диңгез кысласы*) — креветка
КРЫЖОВНИК БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля крыжовниковая
КРЫЖОВНИК КИСМӘНЕ — пилильщик крыжовниковый
КРЫЖОВНИК УТЧЫЛЫ — огнёвка крыжовниковая
КУАК КЫРМЫСКАСЫ — муравей-древожил
КУЗГАЛАК КАНДАЛАСЫ — клоп щавельный
КУЗЫ — кокон
КУЗЫ КҮБӘЛӘКЛӘРЕ — коконопряды
КУКУРУЗ КЫМЫРДАВЫГЫ — медляк кукурузный
КУПШЫЛ ЯБАЛАКБАШ — совка роскошная
КУРА ҖИЛӘГЕ КОҢГЫЗЫ — жук малинный
КУРА ҖИЛӘГЕ КУЗЫ ҮРГЕЧЕ — коконопряд малинный
КУРА ҖИЛӘГЕ КӨЯСЕ — моль малинная
КУРА ҖИЛӘГЕ КҮБӘЛӘГЕ — голубянка малинная
КУРА ҖИЛӘГЕ ПЫЯЛАЧЫ (*күбәләк*) стеклянница малинная
КУРА ҖИЛӘГЕ САБАГЫ ЧЕБЕНЕ — муха малинная стеблевая
КУРА ҖИЛӘГЕ ЧӘЧӘГАШАРЫ — цветоед малинный
КУРЧАК (*бөҗәкләр үсеше фазасы*) — куколка
КУТИКУЛА (*тире өсте ярысы*) — кутикула
КУШЫЛУ — спаривание, копуляция
КУШЫЛУ ОРГАННАРЫ — органы копулятивные
КЫЗГЫЛТ ТӨКЛЕТУРА — шмель красноватый
КЫЗГЫЛТ УТЛЫ КҮБӘЛӘК — червонец огненный
КЫЗЫЛ АРТЛЫ КАНДАЛА — килевик краснозадый

КЫЗЫЛ АЯКЛЫ КЫРМЫСКА-КОҢГЫЗ — муравьежук красноногий
КЫЗЫЛ АЯКЛЫ СӨЯГАШАР — костоед красноногий
КЫЗЫЛ БАШЛЫ КИСМӘН — пилильщик красноголовый
КЫЗЫЛ БАШЛЫ ЧЕБЕН — муха красноголовая
КЫЗЫЛ КАНДАЛА — красноклоп бескрылый, клоп-солдатик
КЫЗЫЛКОЙРЫК (*күбәләк*) — краснохвост
КЫЗЫЛ КОЙРЫКЛЫ ЧЕБЕН — муха краснохвостая
КЫЗЫЛ КҮКРӘКЛЕ СӨЛЕКЧӘ — пьявица красногрудая
КЫЗЫЛ КҮКРӘКЛЕ СӨЯГАШАР — костоед красногрудый
КЫЗЫЛ ЛЕПТУРА — лептура красная
КЫЗЫЛ ТИМГЕЛЛЕ АЮ КҮБӘЛӘК — медведица красноточечная
КЫЗЫЛ ТИМГЕЛЛЕ ТӨКЕРЕКЧӘН — слюнявица краснопятнистая
КЫЗЫЛ ШЫРТЛАВЫК — щелкун красный
КЫЗЫЛЧА КОҢГЫЗЛАР — краснушки
КЫЛЫЧКОЙРЫК — мечехвост
КЫМЫРДАВЫК КОҢГЫЗ (*ком кымырдавыгы*) — медляк песчаный
КЫРГАЯК (*кысласыманнардан*) — мокрица
КЫРГЫЧ — радула, тёрка
КЫР КИСМӘНЕ — пилильщик полевой
КЫР ТӨКЕРЕКЧӘНЕ (*кыр селәгәе*) — слюнявица полевая
КЫР ТӨКЛЕТУРАСЫ КҮКЕСЕ — кукушка полевого шмеля
КЫР ЧАПКЫНЫ — скакун полевой
КЫР ЧИКЕРТКӘСЕ — сверчок, кузнечик полевой
КЫРЛЫ МЫЕКЛАЧ — усач ребристый
КЫРЛЫ ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед ребристый
КЫРМЫСКА — муравей
КЫРМЫСКА АРСЛАНЫ (*арыслан бөҗәк*) — лев муравьиный
КЫРМЫСКАСЫМАН АУЧЫ КАНДАЛА — охотник муравьевидный
КЫРМЫСКА ОЯСЫ — муравейник
КЫРМЫСКА ЯРАТУЧАНЛЫК — мирмекофилия
КЫРУЧЫ ЧУАР КОҢГЫЗ — точильщик пёстрый
КЫСКА ГОМЕРЛЕ ОРГАНИЗМ — эфемер
КЫСКАКАНАТЛЫЛАР (*коңгызлар*) — коротконадкрылые
КЫСКА МЫЕКЛЫ ЧЕБЕННӘР — короткоусые двукрылые
КЫСКА МЫЕКЧАЛАР — антеннулы
КЫСКЫЧ — клешня
КЫСЛА — рак
КЫСЛА КЫСКЫЧЛАРЫ — клешни рака
КЫСЛАСЫМАННАР — ракообразные
КЫСЛА СӨЛЕГЕ — рачья пиявка
КЫСЛА-ЧАЯННАР (*үлеп беткәннәр*) — ракоскорпионы

КЫЧУ БЕТЕ (*талпаны*) — клещ чесоточный, зудень
КЫЧЫТКАН КАНДАЛАЧЫГЫ — клопик крапивный
КЫЧЫТКАН КҮБӘЛӘГЕ — крапивница
КЫШКЫ КАРЫШЛАВЫК КҮБӘЛӘК — пяденица зимняя
КЫЯКЛЫЛАР ЧЕБЕННӘРЕ — мухи злаковые
КЫЯР ЧЕБЕНЕ — комарик огуречный
КӘБЕСТӘ БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля капустная
КӘБЕСТӘ БОРЧАСЫ (*коңгыз*) — блошка крестоцветная
КӘБЕСТӘ КАНДАЛАСЫ — клоп капустный
КӘБЕСТӘ КӨЯСЕ — моль капустная
КӘБЕСТӘ КҮБӘЛӘГЕ — капустная белянка, капустница
КӘБЕСТӘ ФИЛЧЕГЕ — барид капустный
КӘБЕСТӘ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка капустная
КӘБЕСТӘ ЧЕБЕНЕ — муха капустная
КӘКРЕ КАНАТЛЫ АШЛЫК ЧЕБЕНЧЕГЕ — мушка кривокрылая
КӘРЛӘ СОЛИТЁР — солитёр (цепень) карликовый
КӘРӘЗ ИПИЕ — обножка
КӘС КЫРМЫСКАСЫ — муравей дерновый
КӘТҮК МОЛЛЮСКЛАР — катушки
КӘҖӘ ЙОНАШАРЫ — власоед козий
КӨЗГЕ КИГӘВЕН — слепень осенний
КӨЗГЕ ЧЕБЕН — жигалка осенняя
КӨМЕШСЫМАН АЙ КҮБӘЛӘК — лунка серебристая
КӨМЕШСЫМАН КҮК КҮБӘЛӘК — голубянка серебристая
КӨМЕШ ҮРМӘКҮЧ — паук-серебрянка
КӨНДЕЗГЕ ТАВИСКҮЗ (*күбәләк*) — дневной павлиний глаз
КӨН КҮБӘЛӘКЛӘРЕ — дневные бабочки
КӨНЛЕКЧЕЛӘР (*бөҗәкләр отряды*) — подёнки
КӨПШӘТӨРГЕЧ КОҢГЫЗЛАР — трубковёрты
КӨЯ КҮБӘЛӘГЕ — моль
КҮБАЯК — многоножка
КҮБЕКЛЕ ЦИКАДАЛАР — пенницы
КҮБЕКЛЕ ТАЛ ЦИКАДАСЫ — пенница ивовая
КҮБӘЛӘК КОРТЫ — гусеница
КҮБӘЛӘКЛӘР (*тәңкәканатлылар; бөҗәкләр отряды*) — бабочки, чешуекрылые
КҮБӘЛӘК-ЧЕБЕН — бабочница
КҮГӘРЧЕН КАУРЫЙАШАРЫ — пероед голубиный
КҮЗ КУЫГЫ (*сцифомедузаларда*) — глазной пузырь
КҮЗЛӘЧ БАЛКАРАК — бражник глазчатый
КҮЗСЕЗ ЮАНМЫЕК — безглазка толстоусая

КҮЗЧЕКЛӘР — глазки
КҮЗЧЕЛ ТАП — глазок
КҮК АРГУС КҮБӘЛӘГЕ — голубянка-аргус
КҮК КҮБӘЛӘКЛӘР — голубянки
КҮК УРМАН КҮБӘЛӘГЕ — голубянка лесная
КҮКӘЙАШАР — яйцеед
КҮКӘЙ КАБЫГЫ (*тышчасы*) — хорион
КҮКӘЙ КӨПШӘЛӘРЕ — яйцевые трубки
КҮКӘЙЛЕК — яичник
КҮКӘЙЛӘР КУЗЫСЫ — оотека
КҮКӘЙСАЛГЫЧ — яйцеклад
КҮКӘЙДӘН ТЕРЕЛӘЙ ТУДЫРУЧЫЛАР — яйцеживородящие
КҮПТӨКЛЕ СУАЛЧАННАР — многощетинковые черви, полихеты
КҮПТӨСЛЕ БАКЧА КҮБӘЛӘГЕ — многоцветница садовая
КҮРҮ ҮТКЕНЛЕГЕ — острота зрения
КҮСЕ БОРЧАСЫ — блоха крысиная
КҮЧМӘ САРАНЧА — саранча перелётная
КҮҢЕЛСЕЗ КАРА ЯЛТЫРАК — чернозлатка мрачная

Л

ЛАЙЛАЧ ӘКӘМ-ТӨКӘМ — слизень голый
ЛАНЦЕТСЫМАН БАВЫР ИМГЕЧ — двуустка ланцетовидная
ЛАПЛАНДИЯ ЯФРАГАШАРЫ — листоед лапландский
ЛЕЙКОН (*иң катлаулы төзелешле бадяглар*) — лейкон
ЛЕЙШМАНИЯ (*камчылы беркүзәнәкле организмнар*) — лейшмания
ЛЕПТУРА (*мыеклач коңгызлар ыругы*) — лептура
ЛИЧИНКА (*корт*) — личинка
ЛЮЦЕРНА ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка люцерновая

М

МАДРЕПОР МӘРҖӘННӘР — кораллы мадрепоровые
МАЙКА (*шештергеч коңгыз*) — майка
МАЙ КОҢГЫЗЫ — жук, хрущ майский
МАЙ ТӘНЧЕГЕ — жировое тело
МАКРОНУКЛЕУС, ЗУР ТӨШ (*инфузорияләрдә*) — макронуклеус
МАЛАКОЛОГИЯ (*моллюскларны өйрәнүче фән*) — малакология

МАЛЬПИГИ КӨПШӘЛӘРЕ — мальпигиевы сосуды
МАМЫК БЕТЛӘРЕ — пухоеды
МАМЫК ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка хлопковая
МАНТИЯ (*моллюскларда гәүдә япмасы*) — мантия
МАНТИЯ КУЫШЛЫГЫ — полость мантийная
МАТУР АЛТЫНКҮЗ — златоглазка красивая
МАТУР БЫЗЫЛДАВЫКЛАР — жужелицы-красотелы
МАХАОН (*күбәләк төре*) — махаон
МЕБЕЛЬ КЫРУЧЫ — точильщик мебельный
МЕБЕЛЬ КӨЯСЕ — моль мебельная
МЕДИЦИНА СӨЛЕГЕ — медицинская пиявка
МЕДУЗАЛАР — медузы
МЕРМЕТИДЛАР (*суалчаннар төре*) — мерметиды
МЕТАМИРИЯ (*хайваннар гәүдәсенең буыннарга бүленүе*) — метамирия
МЕТАМОРФОЗ (*бер форманың икенчесенә әверелүе*) — метаморфоз
МЕТАНЕФРИДИЙ (*бүлеп чыгару органы төре*) — метанефридий
МЕХ ТИРЕАШАРЫ — кожеед меховой
МЕҢАЯК — кивсяк
МИДИЯ (*моллюск төре*) — мидия
МИКОЗЛАР (*бөҗәкләрдә гөмбә авырулары*) — микозы
МИКРОПИЛЕ (*күкәй очындагы тишек*) — микропиле
МИКРОТӨШ (*кечкенә төш*) — микронуклеус
МИРАЦИДИЙ (*яссы суалчан личинкасы*) — мирацидий
МИЦЕТОФАГЛАР (*гөмбәашар бөҗәкләр*) — насекомые-мицетофаги
МИЧКӘСЫМАН КУРЧАК — куколка бочонковидная, пупарий
МОЛЛЮСКЛАР (*әкәм-төкәмнәр*) — моллюски
МОЛЛЮСКАШАР БЫЗЫЛДАВЫК — жужелица-улиткоед
МОСКИТЛАР (*чебеннәр төре*) — москиты
МУЗЕЙ ТИРЕАШАРЫ — кожеед музейный
МУСКУЛЛЫ АШКАЗАН (*бөҗәкләрдә һ. б.*) — мышечный желудок
МЫЕГАЯКЛЫ КЫСЛАЛАР — усоногие раки
МЫЕКЛАЧ АГАЧ КОҢГЫЗЛАРЫ — дровосеки-усачи
МЫЕКЛЫ ЧИКЕРТКӘЛӘР — кузнечковые
МЫЕКЧАСЫЗЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — бессяжковые
МЫЕКЧАЛАР — усики, антенны, сяжки
МӘРМӘР БРОНЗАК — бронзовка мраморная
МӘРМӘР КОҢГЫЗ — хрущ мраморный, хрущ июльский

МӘРМӘР ШЫГЫРДАВЫК — скрипун мраморный
МӘРҖӘН — коралл
МӘРҖӘН ПОЛИБЫ — полип коралловый
МӘЧЕ БЕТЕ — пухоед кошачий
МӘЧЕ БОРЧАСЫ — блоха кошачья
МӘЧЕ СУАЛЧАНЫ — двуустка кошачья
МӨГЕЗБОРЫН (*коңгыз*) — носорог
МӨГЕЗКОЙРЫКЛАР — рогохвосты
МӨГЕЗЛЕ КОҢГЫЗЛАР — жуки-рогачи
МӨГЕЗЛЕ ЧУАРАЯК ЧЕБЕН — пестроножка рогатая
МӨГЕЗЛЕ БӨКРӘЧ (*цикада*) — горбатка рогатая
МӨГЕЗЧӘ КӘТҮК — катушка роговая
МҮК ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель моховой, шмель мховый
МҮКЧЕЛӘР — мшанки

Н

НАРАТ ЙОНЛАЧЫ — бражник сосновый
НАРАТ КАРЫШЛАВЫГЫ — пяденица сосновая
НАРАТ КУЗЫ ҮРГЕЧЕ — коконопряд сосновый
НАРАТ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка сосновая
НАУПЛИУС (*кысласыманнарның личинка чоры*) — науплиус
НАУТИЛУС (*башаяк моллюск*) — наутилус
НАЯДА (*суда яшәүче бөҗәкләрнең үсеш стадиясе*) — наяда
НЕЙРОН (*нерв күзәнәге*) — нейрон
НЕМАТОДЛАР (*йомры суалчаннар*) — нематоды
НЕМЕРТИННАР — немертины
НЕОТЕНИЯ (*личинка стадиясендә үрчү сәләте; мәс., бавыр имгече*) — неотения
НЕРЕИДА (*күптөкле суалчаннар төре*) — нереида
НЕЧКӘ КОРСАКЛЫ ЮЛ ЧЕБЕНЕ — ктырь тонкобрюхий
НЕЧКӘ МЫЕКЛЫ ДӨЯБАШ — верблюдка тонкоусая
НЕЧКӘ СУҮЛЧӘР — водомерка узкая
НИМФА (*бөҗәкләрнең үсеш стадиясе*) — нимфа
НИМФАЛИДЛАР (*көндезге күбәләкләр*) — нимфалиды
НУРЛЫ КОҢГЫЗ — радужница простая
НУРЛЫЛАР (*радиолярийлар*) — лучевики, радиолярии
НУРЛЫ СУ КОҢГЫЗЫ — радужница водная
НӘНИ КАРА СУСӨЯР — водолюб малый чёрный
НӘНИ САРЫ АЯКЛЫ СУСӨЯР — водолюб малый желтоногий

НӘНИ СУСӨЯР — водолюб малый
НӘНИ ШЕШТЕРГЕЧ КОҢГЫЗ — нарывник маленький
НӘНИ ШОМАЧЫК — гладыш крошка
НӘНИ ЯБАЛАКЧЫК — совка малая
НӘФИС КҮК КҮБӘЛӘК — голубянка красивая
НӘФИС УК (*энә карагы төре*) — стрелка изящная, стрекоза
НӘФИС ЯЛТЫРКҮЗ — златоглазик красный

О

ОЗЫН АЯКЛЫ КАНДАЛАЛАР — клопы длинноножки
ОЗЫН АЯКЛЫ КАРА ЧЕБЕН — долгоножка чёрная
ОЗЫН АЯКЛЫ ОЗЫНБОРЫННАР — комары долгоножки
ОЗЫН АЯКЛЫ ҖИТЕН ЧЕБЕНЕ — долгоножка льняная
ОЗЫНБОРЫН — комар
ОЗЫНБОРЫНСЫМАН КАНДАЛА — клопик комаровидный
ОЗЫН МЫЕКЛЫ АРСЛАН ЧЕБЕНЕ — львинка длинноусая
ОЗЫН МЫЕКЛЫ БАЛ КОРТЫ — пчела длинноусая
ОЗЫН МЫЕКЛЫ ЧЕБЕННӘР — длинноусые двукрылые
ОЗЫН МЫЕКЧАЛАР (*антенналар*) — антенны, усики, сяжки
ОЗЫНЧА ЧЕЛТЕРӘВЕК ЧЕБЕН — журчалка продолговатая
ОМАР (*диңгез кысласы*) — омар
ОНИХОФОРАЛАР (*тип*) — онихофоры
ОН КОҢГЫЗЫ — хрущак мучной
ОН ТАЛПАНЫ — клещ мучной
ОРГАНИЗМНЫҢ ҮЗ-ҮЗЕН ТОТУ ТӘРТИБЕ — этология
ОРЛЫК — семя
ОРЛЫК ЧЫГАРУ, ОРЛЫК АТУ — семяизвержение
ОРЛЫК ЮЛЫ — семяпровод
ОРЫЛАР (*шешләр*) — галлы
ОРЫ НЕМАТОДЛАРЫ — галловые нематоды
ОРЫ ТАЛПАННАРЫ — клещи галловые
ОРЫ ЧЕБЕННӘРЕ (*галлицалар*) — галлицы
ОФИУРАЛАР (*еланкойрыклар*) — офиуры, змеехвостки
ОХШАШ ЙӨГЕРЕК (*бызылдавык*) — быстряк схожий
ОХШАШ ЛӘМ ЧЕБЕНЕ — ильница сходная
ОЧАЧЫК — тазик
ОЧЛЫ БАШЛЫ КАНДАЛА — клоп остроголовый
ОЧЛЫК — конечность, нога
ОЧТА УРНАШКАН ОРГАННАР — органы терминальные

П

ПАРАПОДИЙЛАР (*күптөрле суалчаннарның очлыклары*) — параподии
ПАРСЫЗ ЕФӘК КҮБӘЛӘГЕ — шелкопряд непарный
ПАРСЫЗ ҖИЛПӘЗӘ КАНАТ — веснянка непарная
ПАРТЕНОГЕНЕЗ (*күкәй күзәнәгенең аталанмый үсеше*) — партеногенез
ПАТАГИАТУС ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель патагиатус
ПЕДИПАЛЬПАЛАР (*аяккармавычлар*) — педипальпы
ПЕДИЦЕЛЛЯРИЙЛӘР (*энәтиреле хайваннарда эскәксыман энәләр*) — педицеллярии
ПЕЛЛИКУЛА (*беркүзәнәкле организмнар тышчасы*) — пелликула
ПЕРЛАМУТРЛЫ КҮБӘЛӘКЛӘР — перламутровки
ПЕЧӘНАШАРЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — сеноеды
ПЕЧӘН КҮБӘЛӘГЕ — сенница обыкновенная
ПЕЧӘНЧЕ ҮРМӘКҮЧ — паук-сенокосец
ПИГИДИЙ (*бөҗәкләрнең корсак өлешендәге оч*) — пигидий
ПИНОЦИТОЗ (*амёба эченә сыек матдәләрнең керү ысулы*) — пиноцитоз
ПЛАНКТОН — планктон
ПЛАНУЛА (*эчәккуышлылар личинкасы*) — планула
ПЛАСТИНКА КАНАТЛЫ ЧИКЕРТКӘ — пластинокрыл обыкновенный
ПЛАСТИНКА МЫЕКЛЫЛАР — пластинчатоусые
ПЛАСТИНКА САҢАКЛЫЛАР — пластинчатожаберные
ПЛАСТИНКА ТЕШЛЕ ТӨКЛЕТУРА — шмель пластинчатозубый
ПОДАЛИРИЙ (*күбәләк төре*) — подалирий
ПОЛИКСЕНА (*күбәләк төре*) — поликсена
ПОЛИМОРФИЗМ — полиморфизм
ПОЛИХЕТЛАР (*күптөкле суалчаннар*)— полихеты
ПОМОРУМ ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель поморум
ПОСКЫН (*ялгыз*) КЫСЛА — рак-отшельник
ПОЧМАККАНАТЛЫ КҮБӘЛӘК — углокрыльница
ПРАТОРУМ ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель праторум
ПРОСТОМИУМ (*авыз алды; полихетларда һ. б.*) — простомиум
ПРОТОЗООЛОГИЯ (*иң гади хайваннарны өйрәнүче фән*) — протозоология
ПРОТОНЕФРИДИЙ (*кайбер умырткасыз хайваннарда гади бөер*) — протонефридий

ПЫЧКЫ КОЙРЫКЛЫ ЧИКЕРТКӘ — пилохвост восточный
ПЫЯЛАЧ БОЛЫТЛАР — губки стеклянные
ПЫЯЛАЧ КҮБӘЛӘКЛӘР — бабочки-стеклянницы
ПӘРӘВЕЗ — паутина
ПӘРӘВЕЗ БИЗЛӘРЕ — паутинные железы
ПӘРӘВЕЗ ТАЛПАННАРЫ — клещи паутинные

Р

РАПС КИСМӘНЕ — пилильщик рапсовый
РАПС ЧӘЧӘГАШАРЫ — цветоед рапсовый
РАПС ЯФРАГАШАРЫ — листоед рапсовый
РЕЛИКТЛАР (*борынгыдан аз калган организмнар*) — реликты
РЕЦЕПТОР (*тою, сизү органы*)— рецептор
РИШТА (*җепсыман йомры паразит суалчан*) —ришта
РОПАЛИЙЛАР (*сцифомедузаларда сизү органнары*) — ропалии

С

САБАК БОРЧА-КОҢГЫЗЫ — блошка стеблевая
САБАК НЕМАТОДАСЫ — нематода стебельная
САБАКЛЫ ГИДРА — гидра стебельчатая
САБАН АШЛЫГЫ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка яровая
САЗЛЫК СУҮЛЧӘРЕ — водомерка болотная
САЗЛЫК ЮЕШЛӘЧЕ (*саз йолдызагы*) — мокрец болотный
САЙРАР ЦИКАДА — цикада певчая
САККУЛИНА (*паразит кыслачык*) — саккулина
САЛИВАРИЙ (*бөҗәкләр авызының арткы өлеше*) — саливарий
САЛЫНКЫКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — вислокрылки
САПРОФАГИЯ (*таркала торган матдәләр ашап туклану*) — сапрофагия
САРАНЧАЛАР — саранчёвые
САРКОДЛЫЛАР (*беркүзәнәклеләр*) —саркодовые
САРЫ АРКАЛЫ УКМАШУЧАН ЧЕБЕН — толкунчик желтоспинный
САРЫ АЯКЛЫ АНДРЕНА — андрена желтоногая
САРЫ АЯКЛЫ ТОНЫК БЫЗЫЛДАВЫК — тускляк желтоногий
САРЫ АЯКЛЫ ЯЗ КҮБӘЛӘГЕ —веснянка желтоногая
САРЫ БАШЛЫ АЛТЫНКҮЗ — златоглазка желтоголовая
САРЫ БОЛЫН КҮБӘЛӘГЕ — желтушка луговая

САРЫ ДАЛА КҮБӘЛӘГЕ — желтушка степная
САРЫ КАНАТЛЫ ЙӨГЕРЕК (*бызылдавык*) — быстряк желтокрылый
САРЫ КАНАТЛЫ ОЗЫНАЯК — долгоножка желтокрылая
САРЫ КОРСАКЛЫ КҮБӘЛӘК — желтогузка
САРЫ КӨНЛЕКЧЕ — подёнка жёлтая
САРЫ МАТДӘ БИЗЛӘРЕ (*имгеч суалчаннарда һ.б.*) — желточники
САРЫ МУРТ ТАЛ КҮБӘЛӘГЕ — желтушка ракитниковая
САРЫ МЫЕКЛЫ КИСМӘН — пилильщик желтоусик
САРЫ ТАР КАНАТЛЫ КОҢГЫЗ — узконадкрыл желтокрылый
САРЫ ТИРЕС ЧЕБЕНЕ — навозница жёлтая
САРЫ ТОНЫК БЫЗЫЛДАВЫК — тускляк жёлтый
САРЫ ТОРФ КҮБӘЛӘГЕ — желтушка торфяная
САРЫ ҖИР КЫРМЫСКАСЫ — муравей земляной жёлтый
САРЫК БӨГӘЛЧӘНЕ — овод овечий
САСЫ БРОНЗАК — бронзовка вонючая
САҢАГАЯКЛЫ КЫСЛА — рак жаброногий
САҢАКЛАР — жабры
САҢАК БЕЛӘН СУЛАУЧЫЛАР (*саңаклылар*) — жабродышащие
СЕБЕР ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель сибирский
СЕРКӘАШАР КОҢГЫЗЛАР — пыльцееды
СЕРКӘЛӘҮЧЕЛӘР — опылители
СЕРКӘ (*нектар*) БЕЛӘН ТУКЛАНУ — антофилия
СИГЕЗАЯК — спрут, осьминог
СИГЕЗ НУРЛЫ МӘРҖӘННӘР — кораллы восьмилучевые
СИЗҮ ОРГАННАРЫ — органы чувств
СИКЕРГЕЧ ҖАЙЛАНМА — прыгательная вилка
СИКЕРҮ ОЧЛЫКЛАРЫ — ноги прыгательные
СИКОН (*катлаулы төзелешле бадяглар*) — сикон
СКОЛЕКС (*тасма суалчан башчыгы*) — сколекс
СКОЛОПЕНДРА (*күбаяклы хайван*) — сколопендра
СЛИВА КОРТКЫЧЫ — плодожорка сливовая
СОЛЫ ШВЕД ЧЕБЕНЕ — муха шведская овсяная
СОРЫ КАНАТЛЫ ЯЗ КҮБӘЛӘГЕ — веснянка серокрылая
СОРЫ КИГӘВЕН — слепень серый
СОРЫ КОРТ (*ата бал корты*) — трутень
СОРЫ СЕРКӘАШАР — пыльцеед серый
СОРЫ ҖИЛПӘЗӘ КАНАТ — веснянка серая
СПОРАДИКУС ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель спорадикус
СПОРОВИКЛАР (*беркүзәнәклеләр*) — споровики
СПОРОЗИТ (*споровиклар яралгысы*) — спорозит

СТАФИЛИНИДЛАР (*ерткыч коңгызлар*) — стафилиниды
СТРАНГАЛИЯ (*мыеклы коңгызлар ыругы*) — странгалия
СТРОБИЛА — стробила
СУАЛЧАНАШАР ЧЕБЕН — муха червеедка
СУАЛЧАННАР — черви
СУАЛЧАНСЫМАН ЛИЧИНКАЛАР — личинки червеобразные
СУАЛЧАНСЫМАН ХӘРӘКӘТЛӘНҮ — движение червеобразное
СУ АЯККОЙРЫГЫ (*коллембола*) — подура водяная
СУ БОРЧАСЫ — водяная блоха, дафния
СУГАН ЧЕБЕНЕ — муха луковая
СУГАН ЧЫТЫРДАВЫГЫ — трещалка луковая
СУ ИШӘКЧЕГЕ (*кысла төре*) — ослик водяной
СУ КАНДАЛАЛАРЫ — клопы водные
СУКБАЙ БӨҖӘК (*кокцидлар личинкасы*) — бродяжка
СУКЫР КАНДАЛАЛАР — клопы слепняки
СУЛАУ ОРГАНЫ — трахея
СУЛЫШ АЛУ ТИШЕГЕ — дыхальце, стигма
СУМАЛАЛЫ НАРАТ ФИЛЧЕГЕ — смолёвка сосновая
СУМАЛА КОҢГЫЗЛАРЫ — смолёвки
СУРИНАМ КОҢГЫЗЫ — мукоед суринамский
СУСӨЯР КОҢГЫЗЛАР — жуки-водолюбы
СУ ТАЛПАННАРЫ — клещи водные
СУФИ КЫСЛА — рак-богомол
СУФИ ЧИКЕРТКӘЛӘР (*бөҗәкләр отряды*) —богомоловые
СУЫРГЫЧ (*имгеч*) АВЫЗ АППАРАТЫ — сосущий ротовой аппарат
СУЫРУЧАН ТӨКЧӘЛӘР — волоски всасывающие
СУЫРУЧЫ КОРТКЫЧ — вредитель сосущий
СУ ЧАЯНЫ (*кандаласы*) — скорпион водяной
СУҮЛЧӘР КАНДАЛА — клоп водомерка
СУ ҮРМӘКҮЧЕ (*көмеш үрмәкүч*) — паук водяной
СФЕКС ШӨПШӘ (*үткен тешле шөпшә*) — сфекс зубастый
СЦИФОМЕДУЗАЛАР — медузы сцифоидные
СЫЕР БЕТЕ — вошь коровья
СЫЕР ЧЕБЕНЕ — муха коровница
СЫЙРАК — голень
СЫРГАНАК ЧЕБЕНЕ — муха облепиховая
СЫРЛЫ ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед ребристый
СӘРВИ АГАЧЫ УТЧЫЛЫ — огнёвка акациевая
СӨЛЕК — пиявка
СӨЛЕКЧӘ КОҢГЫЗ — пьявица
СӨЯКЧӘН (*күбаяклылардан*) — костянка

ТАБИГЫЙ САЙЛАНЫШ — естественный отбор
ТАБУЧЫ ЭФИАЛЬТ — эфиальт-обнаруживатель
ТАВИСКҮЗ КҮБӘЛӘКЛӘР — павлиноглазки
ТАВЫК КАУРЫЙАШАРЫ — пероед куриный
ТАВЫК МАМЫГАШАРЫ (*бете*) — пухоед куриный
ТАЙГА БЫЗЫЛДАВЫГЫ — жужелица таёжная
ТАЛ МЫЕКЛАЧЫ — усач ивовый
ТАЛПАН — клещ
ТАЛЫМСЫЗ МЫЕКЛАЧ — усач многоядный
ТАЛЫМСЫЗ СОРЫ ФИЛЧЕК — слоник многоядный серый
ТАЛЫМСЫЗЛЫК — всеядность, полифагия
ТАЛЫМСЫЗ ЯЛТЫР — златка всеядная
ТАМЫРАВЫЗ МЕДУЗА — медуза корнерот
ТАМЫРАЯКЛАР (*амёбалардан*) — корненожки
ТАМЫР МЫЕКЛАЧЫ — корнеед
ТАНАТОЗ (*хәйләчел үлү*) — танатоз
ТАПЛЫ АЛТЫН КҮБӘЛӘК — червонец пятнистый
ТАР АЯКЛЫ КЫСЛА — рак узкопалый
ТАР КАНАТЛЫ ЗУР КОҢГЫЗ — узконадкрыл большой
ТАР КАНАТЛЫ КОҢГЫЗЛАР — узконадкрылки
ТАР КАНАТЛЫ ШОМА КОҢГЫЗ — узконадкрыл гладкий
ТАПЛЫ АРКАЛЫ ТӨКЛЕТУРА — шмель пятноспинный
ТАРАГАВЫЗ БОРЧАЛАР — блохи гребнеротые
ТАРАК МЫЕКЛЫ ШЫРТЛАВЫК — щелкун гребнеусый
ТАРАКАН — таракан
ТАРМАК МЫЕКЛЫ КЫСЛА — рак ветвистоусый
ТАРМАКМЫЕКЛЫЛАР (*кысласыманнардан*) — ветвистоусые
ТАРЫ ЧЕБЕНЕ — комарик просяной
ТАСМА ГЛИСТ (*тасма суалчан*) — глиста ленточная
ТАСМА СУАЛЧАННАР — черви ленточные
ТАСМА КҮБӘЛӘК — ленточница
ТАШБАКАЧЫК КАНДАЛАЛАР — черепашки
ТАШ КРАБ — краб каменистый
ТАШМӘРҖӘННӘР (*мадрепор мәрҗәннәр*) — мадрепоровые кораллы
ТАШСЫМАН МӘРҖӘННӘР — кораллы каменистые
ТАШ ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель каменный
ТАЯКСЫМАН ЯПОН КАЛКАНЧЫГЫ — щитовка японская палочковидная

ТАЯКЧАЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — палочники
ТАҢ КҮБӘЛӘГЕ — зорька Зегрис
ТЕЛЕНОМУС (*паразит бөҗәк*) — теленомус
ТЕРЕЛӘЙ ТУДЫРУ (*бөҗәкләрдә һ.б.*) — живорождение
ТЕРМИТЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — термиты
ТЕШЛЕ КӨЯ — моль зубатая
ТЕШЛӘЧ ЯЛТЫРКҮЗ — златоглазик кусачий
ТЕШСЕЗ МОЛЛЮСК (*анодонта*) —беззубка
ТИГЕЗ КАНАТЛЫ КҮБӘЛӘКЛӘР —бабочки равнокрылые
ТИГЕЗ КАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — равнокрылые
ТИГЕЗЛЕК САКЛАУ ОРГАННАРЫ (*статоцистлар*) — органы равновесия
ТИЕН БОРЧАСЫ — блоха беличья
ТИЗӘК КОҢГЫЗЫ — калоед
ТИГЕЗАЯКЛЫЛАР (*кыслалар*) — равноногие
ТИГЕЗТӨКЛЕЛӘР (*инфузорияләр*) — равноресничные
ТИМГЕЛЛЕ ЙӨЗГӘЛӘК — плавунец пятнистый
ТИМГЕЛЛЕ КАМКА — коровка точечная
ТИМГЕЛЛЕ ТАРАКАН — таракан пятнистый
ТИМГЕЛЛЕ ТЕШЛӘЧ — кусака пятнистый
ТИМПАНАЛЬ ОРГАН (*бөҗәкләрдә ишетү органы*) — тимпанальный орган
ТИПОГРАФ-КАЙРЫ КОҢГЫЗЫ — короед-типограф
ТИРЕ-ЙОН КОҢГЫЗЛАРЫ — кожееды
ТИРЕКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләрдән*) — кожистокрылые, уховёртки
ТИРЕ САҢАКЛАР (*энәтирелеләрдә*) — жабры кожные
ТИРЕС КОҢГЫЗЛАРЫ — жуки навозные, навозники
ТИРЕС ЧЕБЕНЕ — муха навозница
ТИРӘК (*тупыл*) БАЛКАРАГЫ — бражник тополевый
ТИШМӘН КОҢГЫЗ — жук-сверлильщик
ТОНЫК БЫЗЫЛДАВЫК — тускляк обыкновенный
ТОНЫК БРОНЗА ТӨСЛЕ БЫЗЫЛДАВЫК — тусляк бронзовый
ТОРБАЧЫЛАР (*инфузорияләр төре*) — трубачи
ТОЮ, СИЗҮ АНАЛИЗАТОРЫ — тактильный анализатор
ТРЕПАНГ (*энәтирелеләрдән*) — трепанг
ТРИДАКНА (*диңгез моллюскы*) — тридакна
ТРИПАНОСОМА (*беркүзәнәкле паразит*) — трипаносома
ТРИПСЛАР (*чук канатлы бөҗәкләр*) — трипсы
ТРИХОГРАММА (*паразит бөҗәк*) — трихограмма
ТРОХОФОРА (*полихетлар, моллюсклар личинкасы*) — трохофора
ТУЗАН БЕТЕ — сеноед пыльный, пыльная вошь

ТУКРАНБАШ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка клеверная
ТУН КӨЯСЕ — моль шубная
ТУПЫЛ ЙОНЛАЧЫ — бражник тополевый
ТУПЫЛ КУЗЫ ҮРГЕЧЕ — коконопряд тополевый
ТУПЫЛ ПЫЯЛАЧЫ (*күбәләк*) — стеклянница тополевая
ТУРЫКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — прямокрылые
ТУРЫ ЭЧӘКЛЕ ТУРБЕЛЛЯРИЙЛАР — турбеллярии прямокишечные
ТУТ ЕФӘК КҮБӘЛӘГЕ — шелкопряд тутовый
ТУТ АГАЧЫ ЕФӘК КҮБӘЛӘГЕ КҮКӘЙЛӘРЕ — грена
ТУТЫК КАЛКАНЛЫ КАНДАЛА — щитник ржавый
ТУФРАК ЧҮЛМӘК (*күкәйләр савыты*) — кубышка
ТЫЙНАК МӨГЕЗЛӘЧ — рогачик скромный
ТЫРНАКЧЫК (*бөҗәкләрдә һ.б.*) — коготки
ТЫШЧАЛЫ КУРЧАК — куколка покрытая
ТӘМӘКЕ ТРИПСЫ — трипс табачный
ТӘПИ — лапка
ТӘҢКӘКАНАТЛЫЛАР (*күбәләкләр*) —чешуекрылые
ТӘҢКӘСЕЗ КҮБӘЛӘК (*пыялач күбәләк*) — бабочка-стеклянница
ТӘҢКӘТӘН (*бөҗәк*) — чешуйница
ТӘҢКӘЧЕКЛӘР — чешуйки
ТӨКЕРЕК БИЗЛӘРЕ — слюнные железы
ТӨКЕРЕК КҮБЕКЛЕ ЦИКАДА (*тал селәгәе*) — пенница слюнявая
ТӨКЛЕ (*керфекле*) КҮЗӘНӘКЛӘР — клетки мерцательные
ТӨКЛЕ КАЗНАЛЫКЛЫЛАР — щетинкочелюстные
ТӨКЛЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — ресничные инфузории
ТӨКЛЕ СУАЛЧАННАР (*турбеллярийлар*) — ресничные черви
ТӨКЛЕТУРА — шмель
ТӨКЛЕТУРАСЫМАН БАЛ КОРТЫ — мегахила шмелевидная
ТӨКЛЕТУРАСЫМАН БЕЗЕЛДӘВЕК ЧЕБЕН — журчалка шмелевидная
ТӨКЛЕТУРАСЫМАН ЧЕЛТЕРӘВЕК ЧЕБЕН — шмелевидка шмелевидная
ТӨКСЕЗ ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед голый
ТӨНГЕ КОПР (*копшангы*) — копр лунный
ТӨНГЕ КҮБӘЛӘКЛӘР — бабочки ночные
ТӨНГЕ ЭРЕ ТАВИСКҮЗ — павлиний глаз большой ночной
ТӨНГЕ ҖИРӘН ТАВИСКҮЗ — павлиний глаз ночной рыжий
ТӨНГЕ ЯБАЛАКЧЫК КҮБӘЛӘКЛӘР — совки ночницы
ТӨНЬЯК БАЛ КОРТЫ — антофора северная
ТӨР — вид
ТӨРЛЕ АЯКЛЫ КЫСЛА — рак разноногий

ТӨРЛЕ КЕРФЕКЛЕ ИНФУЗОРИЯЛӘР — инфузории разноресничные
ТӨСЕН ҮЗГӘРТҮЧӘН КҮБӘЛӘК (*үзгәрүчән зур күбәләк*) — переливница большая
ТӨЧЕ СУ БОЛЫТЛАРЫ — губки пресноводные
ТӨЧЛЕГӘН ИМӘН КОҢГЫЗЫ — заболонник дубовый
ТӨЧЛЕГӘН КАЕН КОҢГЫЗЫ — заболонник берёзовый
ТӨЧЛЕГӘН КОҢГЫЗЫ — заболонник
ТӨШКЕ КИГӘВЕН — слепень полуденный
ТӨШ КОРТКЫЧЫ (*җимеш филчеге*) — плодожил
ТҮБӘН ТӨЗЕЛЕШЛЕ БӨҖӘКЛӘР — низшие насекомые
ТҮБӘН ТӨЗЕЛЕШЛЕ КЫСЛАЛАР — низшие раки
ТУЛЫ ҮЗГӘРҮЧӘН БӨҖӘКЛӘР — насекомые с полным превращением

У

УЕМ, ЧОКЫРЧЫК (*гәүдә капламында*) — лакуна
УКЛЫ БӨҖӘКЛӘР (*чага торган бөҗәкләр*) — насекомые жалящие
УКЛЫЛАР — жалоносные
УКЛЫ СЫЕР ЧЕБЕНЕ — жигалка коровья большая
УКРА (*бөгәлчән личинкасы*) —личинка овода
УМАРТА ИЛЕ (*күче, күч*) — рой пчелиный
УМЫРТКАСЫЗ ХАЙВАННАР — беспозвоночные животные
УНАЯКЛЫ КЫСЛАЛАР — раки десятиногие, декаподы
УРАККАНАТ (*күбәләк*) — серпокрылка
УРМАН БИЗГӘК ОЗЫНБОРЫНЫ — комар малярийный лесной
УРМАН-ДАЛА БЫЗЫЛДАВЫГЫ — жужелица лесостепная
УРМАН КИСМӘНЕ — пилильщик лесной
УРМАН ТАРАКАНЫ — таракан лесной
УРМАН ТИРЕС КОҢГЫЗЫ — навозник лесной
УРМАН ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель лесной
УРМАН ТӨКЛӘЧЕ (*кисмәне*) — волосатик лесной
УРМАН ЧАПКЫНЫ — скакун лесной
УРМАН ШӨПШӘСЕ — оса лесная
УРОПОДИЙЛАР (*кыслаларда койрык очлыклары*) — уроподии
УРТА КҮКРӘК — среднегрудь
УСАК ЙОНЛАЧЫ — бражник осиновый
УСАК ШЫГЫРДАВЫГЫ — скрипун осиновый

УСТРИЦА (*диңгез моллюскы*) — устрица
УТЛЫ АЛТЫН КҮБӘЛӘК — червонец огненный
УТЧЫЛ КҮБӘЛӘКЛӘР — огнёвки
УТЫРМА ИНФУЗОРИЯЛӘР — инфузории сидячие
УЫЛДЫК — икра
УЫЛДЫК ЧӘЧҮ — нерест, вымётывание икры
УҖЫМ ЧЕБЕНЕ — муха озимая
УҖЫМ ЯБАЛАКЧЫГЫ (*уҗым күбәләге*) — совка озимая

Ф

ФАЙДАЛЫ БӨҖӘКЛӘР — полезные насекомые
ФАСЕТЛЫ (*катлаулы*) КҮЗЛӘР — фасеточные (сложные) глаза
ФАУНА (*хайваннар дөньясы*) — фауна
ФЕРОМОННАР (*химик тел матдәсе*) — феромоны
ФИЛЛОКСЕРА (*йөзем бете, гөбләсе*) — филлоксера
ФИЛЧЕКЛӘР (*коңгызлар*) —долгоносики, слоники
ФИРГӘВЕН КЫРМЫСКАСЫ (*сары кырмыска*) — фараонов муравей
ФИТОФАГ (*үсемлек белән тукланучы*) —фитофаг
ФОРАМИНИФЕРАЛАР (*саркодлылардан*) — фораминиферы

Х

ХАЙВАННАРНЫҢ ТЕРЕКЛЕК ФОРМАСЫ — жизненная форма животных
ХАЛЬЦИДЛАР (*паразит бөҗәкләр*) — хальциды
ХЕЛИЦЕРЛЫЛАР (*үрмәкүчсыманнар һ.б. керә*) — хелицеровые
ХЕРМЕСЛАР (*тигез канатлы бөҗәкләрдән*) — хермесы
ХЕТ (*каты төк*) — хет
ХИТИН — хитин
ХИРОНОМИДЛАР (*шалтыравык чебеннәр*) — хирономиды
ХИТОН (*диңгездә яшәүче панцирлы моллюск*) — хитон
ХОРТУМЛЫ КОҢГЫЗЛАР — хоботные жуки
ХОРТУМЛЫ СӨЛЕКЛӘР — хоботные пиявки
ХОРТУМЧЫК (*бөҗәкләрдә суыру, чәнчү органы*) — хоботок
ХОРИОН (*күкәй кабыгы, тышчасы*) — хорион
ХӘЙЛӘКӘР АЮ КҮБӘЛӘК — медведица притворная
ХӘЙЛӘКӘР КАРАК КОҢГЫЗ — притворяшка-вор
ХӘТФӘ КҮБӘЛӘК — бархатка, бархатница

Ц

ЦЕЦЕ (*чебен төре*) — цеце
ЦЕРКАРИЯ (*бавыр суалчаны личинкасы*) — церкария
ЦИКАДА (*бөҗәк төре*) — цикада
ЦИКЛОП (*кысла төре*) — циклоп
ЦИТОСТОМ (*күзәнәк «авыз»ы; мәс., башмакчыкта*) — цитостом

Ч

ЧАГАР ОЗЫНБОРЫНЧЫК — комарик жгучий
ЧАЙКАЛЧЫК КОҢГЫЗ — жук полоскун
ЧАККЫЧ (*ук*) — жало
ЧАККЫЧ КҮЗӘНӘК (*эчәккуышлыларда*) — клетка стрекательная
ЧАККЫЧ ТӨКЧӘЛӘР — волоски жгучие
ЧАПКЫН ҮРМӘКҮЧЛӘР — пауки-скакуны
ЧАЯН — скорпион
ЧАЯН ЧЕБЕННӘР — скорпионницы, скорпионовы мухи
ЧЕБЕН — муха
ЧЕЛТЕРӘВЕК ЧӘЧӘК ЧЕБЕНЕ — журчалка цветочная
ЧЕЛТӘРКАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — сетчатокрылые
ЧЕЛТӘР КАНДАЛАЛАР — клопы кружевницы
ЧЕЛТӘРЛЕ ЕЛГА КҮБӘЛӘГЕ — ручейник сетчатый
ЧЕРЕЛДӘВЕК ОЗЫНБОРЫН — комар-пискун
ЧЕРЕЛДӘҮ ОРГАННАРЫ — органы стрекотания
ЧЕРКИЛӘР — мошки
ЧИБӘР БРОНЗА КОҢГЫЗ — красотел бронзовый
ЧИБӘР БЫЗЫЛДАВЫКЛАР — жужелицы-красотелы
ЧИКЕРТКӘ — кузнечик
ЧИКЕРТКӘСЫМАННАР — сверчковые
ЧИКЛӘВЕК ФИЛЧЕГЕ — плодожил ореховый
ЧИЯ БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля вишнёвая
ЧИЯ КИСМӘНЕ — пилильщик вишнёвый
ЧИЯ КӨЯСЕ — моль вишнёвая
ЧИЯ ТУКУЧЫСЫ — ткач вишнёвый
ЧИЯ ЧЕБЕНЕ — муха вишнёвая
ЧУАР АК КҮБӘЛӘК — белянка пёстрая
ЧУАР КАНАТЛЫ ЧЕБЕННӘР — мухи-пестрокрылки
ЧУАР КИГӘВЕН (*ялтыркүз*) — златоглазик обыкновенный
ЧУАР КЫРУЧЫ КОҢГЫЗ — точильщик пёстрый

ЧУАР КОҢГЫЗЛАР — пестряки
ЧУАР КҮБӘЛӘКЛӘР — пестрянки
ЧУАР КҮБӘЛӘК — пеструшка
ЧУАРКҮЗ ГАЛАТЕЯ — пестроглазка Галатея
ЧУАР МЫЕКЛАЧ — усач пёстрый
ЧУАР УРМАН КИГӘВЕНЕ — златоглазик лесной
ЧУАР ЦИКАДА — цикадка пёстрая
ЧУАР ШАРТЛАВЫК — щелкун рябоватый
ЧУК КАНАТЛЫ БӨҖӘКЛӘР (*трипслар*) — бахромчатокрылые, трипсы
ЧУК КОЙРЫКЛЫ КҮБӘЛӘК — кистехвост обыкновенный
ЧУКМАР МЫЕКЛЫ БАЛ КОРТЫ —мелиттурга булавоусая
ЧУКМАР МЫЕКЛЫ КУБӘЛӘКЛӘР — бабочки булавоусые
ЧУКМАР МЫЕКЧАЛАР — усики булавовидные
ЧЫБЫК ЛИЧИНКА (*катьы корт*) — проволочник
ЧЫБЫКСЫМАН РАНАТРА — ранатра палочковидная
ЧЫБЫКСЫМАН СУҮЛЧӘР — водомерка палочковидная
ЧЫК БАЛЫ —падевый мёд
ЧЫН ТӨЧЛЕГӘН КОҢГЫЗ — заболонник настоящий
ЧЫТЫРДАВЫК КОҢГЫЗ — трещалка
ЧЫТЫРДАВЫК САРАНЧА — трещотка ширококрылая
ЧӘЙНӘВЕЧЛӘР — жвалы
ЧӘРЕЛДӘВЕК ОЗЫНБОРЫН — комар-пискун
ЧӘРЕЛДӘВЕК ОЗЫНБОРЫННАР — комары-звонцы
ЧӘЧБАШ (*йомры суалчан*) — власоглав
ЧӘЧСУАЛЧАННАР (*йомры суалчаннардан*) — волосатики
ЧӘЧ-ТӨКЛЕ КАНАТЛЫЛАР — власокрылые, ручейники
ЧӘЧӘК ШӨПШӘЛӘРЕ — осы цветочные
ЧӨГЕНДЕР БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля свекловичная
ЧӨГЕНДЕР БОРЧАСЫ — блошка свекловичная
ЧӨГЕНДЕР НЕМАТОДАСЫ — свекловичная нематода
ЧӨГЕНДЕР ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка свекловичная
ЧӨГЕНДЕР ФИЛЧЕГЕ — слоник свекловичный
ЧҮЛ САРАНЧАСЫ — саранча пустынная

Ш

ШАЛКАН КҮБӘЛӘГЕ — белянка репная, репница
ШАЛТЫРАВЫК ОЗЫНБОРЫННАР — комары-звонцы
ШАМПИНЬОН ЧЕБЕННӘРЕ — шампиньоновы мухи

ШВЕД ЧЕБЕНЕ — муха шведская
ШЕШТЕРГЕЧ КОҢГЫЗ — жук нарывник
ШОМА ЙӨЗГӘЛӘК — плавунец гладкий
ШОМА КАНДАЛА — клоп гладыш обыкновенный
ШОМА ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед гладкий
ШОМЫРТ КАРА КОҢГЫЗЛАР — карапузики
ШОНХЕРРИ БЫЗЫЛДАВЫГЫ— жужелица Шонхерри
ШПАН ЧЕБЕННӘР (*яшькелт коңгызлар*) — шпанки, шпанские мухи
ШРЕНК ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель Шренка
ШЫРТЛАВЫК КОҢГЫЗ — щелкун
ШЫТЫМ ЧЕБЕННӘРЕ — ростковые мухи
ШӘМӘХӘ БАЛ КОРТЫ — пчела-плотник обыкновенная
ШӘМӘХӘ БЫЗЫЛДАВЫК — жужелица фиолетовая
ШӘМӘХӘ КАЛКАНЧЫК — щитовка фиолетовая
ШӘМӘХӘ ЯФРАГАШАР — листоед фиолетовый
ШӘРӘ (*төксез*) БАЛ КОРТЫ — пчела голая
ШӨПШӘ — оса
ШӨПШӘ КҮБӘЛӘК — осовидка
ШӨПШӘСЫМАННАР — осообразные
ШӨПШӘСЫМАН ЮЛ ЧЕБЕНЕ — ктырь шершневидный
ШӨРЧЕК (*йорт чикерткәсе*) — сверчок

Щ

ЩЕГЛОВ БЫЗЫЛДАВЫГЫ — жужелица Щеглова

Ы

ЫЛЫС ФИЛЧЕГЕ — слоник хвойный
ЫРГАКБАШ СУАЛЧАННАР — скребни, колючеголовые
ЫРГАКЛЫ СОЛИТЁР (*цепень*) — цепень вооружённый

Э

ЭВГЛЕНА (*беркүзәнәкле организм*) — эвглена
ЭКТОПАРАЗИТЛАР (*тышкы паразитлар*) — эктопаразиты
ЭЛЕНМӘ БЕЗЕЛДӘВЕК — журчалка висящая

ЭЛПӘКАНАТЛЫЛАР — перепончатокрылые
ЭНДОПАРАЗИТЛАР (*эчке паразитлар*) — эндопаразиты
ЭНТОМОЛОГ (*бөҗәкләр белгече*) — энтомолог
ЭНТОМОЛОГИЯ — (*бөҗәкләр турында фән*) — энтомология
ЭНТОМОФИЛИЯ (*бөҗәкләр ярдәмендә серкәләнү*) — энтомофилия
ЭНӘ КАРАКЛАРЫ (*бөҗәкләр отряды*) — стрекозы
ЭНӘТИРЕЛЕЛӘР — иглокожие
ЭНҖЕ МОЛЛЮСК — жемчужница
ЭПИЗООТИЯ (*хайваннарның күпләп авыруы*) — эпизоотия
ЭСКӘККОЙРЫК —уховёртка
ЭТ БОРЧАСЫ — блоха собачья
ЭТ БЕТЕ — пухоед собачий
ЭТ БИШАВЫЗЫ (*паразит хайван*) — пятиустка собачья
ЭТ ЙОНАШАРЫ — власоед собачий
ЭТ КАНЫН ЭЧКЕЧ ЧЕБЕН — кровососка собачья
ЭТ ТАЛПАНЫ — клещ собачий
ЭТ ШОМЫРТЫ КҮБӘЛӘГЕ — голубянка крушинная
ЭТ ЭЧӘГЕСЕ БАЛКАРАГЫ — бражник вьюнковый
ЭХИНОКОКК (*тасма суалчан төре*) — эхинококк
ЭХИУРИДЛАР (*боҗралы суалчаннар классы*) — эхиуриды
ЭЧӘККУЫШЛЫЛАР — кишечнополостные
ЭЧӘКТӘН ТЫШ АШ КАЙНАТУ — внекишечное пищеварение

Ю

ЮАН АЯКЛЫ НУРЛЫ КОҢГЫЗ — радужница толстоногая
ЮАН АЯКЛЫ ЧЕБЕННӘР — мухи толстоножки
ЮАН БАШЛЫ КҮБӘЛӘКЛӘР — бабочки толстоголовки
ЮАН БАШЛЫ ШӨПШӘ — оса толстоголовка
ЮАН МЫЕКЛЫ ДӨЯБАШ — верблюдка толстоусая
ЮАН МЫЕКЛЫ ЯҢГЫР КИГӘВЕНЕ — дождёвка толстоусая
ЮГАРЫ ТӨЗЕЛЕШЛЕ БӨҖӘКЛӘР — высшие насекомые
ЮГАРЫ ТӨЗЕЛЕШЛЕ КЫСЛАЛАР — высшие раки
ЮЕШЛӘЧЛӘР (*икеканатлылар семьялыгы*) — мокрецы
ЮКӘ ЙОНЛАЧЫ (*бал карагы*) — бражник липовый
ЮЛ БУЕ ШӨПШӘЛӘРЕ — осы дорожные
ЮЛ БУЕ ЧЕБЕННӘРЕ — ктыри

Я

ЯБАЛАК КҮБӘЛӘКЛӘР — ночницы (совки)
ЯБАЛАКЧЫК-ГАММА — совка-гамма
ЯЗГЫ КАЛКАНКЫСЛА — щитень весенний
ЯЗГЫ КОПШАНГЫ — навозник весенний
ЯЗГЫ КӘБЕСТӘ ЧЕБЕНЕ — муха капустная весенняя
ЯЗГЫ ЮАНАЯК ЧЕБЕН — толстоножка весенняя
ЯКАЛЫ КАМЧЫЛЫЛАР — воротничковые жгутиковые
ЯКТЫ АЛТЫНКҮЗ — златоглазка светлая
ЯКТЫ КОҢГЫЗ (*тычкан күзе*) — светляк
ЯКТЫ ЯҢГЫР КИГӘВЕНЕ — дождёвка светлая
ЯЛГАН АЯКЛАР — ложноножки, псевдоподии
ЯЛГАН КОРТ (*ялган күбәләк корты*) — ложногусеница
ЯЛГАН КУЗЫ (*чебеннәрдә*) — ложнококон, пупарий
ЯЛГАН ФИЛЧЕКЛӘР — ложнослоники
ЯЛГАН ЧАЯННАР — лжескорпионы
ЯЛГАН ЧЫБЫК КОРТЛАР — ложнопроволочники
ЯЛГЫЗАК БАЛАВЫЗЧЫ (*исле коңгыз*) — восковик-отшельник
ЯЛТЫР (*коңгыз*) — златка
ЯЛТЫР БЫЗЫЛДАВЫК — жужелица блестящая
ЯЛТЫРАВЫК КЫРМЫСКА — муравей блестящий
ЯЛТЫРАВЫК ЧЕБЕН — журчалка сияющая
ЯЛТЫРАВЫК ШВЕД ЧЕБЕНЕ — муха шведская блестящая
ЯЛТЫРАК КОҢГЫЗ — блестянка
ЯЛТЫРАК КЫРМЫСКА — муравей блестящий
ЯЛТЫРАК ЧИБӘРКӘЙ (*энә карагы*) —красотка блестящая
ЯЛТЫРАК ШЫРТЛАВЫК — щелкун блестящий
ЯНАЯКЛЫ ГОЛОТУРИЯЛӘР — боконогие голотурии
ЯНЙӨЗӘР БОРЧА — бокоплав блоха
ЯНЙӨЗӘРЛӘР — бокоплавы, амфиподы
ЯНСАҢАКЛЫЛАР — бокожаберные
ЯН-ЯК КҮЗЛӘР — латеральные глазки
ЯПМАЛЫ КУРЧАКЛАР — покрытые куколки
ЯР КАНДАЛАЛАРЫ — клопы прибрежники
ЯРЫМКАТЫ КАНАТЛЫЛАР (*кандалалар*) — полужесткокрылые, клопы
ЯСАЛМА РӘВЕШТӘ УМАРТА КҮЧЕН АЕРУ — искусственное роение
ЯСАЛМА САЙЛАНЫШ — искусственный отбор
ЯССЫ КАРА КОҢГЫЗ — карапузик плоскотелый
ЯССЫ ТӘНЛЕ КОҢГЫЗЛАР — жуки плоскотелки

ЯССЫ СУАЛЧАННАР — плоские черви
ЯССЫ ЭНӘ КАРАГЫ — стрекоза плоская
ЯФРАГАШАР КОҢГЫЗЛАР — жуки листоеды
ЯФРАГАШАР ХРИЗОМЕЛА — листоед хризомела
ЯФРАГАШАР ХРИЗОХЛОА — листоед хризохлоа
ЯФРАГАШАР ҖИРӘН КОҢГЫЗ — листоед рыжий
ЯФРАГАЯКЛЫ КЫСЛА — рак листоногий
ЯФРАК БОРЧАЧЫКЛАРЫ — листоблошки, медяницы
ЯФРАККИМЕРГЕЧЛӘР (*коңгызлар*) — листогрызы
ЯФРАККИСКЕЧ БАЛ КОРТЫ — люцерновая пчела-листорез, мегахила округлая
ЯФРАККИСӘР БАЛ КОРТЫ — пчела-листорез
ЯФРАКТӨРГЕЧ КҮБӘЛӘКЛӘР — листовёртки
ЯФРАК ФИЛЧЕГЕ — слоник листовой, букарка
ЯФРАК БӨТЕРГЕЧ КОҢГЫЗ — трубковёрт
ЯШЕЛ АЛТЫНКҮЗ — златоглазка зелёная
ЯШЕЛ БРОНЗАК — бронзовка зелёная
ЯШЕЛ ГИДРА — гидра зелёная
ЯШЕЛ КАЛКАНЛЫ КАНДАЛА — щитник зелёный
ЯШЕЛ КАЛКАНЛЫ КОҢГЫЗ — щитоноска зелёная
ЯШЕЛ ТАР КАНАТЛЫ КОҢГЫЗ — узконадкрыл зелёный
ЯШЕЛ КИСМӘН — пилильщик зелёный
ЯШЕЛ КУЗГАЛАГАШАР — щавелеед зелёный
ЯШЕЛ КҮЗЛЕ ЧЕБЕН — зеленоглазка
ЯШЕЛ ТАР КАНАТЛЫ КОҢГЫЗ — узконадкрыл зелёный
ЯШЕЛ ФИЛЧЕК — слоник-зеленушка
ЯШЕЛ ЦИКАДКА — цикадка зелёная
ЯШЕЛ ЧЕБЕН — муха-зеленушка
ЯШЕЛ ЧИКЕРТКӘ — кузнечик зелёный
ЯШЕЛ ЭНӘ КАРАГЫ — коромысло зелёное
ЯШЕЛ ЯШЕРЕНБАШ КОҢГЫЗ — скрытоглав зелёный
ЯШЕЛ ҮЛӘКСӘ ЧЕБЕНЕ — падальница зелёная
ЯШЕЛЧӘ КАМКАСЫ — коровка бахчевая
ЯШЕРЕН КУРЧАК — куколка скрытая
ЯШЕРЕН ПЕРИОД — латентный период
ЯШЬКЕЛТ БЕЗЕЛДӘВЕК ЧЕБЕН — жужжало зеленоватый
ЯШЬКЕЛТ-САРЫ КҮБӘЛӘК (*лимон төсле күбәләк*) — лимонница
ЯШӘҮ ЦИКЛЫ (*бөҗәкләрдә һ.б.*) — цикл жизни
ЯҢГЫР КИГӘВЕНЕ — дождёвка обыкновенная
ЯҢГЫР СУАЛЧАНЫ — дождевой червь

Ә

ӘВЕРНӘЛЕ ШЫРТЛАВЫК — щелкун-крестоносец
ӘВЕРНӘЛЕ ҮРМӘКҮЧ — паук-крестовик
ӘВЕРНӘ ЧӘЧӘК БОРЧАЧЫГЫ — блошка крестоцветная
ӘВЕРНӘ ЧӘЧӘК КАНДАЛАСЫ — клоп крестоцветный
ӘЙЛӘНЧЕК КОҢГЫЗЛАР — вертячки
ӘЙЛӘНЧЕК КАЛКАВЫЧ КОҢГЫЗ — вертячка-поплавок
ӘКРЕН ЙӨРҮЧЕ ХАЙВАННАР (*класс*) — тихоходки
ӘКӘМ-ТӨКӘМ — улитка, моллюск
ӘКӘМ-ТӨКӘМНӘР (*корсагаяклы моллюсклар*)— гастроподы
ӘРЕКМӘН КҮБӘЛӘГЕ — репейница
ӘРЕМ ЯФРАГАШАРЫ — листовёртка полынная
ӘРМӘН ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель армянский

Ө

ӨРӘҢГЕ АККАНАТЫ (*чаган акканаты*) — белокрылка кленовая
ӨСКЕ ИРЕН — верхняя губа
ӨСКЕ ТЕШ КАЗНАЛЫГЫ — верхние челюсти, мандибулы
ӨСТӘМӘ ТУКЛАНУ — дополнительное питание
ӨТЕРСЫМАН АЛМАГАЧ КАЛКАНЧЫГЫ — щитовка запятовидная яблоневая

Ү

ҮГЕЗ БЕТЕ — пухоед бычий
ҮГЕЗ КИГӘВЕНЕ — слепень бычий
ҮГЕЗ КҮЗЛЕ КҮБӘЛӘК — воловий глаз
ҮГЕЗ СОЛИТЁРЫ — солитёр бычий, цепень бычий
ҮГЕЗ ТАЛПАНЫ — клещ бычий
ҮГЕЗ ТИРАСТЫ БӨГӘЛЧӘНЕ — овод подкожный бычий
ҮЗГӘРҮЧӘН САРАНЧА — кобылка изменчивая
"ҮЛЕБАШ" БАЛКАРАК —бражник "мертвая голова"
ҮЛӘКСӘАШАР — некрофаг
ҮЛӘКСӘАШАР КОҢГЫЗЛАР — жуки-мертвоеды
ҮЛӘКСӘАШАР КАРА КОҢГЫЗ — карапузик падальный
ҮЛӘКСӘ КОҢГЫЗЛАРЫ — жуки-могильщики
ҮЛӘКСӘ ТАЛПАНЫ — клещ трупный

ҮЛӘКСӘ ТИРЕАШАРЫ — кожеед падальный
ҮЛӘКСӘ ЧЕБЕНЕ — трупная муха
ҮЛӘКСӘ (*ит*) ЧЕБЕННӘРЕ — каллифориды
ҮЛӘН КАНДАЛАЛАРЫ (*сукыр кандалалар*) — клопы слепняки
ҮЛӘН МЫЕКЛАЧЫ — усач травяной
ҮЛӘН ФИЛЧЕГЕ — слоник травяной
ҮЛӘН ЯФРАГАШАРЫ — листоед травяной
ҮПКӘЛӘР — легкие
ҮРМӘКҮЧ — паук
ҮРМӘКҮЧ ПӘРӘВЕЗЕ — паутина
ҮРМӘКҮЧСЫМАННАР — паукообразные
ҮРЧҮ (*үрчетү*) — размножение
ҮРЧҮ ОРГАННАРЫ — органы генеративные
ҮСЕМЛЕК БЕТЕ (*гөбләсе*) — тля
ҮСЕМЛЕКНЕ СЕРКӘЛӘНДЕРҮЧЕЛӘР (*бөҗәкләрдән*) — опылители растений
ҮСЕМЛЕК СУАЛЧАННАРЫ — нематоды растений
ҮСЕМЛЕК ТАЛПАННАРЫ — клещи растительноядные
ҮСЕМЛЕК, ХАЙВАННАР КОРТКЫЧЫ (*бөҗәкләр һ.б.*) — вредитель
ҮСЕП ҖИТКӘН БӨҖӘК — имаго
ҮТКЕН ТЕШЛЕ ШӨПШӘ — сфекс зубастый

Җ

ҖАЙДАК БӨҖӘК — наездник, яйцеед
ҖЕНЕС БИЗЛӘРЕ — половые железы
ҖЕНЕС КҮЗӘНӘКЛӘРЕ — гаметы
ҖЕНЕС ОРГАННАРЫ — гениталии, половые органы
ҖЕНСИ ИКЕТӨРЛЕЛЕК — половой диморфизм
ҖЕТЕ КЫЗЫЛ АЮ КҮБӘЛӘК — медведица кровавая
ҖЕТЕ КЫЗЫЛ КЫРМЫСКА — муравей кровавый
ҖЕТЕ КЫЗЫЛ ТАСМА КҮБӘЛӘК — ленточница малиновая
ҖЕТЕ КЫЗЫЛ ШЫРТЛАВЫК — щелкун кровавый
ҖИДЕ НОКТАЛЫ КАМКА — коровка семиточечная
ҖИЛКӘ (*кулбаш*) АЯКЛЫЛАР (*класс*) — плеченогие
ҖИЛКӘН КАНАТЛЫЛАР — парусники
ҖИЛКӘНЛЕ ЛИЧИНКА (*велигер*) — велигер, парусник
ҖИЛПӘВЕЧ КАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — веснянки
ҖИЛПӘЗӘ КАНАТЛЫЛАР (*бөҗәкләр отряды*) — веерокрылые
ҖИЛӘК КАНДАЛАСЫ — клоп ягодный

ҖИЛӘК КИСМӘНЕ — пилильщик ягодный
ҖИЛӘК-ҖИМЕШ ЧЕБЕННӘРЕ — дрозофилы
ҖИМЕШАШАР КҮБӘЛӘК — плодожорка, карпофаг
ҖИМЕШ ТУКУЧЫСЫ — ткач плодовый
ҖИР БАЛ КОРТЫ — пчела земляная, андрена
ҖИР БОРЧАСЫ — блошка земляная
ҖИР КАЗУЧЫ ИКЕ ТӨСЛЕ КАНДАЛА — землекоп двуцветный
ҖИР КАЗУЧЫ КАРА КАНДАЛА — землекоп чёрный
ҖИР КАЗУЧЫ КАНДАЛАЛАР — клопы землекопы
ҖИР КАЗУЧЫ ШӨПШӘЛӘР — осы роющие
ҖИР КАНДАЛАЛАРЫ —клопы земляные
ҖИР ТӨКЛЕТУРАСЫ — шмель земляной
ҖИР ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка земляная
ҖИРӘН АЯКЛЫ СЕРКӘАШАР — пыльцеед рыжелапый
ҖИРӘН АЯКЛЫ СУ КОҢГЫЗЫ — водожук рыженогий
ҖИРӘН КЫРМЫСКА — муравей рыжий
ҖИРӘН МЫЕКЛЫ КИГӘВЕН — слепень рыжеусый
ҖИРӘН ОНАШАР КОҢГЫЗ — мукоед рыжий
ҖИРӘН СУҮЛЧӘР — водомерка рыжая
ҖИРӘН ТАРАКАН — таракан рыжий, прусак
ҖИРӘН УРМАН КЫРМЫСКАСЫ — муравей лесной рыжий
ҖИТЕН БОРЧАСЫ — блошка льняная
ҖИТЕН КОРТКЫЧЫ — плодожорка льняная
ҖИТЕН ТРИПСЫ — трипс льняной
ҖИТЕН ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка льняная
ҖЫЕРЧЫКЛЫ ҮЛӘКСӘАШАР — мертвоед морщинистый
ҖЫЛЫ КАНЛЫ ХАЙВАННАР — гомойотермные животные
ҖЫЮ ОЧЛЫКЛАРЫ — ноги собирательные
ҖӘЙГЕ КАЛКАН КЫСЛА — щитень летний
ҖӘЙГЕ КӘБЕСТӘ ЧЕБЕНЕ — муха капустная летняя

Һ

ҺАВА КАПЧЫКЛАРЫ (*бөҗәкләрдә*) — воздушные мешки

Учебное издание

РУССКО-ТАТАРСКИЙ, ТАТАРСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ БИОЛОГИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

Редакция естественной
и математической
литературы

Зав. редакцией
Ф. Г. ИШТИРЯКОВА

Редактор
КАСЫЙМ ТАХАУ

Художественный редактор
Р. С. САЙФУЛЛИНА

Художник обложки
В. Е. БУЛАТОВ

Технический редактор
Р. М. ГАЛИМОВА

Корректор
Г. Г. ХИСАМИЕВА

ИБ № 400

Изд. лицензия №8 от 20.11.91. Подписано в печать с оригинал-макета 11.11.96. Формат набора $60 \times 90^1/_{16}$. Бумага книжно-журнальная. Гарнитура «Школьная». Печать офсетная. Печ. л. 6,0. Уч.-изд. л. 4,91. Тираж 7000. Заказ Е-188. С-99.

Издательство «Магариф».
420503. Казань, ул. Баумана, 19.

Типография Татарского газетно-журнального издательства.
420066. Казань, ул. Декабристов, 2.

5000 z